

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**ŽEMAITIJOS KOLEGIJOS
DAILĖS IR TECHNOLOGIJŲ PEDAGOGIKOS
PROGRAMOS (653X13014)
VERTINIMO IŠVADOS**

**EVALUATION REPORT OF
PEDAGOGY OF FINE ARTS AND TECHNOLOGY
(653X13014) STUDY PROGRAMME
AT ZEMAITIJA COLLEGE**

Grupės vadovas:
Team Leader:

Gillian Lesley Scott Hilton

Grupės nariai:
Team members:

Peadar Cremin

Rita Spalva

Margarita Teresevičienė

Meda Keleckaitė

Išvados parengtos anglų kalba
Report language - English

Vilnius
2012

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Dailės ir technologijų pedagogika
Valstybinis kodas	653X13014
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Pedagogika
Studijų programos rūšis	Koleginės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3), iššęstinė (4)
Studijų programos apimtis kreditais	180 ECTS
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Dalyko pedagogikos, dailės ir technologijų profesinis bakalauras, mokytojas
Studijų programos įregistravimo data	2010-05-11 Nr. 1-01-44

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	Pedagogy of Fine Arts and Technology
State code	653X13014
Study area	Social sciences
Study field	Teachers training
Kind of the study programme	College studies
Level of studies	First
Study mode (length in years)	Full-time (3), part-time (4)
Scope of the study programme in credits	180 ECTS
Degree and (or) professional qualifications awarded	Professional Bachelor of Specialist Teacher Training, Fine Arts and Technology, Teacher
Date of registration of the study programme	2010-05-11 No. 1-01-44

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

CONTENTS

CONTENTS	3
ACKNOWLEDGEMENT	4
I. INTRODUCTION.....	5
II. PROGRAMME ANALYSIS	6
1. Programme aims and learning outcomes.....	6
2. Curriculum design	11
3. Staff	16
4. Facilities and learning resources	19
5. Study process and student assessment.....	23
6. Programme management	28
III. RECOMMENDATIONS	31
IV. SUMMARY	32
V. GENERAL ASSESSMENT	34

ACKNOWLEDGEMENT

In accordance with the Lithuanian law on Higher Education and Research, dated 30 April 2009 (No XI-242), with the Procedure for the External Evaluation and Accreditation of Study Programmes approved by Order No ISAK-1652 of 24 July 2009 of the Minister for Education and Science of the Republic of Lithuania (*Official Gazette*, 2009, No 96-4083) and the order of the Minister of Education and Science of Lithuania “Re. General Requirements for the study programmes” (9th April 2010: No. V-509), an External Evaluation Team (hereinafter EET) has conducted an Evaluation of the Fine Arts and Technology Pedagogy (Professional BA programme) at Žemaitija College (hereinafter ZC). In conducting their evaluation of the Study Programme, the EET have acted in compliance with the “Methodology for Evaluation of Higher Education Study Programmes” (Order No 1-01-162 of 20 December 2010 of the Director of the Centre for Quality Assessment in Higher Education) as well as being guided by the *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*.

The EET would like to pay tribute to the Centre for Quality Assessment in Higher Education in Lithuania, and most especially to Agnė Tamošiūnaitė, for the exemplary support given to EET before and throughout the visit to Lithuania.

The External Evaluation was conducted in the period August 2012 to October 2012 with in-country evaluation taking place during the period 16 September 2012 to 22 May 2012. The Evaluation included a one-day field visit to Žemaitija College on 18 September 2012.

This report does not paraphrase or re-present the range of information presented in the Report of the Self-Evaluation Group (hereafter SEG). Instead, it focuses on issues raised in the Self-Evaluation Report (hereafter SER) as well as raising some issues not addressed in the SER but which came to the attention of the EET during the course of the Team’s time in Lithuania, and, specifically, during the course of the field visit.

In addition to its examination of the SER, the EET collected information, data and evidence on which to base its conclusions in the course of the field visit through meetings and other means:

- Meeting with administrative staff of Žemaitija College
- Meeting with the staff responsible for the preparation of the Self-Evaluation Report (SER)
- Meeting with teaching staff
- Meeting with students
- Meeting with employers
- Visiting and observing various support services (classrooms, library, computer services, staff developments, laboratories, etc.)
- Examination and familiarization with students’ works, examination material, etc.

At the end of the field visit, the initial impressions of the team were conveyed to the teaching staff of the programme.

We would like to express our appreciation to the authorities of Žemaitija College for the manner in which we were made welcome and for the manner in which our queries and our exploration of various key issues were addressed in a professional and positive way by those with whom we came in contact at the College.

I. INTRODUCTION

The SER (Paragraph 1) records that Žemaitija College was established by the government of the Republic of Lithuania on the 30th of August, 2002 and also (Paragraph 2) that in 2003 Telsiai Vocational School of Applied Arts, an institution with a long tradition of preparing specialists of art studios, was incorporated as part of ZC.

Paragraph 5 of the SER notes that

- There are three departments in the faculty of Telsiai: Department of Social Sciences, Department of Social Work and Department of Art.
- There are eight departments in the faculty of Rietavas: Department of Accounting and Finance, Department of General Education, Department of Economics and Management, Department of Geodesy and Planning, Department of Information Technologies, Department of Engineering, Department of Afforestation Design and Agro Business and Department of Energetics.
- There is one department of Business Organization in the Faculty of Mazeikiai

Paragraph 6 details the structures and roles of the various bodies, academic and managerial, in the College. The roles of the Director, the Deans and the Heads of Department and functions of the Faculty Council and Students' Union are set out.

Paragraph 7 of the SER notes, *inter alia*, that this study programme is implemented in the Faculty of Telsiai, where it is offered by the Department of Art.

ZC is now (Paragraph 4) organised into three faculties: the Faculty of Rietavas, Faculty of Mazeikiai and Faculty of Telsiai with 12 separate Departments. It is noteworthy that the Faculties of the College are designated by their geographical location rather than according to the academic focus of each Faculty whereas each Department is identified by its disciplinary focus. It is also noteworthy that when filling in their Curriculum Vitae (Annex 3), four members of the Faculty gave the name of the Faculty offering the study programme in Fine Arts and Technology as the "Telsiai Arts and Pedagogical Faculty".

Paragraph 8 of the SER records that the self-evaluation team of the study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy was established and approved by order of the Dean of the Faculty on December 2, 2011, noting that "administration employees" and "students and representatives of social partners" have been included in the work group. In fact, each of these categories was represented by a single member of the respective group (which means that the use of the plural in each case is misleading).

The SER (Paragraph 9) goes on to outline the work of the individual members of the team as well as the timeline followed by the group in its work. It is clear that the work was conducted in a relatively short amount of time (December 2011 to April 2012).

Paragraph 10 of the SER notes that there has been no previous external evaluation of this programme.

II. PROGRAMME ANALYSIS

2.1. Programme aims and learning outcomes

This is a new programme offering a non-university professional qualification, the delivery of which began only on 1 September 2010. Consequently, no students have as yet graduated from the programme (Paragraph 11). SER (Paragraph 12) notes that, in accordance with Article No. 95, part 2 of the Law of Science and Studies of the Republic of Lithuania (State News No. 54-2140) a new system of credit transfer has been in use in Lithuania since 1 September 2011, under which not only the work load of students and the study content but also the learning outcomes which have to be achieved are set down. This paragraph notes that this study programme is compliant with the order of the Director of the College (No. V-1-100 (1.4). on August 31, 2011) on these matters.

Paragraph 13 of the SER draws attention to the fact that, in addition to the Study Programme in Fine Arts and Technology Pedagogy, two other pedagogical programmes (Dance Pedagogy and Music Pedagogy) are offered by the Faculty at Telsiai. In the course of the meeting with Faculty Administration Staff during the institutional visit, EET learned that there used to be two separate schools: one of Culture and one of Art. The culture school prepared workers in culture but artists/painters were prepared in this college. Both schools joined in 1991 and new study programmes commenced at that time. Since 1993, Dance Pedagogy and Music Pedagogy have been offered. In 1995, Fine Art and Technology Pedagogy was offered as a higher education programme but not as a university programme. Since 2003, all three were reconstituted as College programmes. Initially Fine Art and Technology was registered in the direction of Art but, since 2009, it has been reconstituted as an educational programme.

2.1.1 In relation to the **definition, clarity and accessibility of the aims and learning outcomes** of the study programme, Paragraphs 16 to 24 of the SER discuss in some detail the “Aims and Learning Outcomes of the Programme. It is remarkable, in the context of a pedagogical programme such as this is, that while the word “Pedagogy” is used no less than ten times in the course of the aims of this programme being set out (Paragraphs 16 to 24, inclusive) nine of those references relate to the title of the programme and only a single reference relates to the focal concept of this programme (although other words with similar meanings are used here). There is no explicit **definition** of what “pedagogy” means in relation to this programme, nor is there an explicit identification of the key pedagogical skills on which it focuses or on how students are to practise their pedagogical skills and understandings. That said, there is a focus (Paragraph 16) on “the most important knowledge and abilities which the person has to achieve in formal and informal education”. We learn (Paragraph 16) that the “*aim* of the study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy is to prepare a competent specialist of fine arts and technology who is able to manage the educational process, creatively and purposefully shape fine arts and technology competences, to communicate and cooperate with the participants of educational process, to develop professional competences and adapt to technological changes”.

In regard to the **clarity** of this aim, it is clear that there is an inherent tension between developing the “specialist of fine arts and technology” and developing the teacher with the pedagogical competencies to “manage the educational process”. This tension is inherent in the qualification awarded, that of “Teacher, professional bachelor qualification degree in pedagogy, fine arts and technology”. Clearly, teaching is more than simply managing the educational process. Yet, the overall aim does not give any insight into the relative balance between these elements of the qualification. (It could equally well be argued that there are not two but three discreet components to the programme: “Specialist of Fine Arts”, “Specialist in Technology” and

“Teacher” and that the overall aim does not reflect this). Interestingly, when EET discussed this issue with the students in the course of the institutional visit, the students indicated that they felt that the three components they saw (Fine Arts, Technology and Pedagogy) receive similar emphasis on the programme.

There is no great difficulty in having a programme that seeks to develop competences across two or three different areas, but this should be clearly indicated in the overall aim and all of the areas involved should be fully acknowledged. The current overall aim does not succeed in doing this.

Table 2 of the SER sets out what are termed “partial aims”. These more specific aims are:

1. to plan and organise the educational process by selecting suitable forms, ways and methods of education/training;
2. [to] creatively and purposefully shape the pupils’ abilities of fine arts and technology;
and
3. to develop professional teacher competences in a changing multicultural professional environment.

Each of these aims is accompanied by two learning outcomes. Aims 1 and 3 both focus on teaching. Aim 2 (and this may be a translation issue) may be an aim for the students of the study programme but in its reference to pupils, it might also be referring to the pupils of these students on their educational practicum. Because of this lack of clarity, this aim should be redrafted. The learning outcomes attached to Aim 2 suggest that the target audience for this aim is the students of the study programme. With regard to Aim 3, it is somewhat surprising that the multicultural environment is specifically mentioned when there are many other cross-cutting issues (such as gender, intellectual and physical challenges etc.) which the professional teacher will need to address in their changing professional context and environment but which are not acknowledged in this aim.

The learning outcomes associated with Aim 1 (“to plan and organise the educational process by selecting suitable forms, ways and methods of education/training”) are:

- To plan and organise educational process oriented to pupils’ ability, favourable and safe work conditions and the right choice and application of education/self-education forms and methods
- To creatively apply education /training strategies while shaping pupils’ moral attitudes and creating parity relations between the participants of educational process

It will be noted that the first of these learning outcomes is almost entirely a restatement of Aim 1 while the second learning outcome brings in some entirely new elements not indicated in the corresponding aim (for example: moral attitudes, parity of relations). This indicates a weakness in Aim 1.

The learning outcomes associated with Aim 2 (“[to] creatively and purposefully shape the pupils’ abilities of fine arts and technology”) are:

- To purposefully shape the skills of academic and spontaneous creativity by applying the means of artistic expression, choosing the artistic techniques and ways of performance.
- To shape and develop technological literacy, consumer culture while coordinating creative and technological processes in ergonomic, aesthetic and informative educational environment.

Assuming that the pupils referred to are students of the programme, there is a reasonably good coherence between the Aim, as stated, and the attached learning outcomes although there is a strong case for a broader and deeper understanding of specialisation in technology than simple “technological literacy” and the coordination of “technological processes“ and for broadening the concept to include .a greater focus on the pedagogical use of technology. Such an approach would help to prepare students for the use of technology in teaching in arts as well as studying technology in all its varying aspects.

The learning outcomes associated with Aim 3 (“To develop professional teacher competences in a changing multicultural professional environment”) are:

- To reflect practical activity, to develop thought abilities while applying the models of internal and external communication.
- To apply science achievements, cultural experience and modern technologies into educational/training process.

The first of these learning outcomes seems to have two quite separate components, combining a focus on practical activity and on the development of “thought abilities”. As learning outcomes are intended to be capable of being validly assessed, clearly this learning outcome is overloaded, setting goals in two quite distinct realms. Clearly, very different assessment instruments would be required in the assessment of these very separate realms. The second learning outcome brings in quite new material, especially that relating to ‘science achievements’. It switches the preparation from one with a focus on working in a multicultural setting to applying cultural experience to the educational/training process. The focus on multiculturalism seems to have been lost. Finally, it makes a reference to the application of modern technologies in a manner which is not indicated in Aim 3.

In relation to the **accessibility of the aims and learning outcomes** of the study programme, SER (Paragraph 17) points out that these are accessible on the website of ZC at www.zemko.lt as well as being available at the Faculty.

2.1.2 In relation to the extent that the **programme aims and learning outcomes are based on the academic and/or professional requirements**, Paragraph 19 of the SER gives an impressive and comprehensive overview of the many different documents, together with their goals and aspirations which have informed the framing of the aims and learning outcomes of this programme. Paragraph 20 goes on to summarise the purpose of Fine Arts and Technology Pedagogy study programme as being

to allow students to gain modern college education and teacher’s qualification by developing a publicly active and competitive specialist in the labour world, corresponding to European standards and able to improve the acquired expertise in the field of pedagogy in the future matching institutional, state and international directives”.

Paragraph 21 of the SER notes that the aims of the study programme directly correlate with the vision and mission of Žemaitija College, part of which is to provide people in the Žemaitija region with the opportunity “to gain higher non-university education and professional qualification in the field of artistic, social, biomedical and technological science”. Later, in the same paragraph, this is restated as “to allow a person to acquire cultural, scientific and newest technological level, corresponding to college education and high professional qualification”. It is also pointed out that these objectives correspond to the requirements of international documents (Dublin Descriptors, Tuning Methodology, and Bologna Process) and this point is

further developed in Paragraph 22 where the SER states that “the level of complexity of the study programme outcomes is appropriate” and that “its complexity level also corresponds to qualifying requirements for college education of the 1st cycle, described in the European and national qualifications framework”. The comments noted in Section 2.1 above are relevant here.

In relation to the extent that the **programme aims and learning outcomes are based on public needs**, Paragraph 14 of the SER notes that Žemaitija College is the only institution which trains the specialists of fine arts and technology pedagogy in Klaipeda and Telsiai counties. More broadly, in the rest of Lithuania similar programmes are offered in Panevezys College and Marijampole College, whereas Kaunas College prepares the specialists of fine arts pedagogy. (For comments on the collaboration with these institutions, please see Section 2.5.1 below). In the course of a meeting with Employers and Social Partners, EET was told that they had been consulted in relation to the Learning Outcomes. They were also satisfied that the pedagogical component of the programme had been improving each year.

Paragraph 14 of the SER notes that “the graduates of Žemaitija College can be employed not only in formal education institutions but also in informal education institutions (in schools of art and fine arts, private studios, creative workshops). A creative specialist having obtained relevant skills in fine arts and technologies can successfully realise oneself in various branches of descriptive and fine arts”.

It is arguable that this may be a weakness of the programme. In its attempt to attract students interested in teaching and/or fine arts and/or technology and in attempting to provide some training in all three of these areas so that there is the widest range of employment possibilities, there is a risk that a graduate could be a “jack of all trades and master of none”. Certainly, this indicates that a sharp focus on the preparation of teachers is not involved.

Paragraph 15 of the SER considers the changing demand for teachers in Lithuania, most especially in relation to Fine Arts and Technology in the context of changing demographic trends. Table 1 presents the data of the Department of Statistics in relation to the percentage of pupils who are interested in fine arts in the context of total number of pupils in general education schools (but only in relation to “informal education”). It concludes that “the need for teachers of fine arts and technology will remain in the future”, noting that “teachers of technologies in general education schools made up 13 %; a bit lower percentage was made up by teachers of fine arts app. 7 %”.

Table 1. Number of pupils who take part in informal education (%)

Area of informal education	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pupils interested in fine arts, percentage	8.37	11.89	14.32	15.38	15.28	15.44	15.91
Pupils interested in technologies, percentage	3.15	3.28	3.46	3.21	2.88	3.04	2.33

It is not clear why this analysis and Table 1 refer only to “informal education”, when Paragraph 23 of the SER notes that after graduating from this study programme, “students can successfully integrate in both formal education system (comprehensive schools) and informal education system (art schools, children and adult art studios, clubs, etc.)”. What Paragraph 15 and the accompanying Table do **not** present is data in relation to the predicted need for teachers in these settings in the coming years. It would be important to have such data. This issue was raised in the course of the institutional visit when EET was informed by members of the Self-Evaluation Group that data on the formal sector’s need for teachers was not available. EET

considers such data on both the supply and future demand for teachers to be essential to effective planning in Lithuania as well as being essential to individual programme providers such as ZC. Subsequently, the Ministry of Education informed the EET that this data on teacher requirements in the formal sector is available. However, it appears to EET that many HEIs do not appear to know this or do seek out the relevant data.

2.1.3 In regard to the extent to which the **programme aims and learning outcomes are consistent with the type and level of studies and the level of qualifications offered**, the EET has some concerns arising from the fact that this is new programme offers only a non-university professional qualification, particularly as there is uncertainty about the level at which is offered (see Section 2.1 above). At a time when the trend across Europe is to see teaching as a profession where virtually all teachers will possess a basic University degree (and with some countries qualifying their teachers at Masters level at the outset of their careers), it seems strange that a new programme should be introduced only at professional level and of indeterminate level without a clear pathway to obtaining a University-level award. EET is especially concerned at this issue from a European perspective, especially from the perspective of matching Lithuanian professional Qualifications to those of other European Union member states.

2.1.4 In relation to the requirement that **the name of the programme, its learning outcomes, content and the qualifications offered are compatible with each other**, EET notes that the Title Page and Page 2 of the SER give the name of this programme as the “Fine Arts and Technology Pedagogy”. However, the actual qualification is identified (on Page 2) as “Teacher, professional bachelor qualification degree in pedagogy, fine arts and technology”. The English-language website of ZC (last updated on 18 June 2012 and accessed on 25 August 2012 at <http://www.zemko.lt/index.php?-1841932858>) gives the name of this programme as “Art and Crafts Pedagogy”. Elsewhere (<http://www.zemko.lt/index.php?-2080878983>) this website gives the name as the “Fine Arts and Technology Pedagogy programme (65302M111)” but an English-language booklet about ZC at the same website gives the name of the programme as “Fine Art Education” (as well as giving the names of its “sister” programmes as “Dance Education” and “Music Education”) while a brochure about the College (<http://www.zemko.lt/index.php?1304347863>) gives the names of these programmes as the “Pedagogy of Arts”, the “Pedagogy of Music” and the “Pedagogy of Dance”. While some of this linguistic confusion might be attributable to difficulties in translation, this does beg a question about the emphasis on “pedagogy”, both at the level of a Departmental strength and as a focus of study as well as a question about the place of “Technology” which seems to be something of an afterthought in the programme. From its observations of the environment and the work being done by students, EET considered that considerably greater emphasis should be placed on the use of new technologies in teaching and learning. This might require a vision for the future rather than an undue emphasis on the technology of the past. In particular, it was considered that more emphasis on acquainting students with computer-assisted design, drawing and teaching would be good.

The EET noted a statement contained in Paragraph 32 of the SER which states that

Since only a modest amount of students have chosen the Fine Arts and Technology Pedagogy study programme, they have the possibility to study the optional subjects in the same faculty, together with the study programmes of the same field: Music Pedagogy and Dance Pedagogy.

During the institutional visit, the Faculty Administrative Staff explained that, in fact, all three programmes are taught conjointly as a suite. Teaching Staff reported that when they teach, they normally take art music and dance students together, with some reporting having groups of 20 to

22 while others reported having groups of 15 students. The students of the programme stated that as much as 40% of their time was spent in joint classes with the two other pedagogical programmes.

The level of module sharing was such as to suggest to EET that, if the legal situation in Lithuania allowed it, it would be better to brand all three of these Pedagogy programmes as a single programme with three branches offering somewhat different qualifications. Issues of viability and sustainability could be viewed differently if the numbers on these separate programmes could be taken together. Data presented during the institutional visit indicated that 68 students (including both full-time and part-time students) are following these studies.

In relation to the fact that all 3 programmes have a focus on Pedagogy, it may also be worth noting that there is no Department of Pedagogy at Telsiai where the three Departments are those of Social Sciences, Social Work and Art.

2.1.5 The **strengths** identified in Table 4 of the SER can scarcely be called “strengths”. It is quite proper that learning outcomes should be oriented to practical activities. Equally, it is scarcely a strength to have a programme on the web and information about it available in the Faculty!

In relation to the **weaknesses** identified in the SER, it is accurate to note the weak emphasis on students’ personal development and on international mobility in the learning outcomes of the programme. However, as illustrated above, there are many other elements missing from the learning outcomes, including references to gender, multicultural education, special needs, etc. Areas involved in the learning outcomes should be appropriately acknowledged in the main aim. As set out above, there are levels of disconnection between the aims and the learning outcomes. These need to be addressed.

There is much scope for improving the intended learning outcomes in how they are expressed. Learning outcomes should be drafted in a manner which facilitates their assessment. Students should be able to clearly demonstrate their capacity to engage in the behaviour described in the learning outcome. The complexity of the learning outcomes presented in Table 2 is such, both in relation to the range of content included and the complexity of behaviour to be learned, that it is difficult to see how an appropriate assessment instrument could be constructed. To give an example, one of the learning goals of this programme is “to creatively apply education /training strategies while shaping pupils’ moral attitudes and creating parity relations between the participants of educational process”. It must be virtually impossible to validly assess the extent to which this outcome has been achieved at the end of the study programme.

Overall, EET felt that Programme Aims and Learning Outcomes met the necessary minimum requirements in most regards, although there is considerable scope for greater clarity and focus, especially when the level of the programme has been clarified.

2.2 Curriculum design

2.2.1 In relation to the **extent to which the curriculum design meets legal requirements**, the SER, in Paragraph 19, gives a comprehensive overview of the many different documents, together with their goals and aspirations which have informed the framing of the programme. Paragraph 25 of the SER goes into further detail on how the programme meets the requirements of the following laws: Regulation of Pedagogue Preparation (approved by the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania No. V-54, issued on January 8,

2010) and General Requirements of First Cycle and Integral Degree Study Programme (approved by the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania No. V-501, issued on April 9, 2010), the Description of Full-time and Part-time Kinds of Studies (approved by the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania No. ISAK-1026, issued on May 15, 2009).

In the context of legal requirements, the College has implemented the European Credit Transfer System (ECTS). A full-time academic year of study on the programme in Fine Arts and Technology Pedagogy equates to a rating of 60 credits, generating 180 ECTS credits across the three years of the full-time programme. ECTS credits reflect the workload a typical student needs to complete in order to achieve the expected learning outcomes in a programme, subject or module. This workload includes lectures, seminars, workshops, laboratory sessions, fieldwork, private study, examinations and other assessments.

Paragraph 26 of the SER presents an overview of the programme elements and of their ECTS weightings, stating that:

The programme consists of several course units groups: the volume of general education course units is 21 ECTS credits (6 course units); the volume of study area is 105 ECTS credits (24 course units). Professional activity training shares 30 ECTS credits (4 professional activity trainings).

The total in this summary accounts for only 156 ECTS credits. What is not included here are the “Elective course units” of which there are six (6). Annex 1 does not give their credit weighting, simply stating that students are required to accumulate nine (9) credits from these elective course units. The lack of a credit weighting makes it impossible to say whether a student must take one or more of these elective units. It should also be said that no clear explanation is offered as to how “elective course units” differ from “optional course units” in the SER. There are six of the latter. Where a credit weighting is given for the optional course units, it is always three (3) credits. When Annex 1 (Study Plan for 2011/2012 Academic Year) is examined, it is clear that a further six (6) credits arise from course papers with a further nine (9) credits coming from a final graduation thesis. Paragraph 28 of the SER states that “the course units of the area of artistic expression are devoted 24 ECTS credits (4 course units); whereas technological area covers 33 ECTS credits (4 course units)”. Together, these two areas generate 57 ECTS credits. It is not clear from SER how many credits attach to pedagogics.

Four course units, carrying a total of thirty (30) credits, are listed under the heading “Professional activity training”. These four areas are Cognitive Training; Pedagogical Training I; Pedagogical Training II and Individual Work Training.

The SER, in Paragraph 29, makes it clear that the programme had already been planned when it was decided to apply ECTS and this necessitated that the programme be restructured to meet the requirements of ECTS:

The study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy was launched on September 1, 2010. It was developed and rearranged before the commencement to meet the requirements of Fine Arts and Technology Teacher Training Standard (2008). Some changes have been done in general education course unit block: *Language Culture and Document Management* has been replaced by *Professional Language*; *Philosophy* has been replaced by *Philosophy of Education*. Having adopted the credit transfer system the programme was rearranged according to the

requirements of legal acts mentioned in subsection 2.1. of the given self-evaluation report.

Whereas the SER in both Paragraphs 28 and 29 states that the programme meets the requirements of the Fine Arts and Technology Teacher Training Standard (2008), it is difficult to match the weighting of ECTS granted to the various study programme elements to the official standard as set out below:

The pedagogical studies in initial teacher training consist of 60 ECTS: 30 ECTS for theoretical studies (the priority subjects: philosophy of education; psychology; pedagogy; subject methodology; professional foreign language) and 30 ECTS for pedagogical practice. (Source: [lithuania/structure-and-content-of-initial-teacher-education-courses](http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/)) <http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/>

While this guideline shows Philosophy of Education as a priority subject in Lithuania, in ZC it has the status of an optional course only. Likewise, it is not clear that 30 ECTS have been dedicated to pedagogical practice, if we understand that phrase to mean the practice of teaching in a classroom. As will be seen later, at ZC many of these credits are dedicated to seminars and other non-teaching activities.

2.2.2 In regard to the **spread of modules**, whereas the SER, in Paragraph 27, states that the course units in the study plan are arranged in a consecutive order, it is difficult, in Annex 1 to identify the pattern or the levels of student learning through which students progress on this programme. This is also true in the case of course units on practical fine arts and technological skills and creative abilities which are distributed across several semesters. There is considerable “lumpiness” in the programme with some study components generating 1.5 credits while others generate ten times that amount. For example, no explanation is offered as to why a single module (Textile Technology) should require 400 hours of teaching, generating 15 credits, according to Annex 1. This is way beyond the time and credit-weighting dedicated to any other study field component.

The SER claims that “each new course unit requires previous knowledge from earlier subjects”. This issue is also addressed in Paragraph 30 where we are told that

The course units of the programme are validated by interdisciplinary connections which provide possibilities for students to acquire various knowledge and skills as well as to envisage the connections and inter dependence between the course units by observing and examining related phenomenon. This method of the programme design stimulates teachers to communicate, arrange and develop course unit programmes which are discussed and approved at the beginning of each semester.

In the course of the Visit to the institution, the issue of whether the **study subjects and/or modules are spread evenly** and whether their themes are not repetitive was raised with the students of the institute. The students acknowledged that there is considerable overlap and repetition but the felt that this was helpful and supportive of their learning process.

2.2.3 As to whether the **content of the subjects and/or modules is consistent with the type and level of the studies**, EET has concerns arising from the lack of clarity about the level on the National Qualifications Framework at which this programme sits. Without such clarity, it is impossible either to write or to assess the appropriateness of content, modules and level of the studies.

When asked at what level on the Lithuanian Qualifications Framework, the programme is being offered, those present at the meeting seemed uncertain but thought it may be at Level 5. According to the levels approved by the Government of the Republic of Lithuania on the 4th May 2010, this is a level between vocational and higher education qualifications but no existing programmes seem to fit in this level (for further discussion, cf. http://www.kpmc.lt/LTKS_EKS/LKA-research.pdf). Any lack of clarity in relation to the level of the programme generates insurmountable difficulty for those drafting Learning Outcomes as Learning Outcomes are expected to match the programme level.

EET has concerns in relation to the extent to which this programme is compliant with legal requirements, how the level, content and intended learning outcomes of the study match European Standards, where the qualification fits in relation to European standards of teacher qualification and where it fits within the Lithuanian National Qualifications Framework.

2.2.4 As to whether **the content and methods of the subjects/modules are appropriate for the achievement of the intended learning outcomes**, intended **learning outcomes** (ILOs) are statements of what students are expected to be able to do as a result of engaging in the learning process. They should be expressed from the student's perspective (e.g. "You should be able to..."). They should be expressed using action verbs leading to observable and measurable behaviours. Finally, the outcomes should generate the criteria that are later used in the assessment of student learning.

Paragraph 33 highlights the manner in which the Learning Outcomes of this programme are linked with the expertise and qualification required for the preparation of specialist pedagogues. However, from a review of the entire SER, it becomes clear that there is some disconnectivity between the aims as set out in official requirements and the learning outcomes as drafted. For example, the aim set down in the *Regulation of Pedagogue Preparation* (certified by the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania No. V-54, issued on January 8, 2010) requires that the graduate has to have a sufficient amount of professional knowledge and abilities, must have acquired appropriate value-based attitudes, must understand pedagogic phenomenon and educational practice, be able to apply the acquired knowledge and abilities in professional practice. Likewise, Paragraph 19 states that "After graduating from the study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy graduates will demonstrate educational and psychological knowledge and understanding of fine arts and technology education, apply the acquired practical skills for solving problems in the field of study, interpret creative projects according to social, scientific and ethical aspects, will have skills of independent and reflexive learning". However, Paragraph 19 of the SER states that "In Fine Arts and Technology Pedagogy study programme, learning outcomes are achieved by learning in the context of interaction and learning paradigms. Points that are relevant and meaningful to the students are emphasized". The assumption that Learning Outcomes have been achieved by learning, as described, should be assessed in ways that reflect the manner in which those outcomes were set out in the first instance.

Paragraph 34 of the SAR highlights the extent to which the "aims and content of course units and study methods are justified by the aims of the study programme", arguing that both of these areas are linked to the programme learning outcomes. Course unit descriptions Annex 2 present, for each unit, "a table with programme learning outcomes, course unit outcomes, study methods and methods of assessing students' achievement".

It is the opinion of the EET that the Learning Outcomes presented in Table 5 (Correlation of competences, learning outcomes, methods of studies, course units and number of credits) and elaborated in Annex 2, do not link sufficiently closely with the overarching aims of the

programme and, in particular, that the models of assessment do not seem to be structured so as to take adequate account of these goals in the assessment even though it is acknowledged that Annex 2 offers evidence that a very considerable effort has been made to structure the programme around Learning Outcomes.

2.2.5 As to whether **the scope of the programme is sufficient to ensure learning outcomes** or, at least, to ensure that the learning outcomes which arise are actually those which were intended, the EET is of the view that, while the manner in which the learning outcomes are set down could, in many instances, be improved, there is adequate focus on learning outcomes. However, the language in which Learning Outcomes have been stated needs to be clarified so as to place emphasis on what the student will be able to demonstrate at the end of the learning programme(s). This will also have implications for the instruments of assessment. A greater problem relates to the scope of the programme. When Annex 1 is analysed, it becomes clear that this study programme contains an extraordinary number of programme components (forty-two in all, of which thirty are compulsory). To compound this situation further, some of the course components contain more than a single subject (for example, “Professional Language. Basics of Law”) which means that actually there is an even greater number of programme components. The effort to cover such a broad scope leads to great pressure on the students, both in relation to formal classes but also in relation to the expectations in regard to their individual work.

Furthermore, we are told in Paragraph 37 that “having completed the course units of the study programme, having performed professional training, having received positive evaluations, the student may prepare and defend his/her final thesis”. The importance attaching to the Final Thesis is made clear in Paragraphs 35 to 42 inclusive, all of which detail the process and the care taken in the assessment of the Final Thesis. What is intriguing about the discussion in these Paragraphs is the very high value that, in a programme of Pedagogy, is placed on the written thesis which carries just nine credits and, comparatively, how little emphasis seems to be placed on the teaching practicum and the student’s excellence or otherwise as a teacher. This seeming imbalance is best captured in a single sentence in Paragraph 42, where we are told that “Students, who have defended their final theses, are awarded teacher’s qualification and provided a diploma of the defined form” as though the important connection was between the thesis and the teacher’s qualification. There is no similar sentence in regard to students who have or have not been successful in their practicum nor is there any similar description of the apparatus (Stages of Final Thesis preparation; Qualification Committee; Evaluation on a ten-point scale etc.) in relation to the assessment of the student’s practice in a pedagogical setting. It seems extraordinary that employers should comprise half of the Qualification Committee (including its Chair) and should be prepared to focus so much on a written dissertation when, as employers, they will presumably seek the best teachers for their classrooms rather than the best thesis authors. This discussion highlights a major issue in regard to this programme to which we will return later (in Section 2.4.3).

2.2.6 In relation to the issue of **the content of the programme reflecting the latest achievements in science, art and technologies), it is extraordinary that the programme does not appear to include a special education component.** In their meeting with students of the programme, the students reported that, while areas such as special needs might be mentioned in Psychology lectures, there are no courses in dealing with diversity, including children with special needs, with different languages or of different cultural and ethnic backgrounds. When meeting employers and social partners, this group was clear that this was a real need as, increasingly, problems were manifesting in classrooms and in other educational settings that would require students to have competence in these areas so that children could be better integrated in their classrooms. One of the employers indicated that her centre was organising courses to fill in the gaps in the knowledge and skills of the students.

Since 1995, “according to the requirements of the Ministry of Education and Science every student who attempts to become a primary grade or subject teacher ought to study a compulsory course in special needs education”¹. This is a serious omission from the programme.

2.2.7 Paragraph 43 (and Table 6) of the SER sets out the strengths and weaknesses of programme design, as understood by the Self Evaluation Team, along with certain actions that it is intended to take as a way of improving the programme. One of the claimed strengths is that the programme structure is oriented to students’ professional practice and formation of practical skills. It has been clearly argued above that the lack of emphasis on classroom teaching and the development of pedagogical skills shows that, in fact, far from this being a strength, this is an area where the programme is unusually weak. The other claimed strengths do not seem to merit any particular comment as they represent what might reasonably be expected in a programme of this nature rather than constituting a “strength”. Significantly the self-evaluation reviewers have found no weakness in the programme, arguing that it is too early for inadequacies to have emerged.

In summary, EET is of the view that this is a programme requiring very considerable improvement. While there has been inter-institutional collaboration with the providers of similar programmes and that, indeed there is also intra-institutional linkage with two other pedagogical programmes, it is clear that this is a programme that seeks to do too much, that faces in different directions and that does not place an adequate premium on the practice of teaching which ought to lie at the heart of any programme of teacher education. Despite the great many modules which it contains, there are significant omissions even in mandatory areas (such as special education) which are absent from the programme content. The small student numbers on the programme are a difficulty from the perspective of generating ideas and excitement, most especially when all of the intake is drawn from one region, thereby minimising the opportunities for diversity and multiculturalism which the programme suggests is important. In particular in relation to curriculum design, EET is concerned about the lack of focus on a substantive teaching practicum where students have the opportunity to teach very many lessons in a variety of schools located in varying settings. Finally, EET has concerns in relation to the extent to which this programme is compliant with legal requirements, how the level, content and intended learning outcomes of the study match European Standards, where the qualification fits in relation to European standards of teacher qualification and where it fits within the Lithuanian National Qualifications Framework.

2.3. Staff

2.3.1 The extent to which staff qualifications meet the **current Lithuanian legal requirements** is addressed in Paragraph 48 where it states that

The academic staff of the study programme was formed according to Education and Study Law of the Republic of Lithuania (April 30, 2009 No. XI-242), which states that more than half of the college lecturers must have not less than 3 years’ work experience in the field to the subject taught and, according to the regulation of pedagogue preparation (certified by the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania No. V-54, issued on January 8, 2010), stating that not less than 80 per cent of the theoretical part must be taught by lecturers, who have not lower than

---

¹

<http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/lithuania/structure-and-content-of-initial-teacher-education-courses/?searchterm=requirements%20for%20teaching%20practice>

Master's degree of the subject taught or its equivalent, or the subject of their scientific practice must correspond to the subject taught, and not less than 10 per cent of lecturers must have practical experience (not shorter than three years and acquired not less than five years ago); not less than 10 per cent of the theoretical part of study subjects must be taught by lecturers, having scientific degree.

EET found no evidence to suggest that ZC was not compliant on this matter. However, the EET is deeply concerned about the institution's dependence on part-time staff.

2.3.2 In regard to the **qualifications of the staff**, Paragraph 49 of the SER emphasises that all lecturers, working in the study programme, have a Master's degree or its equivalent qualification, subject-related and pedagogic qualification and experience of practical work experience in the field of the taught subject. However, this paragraph also acknowledges the extent to which the programme is dependant on guest lecturers from Šiauliai University (3), Klaipeda University (1) and from Vilnius Academy of Arts (1). (On the occasion of the institutional visit, it emerged that one of these guest lecturers, from Klaipeda University, was no longer working with the programme).

Whereas Paragraph 48 states that the total number of teachers working in the faculty is 45, the study programme Subject Pedagogy is taught by 28 members of staff in total, according to Paragraph 44 of the SER. On the other hand, Annex 3 of the SER sets out Curriculum Vitae for only 21 of these staff members, giving a description of their scientific and academic activities. This gap was explained on the occasion of the institutional visit as arising from the fact that staff in general higher education do not have to present their curriculum vitae. However, a great deal of the teaching is in the hands of part-time staff.

In regard to the **qualifications of staff**, Annex 3 gives their educational backgrounds, details of the manner in which they have improved their professional skills during the past five years, details of their artistic and methodological work, and their personal skills and abilities. However, it does not present in a coherent manner, the academic qualifications of staff and while some staff members indicate that they have a Masters Degree, others do not. Consequently, it is impossible for the reader of Annex 3 to validate the claim made in Paragraph 49 of the SER which was noted above. Paragraph 45 details the number of lecturers of the study programme who have recently participated in projects directly related to the Fine Arts and Technology Pedagogy study programme while Paragraph 47 notes that teachers of the programme have done traineeships in Germany, Turkey, and the Netherlands. SER (Annex 3) gives additional information on the staff, including details of their level of foreign language competence. Paragraph 44 of the SER summarises this as follows

Their pedagogic expertise is the following: 6 associate professors, 12 lecturers, 10 assistant lecturers. 4 staff members possess doctoral degree. Main areas of interest are educology, education management, hodegetics, andragogy, art and history of art, Lithuanian ecclesiastical art and applied art.

Although there is a reference here to the "pedagogic expertise" of staff what follows is a statement of their academic status (whether they are associate professors, lecturers or assistant lecturers). It is interesting that no summary is given about their pedagogic expertise, whether that is understood as meaning their experience in teaching or their teaching qualifications. Likewise it is interesting to note that the main areas of interest listed above seem to be skewed towards the art areas and do not include technology. This impression is reinforced when Annex 3 is analysed. Of the 21 members of faculty whose Curriculum Vitae are presented there, whereas many have or have had teaching duties in the field of pedagogy, very few (possibly as

few as three) have engaged in scientific, artistic or other relevant activities which specifically name the field of pedagogy and, in fact, none of the three (Felicija Ivanauskienė, Aušrinė Gumuliauskienė, and Laimondas Taroza) who have published in pedagogy are on the staff of ZC.

When EET had the opportunity to meet the staff on the occasion of the institutional visit, it became clear that ZC is very dependant on part-time staff for the delivery of this programme, with most of those staff delivering a very small number of lecture hours. There were 15 teaching staff present at the meeting of whom 2 were Full-time Staff (who were not asked how many hours per week they teach). One of the lecturers (from Šiauliai University) teaches a full day occasionally, normally on a Friday. For the others the number of hours which they teach in a typical week are: 3, 3, 3, 5, 8, 3, 3, 3, 7, 3, 3, 3 hours. Clearly, the programme can only survive because of this part-time input but such a dependence on part-time staff places limits on the support that such personnel can offer to full-time students. It gives rise to a question as to whether the staff collectively have the academic strength and pedagogical expertise to sustain a programme of this complexity. On a positive note, it should be recorded that half of the part-time staff have been or are teachers in schools which has the benefit of bringing current or recent pedagogical experience to the classroom.

2.3.3 The **ratio of lecturers and students** is one lecturer per seven students according to Paragraph 46 of the SER. This is an extraordinary low ratio and it must give rise to questions about the sustainability and financial viability of the programme. In fact, the surprise is that a programme for which there is so little demand and with such a high staffing requirement ever got approval.

2.3.4 The issue of **teaching staff turnover** is addressed in SER (Paragraph 50) which states that during the two years in which the study programme has been running, the turnover of lecturers has not been significant: one lecturer of the general subjects block and one teacher of professional study field left due to personal reasons.

2.3.5 Paragraphs 50 to 55 of SER relate to the **manner in which the higher education institution creates conditions for the professional development of the teaching staff necessary for the provision of the programme**. Paragraph 55 notes that “all teachers have possibilities and conditions to improve their qualification: participation fee in the conferences and seminars is covered, transportation costs are also paid”. It does not say what incentives are in place for encouraging faculty members to improve their qualifications through doctoral study, etc. Neither is any evidence presented to show how the teaching staff meet the requirement of the Ministry [Teacher Training Regulation approved by Order No. V-54 of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania of 8 January 2010 (Official Gazette, 2010, No. 9-425) Section V, Paragraph 19] to engage “at regular intervals, in practical teaching activities at school according to procedures set by the higher education institution”. In fact, there is no reference to any such procedure being in place and consequently it is not possible to make a favourable judgement on this matter.

2.3.6 In relation to **the teaching staff of the programme being involved in research (art) directly related to the study programme being reviewed**, Paragraph 51 notes that, during the past five years, all lecturers working in the study programme had taken some steps to improve their expertise. It goes on to give examples of how this was done, citing participation in seminars and conferences, performing research, participating in expert practice, internships, visits to foreign scientific and practice institutions, etc. (The detail is presented in Table 7 while Table 8 gives details of how faculty members have

improved their practical qualifications). EET formed the view that little of the work done by the full-time staff of ZC represented a contribution to research in Lithuania or beyond.

2.3.7 In relation to the **strengths and weaknesses** set out in Table 9 and in Paragraph 57, EET finds little to comment upon. It is hoped that the comments above will enable the staff to draw up a more comprehensive listing of their strengths and weaknesses.

The EET notes the commitment of the very small number of full-time staff working on the programme and is satisfied that the staff have been working to improve their levels of professional competence and experience. However, EET does not think it desirable that this programme should be so dependant on such a large number of part-time staff, most of whom work for only three hours per week at ZC. The overall lack of academic strength militates against the delivery of a quality programme in many ways. The institution can do little to keep part-time staff up to date. The dependence on outside expertise is an obstacle to the delivery of a quality programme and, most especially, to the growth of in-house expertise and support to the learning community. In particular, it hinders efforts to give the programme a strong research orientation, most especially in the field of Pedagogy. While acknowledging the difficulties arising from the very small numbers taking the programme, EET considers the weakness in staffing to be a very significant shortcoming of the programme.

2.4. Facilities and Learning resources

2.4.1. In regard to the **adequacy of premises and lecture halls, both in relation to their size and quality**, Paragraph 58 of the SER claims that the facilities and learning resources available are suitable and sufficient for the successful implementation of the programme. Paragraph 59 goes on to give detail noting that the total area of the faculty premises is 2204.35 sq.m. of which 910.55 sq.m. are designated for teaching purposes. There is no specific quantification of any space dedicated exclusively to this study programme. Paragraph 59 notes that lectures for the students of the Fine Arts and Technology Pedagogy study programme take place in auditoriums of the first and second campus and in the information technologies classroom as well as in practical teaching classrooms which include fully equipped rooms for painting and drawing, textile processing, food preparation, metal and wood processing (detailed in Table 10). ZC has a partnership agreement with Vilnius Academy of Arts through which resources and facilities are mutually shared. This clearly helps to cultivate a more artistically-oriented environment on the campus.

Paragraph 60 states that sufficient premises are available and that the working conditions for both staff and students are adequate. It details some of the facilities and equipment available. Paragraph 61 acknowledges that there are no separate reading rooms, designed especially for students, but there are 6 work stations in the library for those who want to work individually, and 4 computerized work stations and that, in general, students seem satisfied with the Library opening hours and with the materials available.

2.4.2 In relation to the issue of the **teaching and learning equipment (laboratory and computer equipment, consumables) being adequate both in size and quality**, Table 10 of the SER gives a comprehensive listing of the materials available in the various classrooms and laboratories. In the course of the institutional visit, this issue was raised with the students who seemed generally happy with the availability of resources (partly because many of them have their own computers). They were less than happy with the amount of materials that they had to purchase at their own expense. In its tour of the facilities, EET noted the efforts that are being

made to upgrade and to improve the quality of the learning environment. EET was concerned about the lack of access for students with physical disabilities in various areas of the campus.

2.4.3 On the question of whether **the higher education institution has adequate arrangements for students' practice**, the comment made earlier in Section 2.2.5 in relation to the comparative importance of the Final Thesis and the Student Teaching Practice is relevant here. As noted earlier, in this study programme, four course units, carrying a total of thirty (30) credits, are listed under the heading "Professional Activity Training". These four areas are Cognitive Training; Pedagogical Training I; Pedagogical Training II and Individual Work Training. It is assumed that, taken together, these four areas constitute the "professional activity training" or what would more generally be called the "teaching practicum".

An analysis of these four modules, as set out on pages 150 to 155 of Annex 2 shows that both "Cognitive Training" and "Pedagogical Training I" include 72 seminar hours, 18 Individual Work Hours and 70 hours of Consulting and Assessment (giving a total of 160 hours in each of these modules). "Pedagogical Training II" and "Individual Work Training" include 109 seminar hours, 26 Individual Work Hours and 105 hours of Consulting and Assessment (giving a total of 240 hours in each of these modules). What the module descriptors do not show is how many hours of actual teaching the student engages in; how many of those hours are supervised; how diverse the classroom settings or locations are or how many different people are involved in the assessment of a single student. This issue is important because of the statement in the Regulations (Order No. V-54 of 8 January 2010) that "Teaching practice shall be based on the student's direct participation in the professional teaching activities" and it is arguable that time spent in non-teaching activities, such as seminars, does not meet this requirement.

Paragraph 75 of the SER notes that during the Cognitive Training students are practically familiarised with the structure, aims and tasks of the education system. Neither here nor in the module descriptor (Annex 2, Page 150) does it state that the student actually engages in any teaching in the course of this element of the "Professional Activity Training". Elsewhere, Paragraph 88 notes that "Cognitive Training is organized for students without withdrawing from their studies", whereas it states that "Pedagogical Training I and II as well as Individual Work Training puts student into real life situations".

In "Pedagogical Training I" (described in Paragraph 76 and detailed in Annex 2, Page 151), the practical element comes to the fore:

students directly communicate with the school community, apply acquired theoretical and practical knowledge when teaching fine arts and technology lessons. Students prepare brief lesson plans of average duration (half-year), teach fine arts and technology lessons tutored by a mentor and (or) practice mentor, assess achievements of their students, describe the observed fine arts and technology lesson activity, assess education process, pedagogue and student activity in the classroom. At the end of training students design an extended fine arts and technology lesson plan-summary and teach a thematic demonstrative fine arts and technology lesson. At the end of training they prepare and present the training report and reflect on the training period.

The amount of teaching done by the student is not clear and it is not clear who the "mentor and (or) practice mentor" mentioned above might be. The module descriptor refers only to "a tutor – a college teacher" as the individual who assesses the work of the student on this module. The Learning Outcomes relating to "Pedagogical Training II" (Annex 2, Page 152) state that "Under mentor supervision and/or training tutor students will be able to conduct the lessons of fine arts and technology, to assess progress and assist a teacher". The SER (Paragraph 71) states that the

training is conducted within the principles established in “Practice organization and assessment methods” (confirmed by the order of the Director of Žemaitija College No. V-01-60 (1.7), issued on September 20, 2005). On the occasion of the visit, the EET was given a copy of these guidelines. An examination of these guidelines shows that, whereas the student is required to write a reflective diary in which the student records the tasks done each day during the practice, there is no explicit guidance on how much teaching the student is required to do nor are there guidelines on the amount of teaching practice that must be observed and graded. The guidelines require the tutor to grade the student’s journal and the tutor adds comments to the student’s reflections. **It is a significant problem that the Director’s guidelines on Teaching Practice do not offer any guidance on actual teaching time or on its assessment.**

Paragraph 74 of the SER states that “the responsible pedagogue assesses the training in the education institution”. However, no indication is given in the SER as to who the “responsible pedagogue” might be, for example, whether this is a member of staff of ZC or of the school, Neither are we told how this person has been trained for this task or how grades presented by various “responsible pedagogues” are moderated to ensure consistency. We are not told how this function relates to those of the “tutor – a College teacher” or the “mentor” both of whom play a role in the assessment of “Pedagogical Training II” and of “Individual Work Training” (Annex 1, pp. 152 to 155 inclusive).

The Teacher Training Regulations approved by Order No. V-54 of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania of 8 January 2010 (Official Gazette, 2010, No. 9-425) define the “mentor” as “an experienced educator who has completed training according to the procedure approved by the Minister for Education and Science and whose duty is to provide methodological support to students undertaking teaching practice”. The same document defines a “teaching practice supervisor” as “a member of the teaching staff of a higher education institution who participates periodically in the activities of the education provider and supervises students’ teaching practice”.

The meeting with Employers and other Social Partners in the course of the institutional visit was informative on these issues. Employers noted that students come to the school in the second semester but they do not teach as part of their Cognitive Training. They only begin to teach in their second year. One of the schools represented at this meeting had three mentors while another had four, all of whom were qualified in the field of art pedagogy. They acknowledged that is possible for a student to have a mentor who has not been trained. The EET was very concerned to learn from this group that it is possible for a student of this programme to qualify having had experience in only a single school.

Equally informative was the meeting with the students of the programme who reported that in all they had only had to teach four lessons in “Pedagogical Training I”. The lessons involved teaching two forty-five minutes periods in Art as well as two ninety-minute lessons in Technology. In other words, by the end of their second year on the programme, they will have taught for just four and a half hours. With regard to “Pedagogical Training II”, they were uncertain how much teaching might be involved but felt that it would be in the region of eight lessons!

All three of the Paragraphs relating to “Pedagogical Training I” (Paragraph 76), “Pedagogical Training II” (Paragraph 77) and “Individual Work Training” (Paragraph 78) contain the statement that “At the end of training they prepare and present the training report and reflect on the training period”. This emphasis on a Report in a programme, which contains so little actual teaching, is extraordinary. In all three case, 30% of the final award is given for “meeting the requirements of report structure” (20%) and for “meeting the requirements of general

requirements of written work”. This statement gives rise to some concern that, ultimately, students are being assessed on their capacity to write reports rather than on their professional capabilities in the classroom. However, this may not be true. Paragraph 74 notes the balance of the elements in assessment:

The responsible pedagogue assesses the training in the education institution, according to the level of achievement of training aims and tasks. When assessing professional training outcomes, a ten-point criterion evaluation system is used, which is calculated according to the following formula: Final assessment is composed of the following: $GV = 40\% X_1 + 20\% X_2 + 10\% X_3 + 30\% X_4$, Hereinafter: GV- final assessment; X_1 – the level of achievement of training aims (a tutor – a college teacher); X_2 – meeting the requirements of the report structure; X_3 – meeting the requirements of general requirements of written works; X_4 – training tutor assessment.

Paragraph 71 of the SER states that a “public defence of professional training is organized by the head of the department, involving representatives of the faculty administration, mentor of practice and lecturers of the department”. The nature of this public defence of professional training is not made explicit in the documentation provided. However, as noted in Section 2.2.5, it seems extraordinary that, unlike the defence of the Final Thesis, carrying only 9 credits but where employers comprise half of the Qualification Committee, including its Chair, that Professional Activity Training, carrying 30 credits, is an internal matter for the faculty. As noted previously, this raises a question about the relative importance of these programme components.

As regards the **adequacy** of the locations in which the teaching practicum takes place, Paragraph 72 of the SER identifies the following locations as being those where the students’ professional training occurs:

Telsiai Vincentas Borisevicius Catholic gymnasium,
Telsiai “Ateitis” secondary school
Telsiai “Germantas” secondary school
Telsiai “Atzalynas” secondary school
Telsiai “Krantas” secondary school
Telsiai “Dziugas” secondary school
Telsiai Zemaite gymnasium.

However, Paragraph 73 indicates that “due to important reasons” students are allowed to perform training in their residence place or in a chosen organization and this paragraph goes on to note that training has been performed in the following cities and regions: Telsiai, Mazeikiai, Plunge, Taurage, Šiauliai, Joniskis, Silute, Kretinga. It is not clear from the SER whether similar agreements between ZC and the practice schools in these locations are in place nor is it clear what training, if any, has been given to the “responsible pedagogues” in these locations. Neither is it clear that trained mentors are available in all of these locations.

2.4.4 In relation to the adequacy and accessibility of **teaching materials (textbooks, books, periodical publications, databases)** Paragraph 62 states that students and teacher have access to collected documents, books and scientific journals and that the number of methodological resources is sufficient to achieve the learning outcomes. Paragraphs 63 to 65 (inclusive) give details of the publications to which students have access while Paragraph 66 details the electronic databases to which students have access, including those which are available in the public library. According to Paragraph 67, students can use internet services in the library and can print necessary materials. Paragraph 68 notes that lecture notes are for each course unit delivered in the study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy and that in order to

consolidate practical skills of students teachers can use a range of visual materials. Page 70 (and the accompanying Table 11) gives details of the computer facilities to which students have access. There are 34 computers in all (19 for student teaching; 4 in the Library reading room and 11 for lecturers and administration needs).

In the course of the institutional visit, EET had an opportunity to raise these matters with the students. Students seemed generally happy with the availability of materials. However, they did not know that any databases had been made available for their use. EET had some concerns that students were not sufficiently well versed in their use of English to ensure that they could profit from the availability of databases. There did not seem to be an appropriate collection of school textbooks available to students in the library.

2.4.5 The strengths and weaknesses of facilities and learning resources as well as one proposed action for improvement are set out in Table 12. The strengths identified do not appear to merit being identified as “strengths” as they seem to be necessary conditions for delivery of any such programme. The single weakness which is identified (“Information resources in foreign languages are not sufficiently used in the study process”) is verified by the visit. The Library seems to contain relatively little material in English which, as noted above, students may not have the level of linguistic competence to be able to make the best use of the databases which are now available. In particular, an examination of the student course work produced little evidence that source materials in other languages were being used.

In summary, from its field visit and the other evidence provided, the EET formed the impression that the facilities available to enable the effective delivery of this programme meet the minimum requirements but are capable of very considerable improvement. However, the EET is concerned that, even where resources have been made available, there is little evidence to show that the students are exploring or maximising on the potential of these resources.

EET has very considerable concerns in relation to the adequacy of arrangements for students’ practice. In particular, it is concerned that the amount of time devoted to teaching practice is less than it ought to be and that the assessment of the practice is not as rigorous as it needs to be. Clearly, in a professional programme, the students professional capability should be subjected to an assessment as thorough and as comprehensive as that given to written work. The systems in place for teaching practice assessment and moderation on this programme need considerable improvement.

5. Study process and student assessment

2.5.1 As to whether **the admission requirements are well-founded**, the first point to be made about this programme is that it commenced only two years ago and so there have only been two admission contests i.e. those of 2010/2011 and 2011/2012. Paragraph 86 and Table 14 highlights the fact that only 6 students gained admission in the first year and only five in the following year. As noted previously, this raises fundamental questions about the viability and sustainability of this programme.

In the course of the institutional visit, the EET found that, whereas only 6 students had gained admission in the first year (as noted in the above paragraph), it seemed that there were 13 students in the Third year! EET also learned that whereas the entry to the programme in its second year, as presented in the SER, had just five students, there appeared to be a total of eight in the second year. When these inconsistencies were queried, the following data was presented to the EET.

Table 1: Numbers of Students on the Study Programme in Fine Arts and Technology at ZC

Year/Study Programme	Study Form				Drop Outs
	Full-time		Part-time		
	State Funded	Self Funded	State Funded	Self Funded	
Year I: Fine Art and Technology Pedagogy	7	4			
Year II: Fine Art and Technology Pedagogy	5		3		1
Year III: Fine Art and Technology Pedagogy	8	1	3	1	
Totals	20	5	6	1	1
	25		7		1
Total	32				1

Paragraph 80 of the SER notes that student admission to ZC is organised according to the approved order of the Ministry of Education and Science on admission to College studies and that admission to the Fine Arts and Technology Pedagogy study programme is conducted in accordance with the order of the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania (No. V-673, issued on May 5, 2010). The elements which make up the scores for entry are

- Entrance exam evaluation (weight coefficient is 0.7)
- Lithuanian language exam evaluation (weight coefficient is 0.2)
- Average foreign language evaluation (weight coefficient is 0.1)

Furthermore, as with other programmes of teacher education elsewhere, all entrants who apply for state funding must take a motivation test to gain access to the programme.

According to Paragraph 82, there are two separate committees to consider entrance issues, one dealing with administrative items and the other conducting an evaluation. The committees are made up of personnel drawn from those colleges which implement fine arts pedagogy and fine arts and technology pedagogy study programmes. This brings together one representative from Kaunas College, Marijampole College, Panevezys College and Žemaitija College.

All applications seem to be evaluated at Kaunas College on the basis of a test involving the painting of a three object still-life (using gouache or water colours) on an A3 paper size format rendering the ratio of sizes and colours. Three academic hours are allowed for this task which is then assessed on the basis of the following schema:

- composition of a still-life on a paper and conveyance of object size (40 points);
- perception and conveyance of linear perspective (30 points);
- perception and conveyance of still-life colours (30 points);

Paragraph 84 gives details of the number of applicants for the programme in each of the years when it has been running while Paragraph 85 (along with Table 13) of the SER gives details of the competitive scores in the competitions in each of these two years. Paragraph 87 notes that, as yet, none of the students on the study programme have terminated their studies, arguing that “This proves a correct decision of students to choose the study programme of Fine Arts and Technology Pedagogy”! The data presented to EET on the occasion of the institutional visit shows, however, that there had been one drop out from the second year of the programme.

Whereas EET had been satisfied with the entry procedures governing initial entry to the programme for the reported 6 full-time students in 2010 and the further 5 full-time students reported in 2011, during the institutional visit, EET had a meeting with some of the students (20 in all) across all three years of the programme. Just one of those present was a teacher, and it was indicated that many of those who were not present are currently involved in teaching. Interestingly, eight third-year students attended and they advised EET that they have **all have been on the programme since year one and all eight are on state funded places** contrary to the data presented in Table 14 of the SER which showed only 6 full-time students entering in 2010/2011. (Table 20 gives the data for part-time students showing that 4 had entered in 2010/2011 and just 3 in 2011/2012). EET is very concerned that data presented in the Self-Evaluation Report appears not to be entirely accurate.

It appears that entrants are accepted on to the final year of the programme and awarded the same qualification at the end of a single year of study as others who have studied for three years, EET is entirely dissatisfied with these arrangements. The explanation offered by ZC for the additional students was that these were teachers who needed to obtain a teaching qualification. There was no description of this entry route in the SER nor was there a description of any system for the recognition of previous applied learning among this cohort of students. In fact, the existence of such students was not noted in the SER. It appears that the College is delivering a version of the non-degree programmes currently offered to qualify untrained teachers in Lithuania but without following the specific regulations for that programme

In the EET's meeting with Faculty Administration Staff, it became clear that there had been a very significant drop in admission rates over the past decade or so. It was made clear that, up to 2008, there were more students on all programmes. Since 2009, many students have been going to bigger towns to study at University level. The Rector pointed out that, from 2002 to 2009, the number of students had been increasing (from 2000 to 2400) but that it had now gone down to an intake of 900. This year, just 11 students (7 State funded and 4 paying individually) had come on to the programme in Fine Arts and Technology Pedagogy. The State now pays 5,850 Lita per student. It is difficult for EET to accept that this programme is financially viable in its own right. Without running the three programmes conjointly, it is clear that it would be impossible to continue.

2.5.2 The assessment guidelines ask whether **the organisation of the study process ensures an adequate provision of the programme and the achievement of the learning outcomes.** Paragraph 88 notes that in all study programmes at Žemaitija College 24 weekly academic hours are given for lectures and practice and 16 weekly academic hours for independent study and that the study process organization is reflected in the study schedule and timetable. However, in Paragraph 26 of the SER, we are told that

Students have 2704 classroom hours, 576 of which are devoted to theoretical classes, 1441 for practical classes and 687 are devoted to consulting and assessment. 2096 hours are allocated to individual work of students.

Again, the summary above draws attention that there is no fixed number of hours shown for teaching practice (that is to say, the number of hours that the student spends practising as a professional in front of the pupils in a classroom). **This is an important omission.**

On the basis of this evidence, students seem to have a very heavy workload. When EET met with the student group (20 students) they reported their view that only Mondays had a heavy teaching load. Yet, they stated that for Year II students the norm was 6-8 hours of classes per day with 7-8 hours per day for Year III. The students also reported that Friday is always free. (It

will be recalled that a guest lecturer had from Šiauliai University, had indicated that she occasionally takes day-long workshops on a Friday).

The SER, in Paragraph 89 notes that “by students’ request, individual class attendance schedule is designed according to the order of College (usually for working students)”. No further data is provided here as to how this impacts on the overall timetable of the programme or as to how many such individual attendance arrangements have been made. While this is a full-time study programme and while it is also available in part-time mode, it appears from Paragraph 73 that some students work in schools while studying. Paragraph 73 states that “after lectures some students work in comprehensive schools, art schools, or conduct informal education sessions”. EET is concerned that this effectively means that “full-time students’ are attending a full-time programme on a part-time basis and that the College is facilitating this rather than having them transfer to the part-time mode. It also has some concerns that students are being funded by the State on the basis that they are full-time students and that the State is also in the position of funding their work in school as teachers, whether that might be on a full-time or part-time basis. In either event, it represents double-funding when there are other students unable to access financial support for their studies.

Paragraph 90 of the SER relates to the general arrangements at ZC for transferring course units but seems to have nothing to do with the study programme under evaluation.

2.5.3 Paragraph 98 to 100 (and Table 15) of the SER gives some evidence that **students are encouraged to participate in research, artistic and applied research activities** by detailing the conferences, exhibitions and various events in which students of this particular study programme have taken part while Paragraph 101 gives an account of the engagement with the wider community through the presentation of student works in a number of centres, including libraries, a museum and in the Exhibition hall of Vilnius Academy of Art. The creative involvement of these students in some of the Christmas festivities is noted in paragraph 102.

2.5.4 Whereas Paragraph 96 of the SER states that students of the Fine Arts and Technology Pedagogy **have opportunities to participate in student mobility programmes**, it is clear that, while this may be true in principle, the fact that the programme is only in its second year at this stage, makes this question somewhat theoretical. Misleadingly (or perhaps “2001” is a typographical error), Paragraph 96 goes on to state that “In 2001-2012 four students of the programme participated in Erasmus exchange programme. One student studied in Portugal (Piaget Institute) and three students went to Turkey (Karadeniz Technical University).” The absence of four students from such a small cohort must have had a very big impact on the programme. However, according to www.zemko.lt, a student **came** from Portugal to ZC. In the meeting with the students, it was indicated that a Portuguese student had come to ZC while three of the current third year students had spent a full semester (four months) in Turkey on the Erasmus programme. However, the College website indicates that the Portuguese student who came to ZC, came to study Culture Management and not Fine Arts and Technology. In such a small College and with such a small cohort of students on this programme, it should have been easy for the SER to register the correct facts.

2.5.5 The guidelines ask if **the higher education institution ensures an adequate level of academic and social support?** Paragraph 94 of the SER notes that “lecturers provide all students with subject-related, methodological consultations, which are needed when preparing course papers, final theses or other independent works”.

In relation to targeted support services, Paragraph 103 of the SER details the kind of psychological support that is given to students, including support in adapting to college,

coordinating the allocation of grants, etc. In their meeting with the EET, students expressed their concern for the expense involved in certain modules where they are required to purchase materials.

It is also noted that students who live in dormitories may receive some financial support from the dormitory manager. Paragraph 106 notes that the demand for student accommodation is completely satisfactory for students of this programme. It should be borne in mind that the numbers on the programme are very small and also, as EET discovered in its meeting with the students, that while 9 of the students live in student accommodation, a further nine of those interviewed are living at home while two other students are travelling more than 30 kms. to attend the study programme.

Paragraph 104 details some of the “extra-curricular activities that are available to students including the use of sports facilities, choreography halls, computer class, methodological equipment, specialized auditoriums and participation in various events (dances, singing, audio-visual art) as well as discussions, exhibitions and excursions.

Paragraph 105 of the SER notes the availability of motivational scholarships, which are granted according to the regulations of scholarship assignment to those who do well in their studies. This Paragraph also notes that “if a student has bigger financial problems, it is advised to avoid interrupting the studies and take an opportunity to receive loans for paying the study deposit. All college students can participate in a competition for receiving loans, designed for covering living expenses and study fees and receiving social scholarships, provided by education and study funds of the Republic of Lithuania”.

2.5.6 In regard to whether **the assessment system of students’ performance is clear, adequate and publicly available**, Paragraph 91 of the SER details the ten-point criterion evaluation scale that is applied in the College, as well as accumulative evaluation system, comprised of evaluation of practical works, control works and individual works, noting that the evaluation criteria are presented to students at the beginning of each semester. Paragraph 92 notes that students conduct their professional activity in a public setting, being “exposed publicly in classrooms, [where] they can be viewed by other students, teachers, etc. this allows to warrant a more objective evaluation”. However, it is not clear from the SER what percentage of the grades are allocated to such activities.

Paragraph 93 notes that “students, having failed examinations during the examination session, are given a chance to eliminate their academic debts during the “Consolation week”, which takes place after the examination session, thus it does not interfere with the studies. During the week, a student is allowed to retake the academic debt once for free, except the case when the student was not acting honestly during the examination”. (In regard to the issue of honesty, Paragraph 95 notes that “there is an approved lecturers’ and students’ code of ethics, where ethical provisions and academic ethical norms are provided” and that students are introduced to ways of studying honestly in their first half-year of study).

2.5.7 In relation to the issue of whether the **professional activities of the majority of graduates meet the programme providers’ expectations**, this question is premature as no students have, as yet graduated from the study programme in Fine Arts and Technology Pedagogy.

2.5.8 Paragraph 107 of the SER sets out the **strengths and weaknesses of the study process and its evaluation** and one proposed action for improvement (Table 16). Of the four claimed strengths, the EET found evidence in support of only one (the success of student mobility). Two of the “strengths” (the presentation of course units and cooperation with social partners) would

be normal expectations on a programme such as this while the final “strength” may well be a weakness of the programme (that which assists so-called “full-time” students in taking up employment), especially when it is considered that the programme is also available in part-time mode!

In summary, EET sees merit in the admissions system, particularly in the collaboration with other institutions offering similar programmes and also in the use of students’ practical art works as a criteria for assessment. EET acknowledges the success in student mobility. However, EET finds serious shortcomings in this programme. EET is extremely concerned to find that some of the data in the SER does not stand up to scrutiny, most especially in relation to the number of students accepted in the first year of the programme (and also the number who were state-funded). EET is also concerned to find that unqualified teachers may enter in the final year and are to be awarded the same qualification as those who have studied for three years. The small numbers entering the programme, allied to the catastrophic drop in the overall entry to ZC add to other items previously highlighted to cause EET to wonder for how long this programme can continue to be viable, especially as a stand-alone study programme. Finally, EET considers the failure to specify any required number of hours for teaching practice as a serious omission from the College’s Teaching Practice Guidelines.

6. Programme management

2.6.1 As to whether the **responsibilities for decisions and monitoring of the implementation of the programme are clearly allocated**, Paragraph 108 indicates that the course of studies is regulated by the college study regulations (2011) in line with the Statute of Žemaitija College (2010). Paragraph 109 indicates that the composition of the Programme Committee has changed (arising from the movement of academic staff). Paragraph 110 details its membership, noting that

All members-lecturers of the programme committee have acquired a degree, not less than Master’s or its equivalent, in the field of subjects taught. Direction of their scientific (artistic) activity corresponds to their taught subjects. Four committee members have pedagogue qualification. L. Taroza is a doctoral student of educology. M. Krajinskienė is the chairperson of technology teachers association of Telsiai region. R. Balsevičienė possesses administrative work experience. The work experience in pedagogical area is from 6 to 30 years. All committee members have practical experience. More exhaustive information is provided in Annex 3 Descriptions of Scientific and Academic Activity of the Teachers. Employers’ representative in the composition of the study programme committee is also present who constantly provides suggestions regarding programme quality improvement, final work preparation and evaluation. The second year student is currently included in the programme committee.

2.6.2 The European Standards and Guidelines (ESG) for Quality Assurance in the European Higher Education Area sets down the following standard:

Institutions should ensure that they collect, analyse and use relevant information for the effective management of their programmes of study and other activities. (ESG: Part 1: 1.6 Information systems)

The Lithuanian guidelines require verification that **information and data on the implementation of the programme are regularly collected and analysed**. However, in the case of a programme such as this which is still in introductory mode, clearly only a beginning will have been made on this kind of data collection and analysis. The material presented in

Paragraph 111 seems to give the general picture of how programme development takes place at ZC. Likewise, Paragraphs 112 and 113 seems to give the general principles underlying quality assurance and research at the College. From the details presented here, the model appears to be generally sound. A much earlier paragraph of the SER (Paragraph 18) had set out the normal procedures for annual review and renewal.

The study programme is renewed every year by discussing the changes in meetings, organized by the department. Every year professional field research is performed and “round table“ discussions with employers are held. Suggestions and recommendations are discussed in department meetings.

In EET’s meeting with the Employers and Social Partners, it was confirmed that there is regular discussion and that the partners do indeed have an impact on the content and delivery of programmes at ZC.

2.6.3 In relation to the issue of whether **the outcomes of internal and external evaluations of the programme are used for the improvement of the programme**, as noted above this question is premature in the case of a programme still in its introductory phase. Whereas Paragraphs 112 and 113 give general principles in relation to quality assurance at ZC, Paragraph 114 (and Table 17) detail the manner in which the College’s “Quality Manual” (and the various Regulations governing quality assurance) is followed. Paragraph 115 notes the key role that self-evaluation plays in this process. Paragraph 116 describes the role of the Programme Committee in this process and Paragraph 117 notes how the quality improvement process is built into the institution’s annual calendar.

In the meeting with the Faculty Administrative Staff, it was confirmed that the person who is ultimately responsible for Quality Assurance is the Quality Assurance Group Leader. The procedure begins from the students, with each student filling a written questionnaire at the end of the course (an oral interview may sometimes be added). As well as being discussed by the Programme Committee, Faculties discuss the outcomes of this process and decisions on necessary changes are made. According to the regulations, individual lecturers can change up to 20% of a study programme while the Study Programme Committee has to be involved to make any greater changes. Changes are implemented in the new school year and then the cycle repeats itself.

2.6.4 As to whether **the evaluation and improvement processes involve stakeholders**, this too can only be answered in a limited way in the case of a programme which is still in introductory mode. The evidence provided in Paragraphs 118 to 121, inclusive, again points to the general approach to these topics at ZC but, as might be expected gives no evidence that the process has yet been applied in relation to the study programme in Fine Arts and Technology Pedagogy. As noted above in Section 2.6.1 and 2.6.2, the Employers and Social Partners, in their discussion with the EET, confirmed that they have been involved in designing the Learning Outcomes and in consultations in relation to Pedagogy. For example, one member of this group noted that in the first year of the study programme, they saw a big gap between Art and Pedagogy and had commented on this. The College took their comments into account and they can already see an improvement. Another example related to the gap between those students who had prior classroom experience and those who had not. The College has acted to close this gap by giving greater support to the inexperienced students so that now they appear to be more equal. Likewise, at their meeting with EET, the students confirmed that they are normally involved in such processes. Yet, in relation to the SER itself, although there was student representation on the Self Evaluation Group, none of the students in this group that met EET had seen the Self Evaluation Report.

2.6.5 The Guidelines invite comment on whether the **internal quality assurance measures are effective and efficient**. As noted above, it is premature to pose this question in respect of the study programme on Fine Art and Technology Pedagogy as this programme is still in its introductory phase and consequently, the extent to which any quality improvement measures might have been adopted is limited. However, Paragraph 122 notes that documents and data, related with the programme implementation, are constantly saved. While the list which follows appears to be a generic one, it is clear that a system is in place to make the most of this kind of data:

study programmes, corrected study plans, extended subject programmes, annual activity programmes and reports of the department, department activity regulations, lecturers' annual activity programmes and reports, scientific and consultative activity proofs (conference material, articles, journal of consultative activity), methodological indications of final theses, lists of topics of final theses, data of graduate student employment and contact information (will be collected after graduation). Other documents: protocols of meetings of the Department of Arts, registration journal of final theses, professional training reports, independent student works, course works are kept for one year and final theses – for three years. Some documents are given for storing in the archive. All collected information is used for efficient programme management and seeking to assure high quality of programme management.

As the programme is only now moving into its final year, the storing of items such as Final Theses etc. can not have taken place as yet and it is clear that the systems described above are institutional rather than related to this particular study programme. That said, (as noted previously) the system seems to be sound.

2.6.6 The SER, in Paragraph 123 (and in Table 18) identifies one **strength and one weaknesses** of **programme management** as well as a proposal for improvement. The claimed “strength” (“periodically collected and analysed data about programme implementation”) is nothing more than what is required by the institutions own quality assurance procedures. On the other hand, the weakness identified (“need for updated documentations, specifically in relation to the activity of the Programme Committee”) seems to be a genuine weakness.

In summary, the EET considers that ZC's Quality Assessment system shows evidence of being robust and well structured and that it takes into account both the needs and opinions of students as well as those of the employers and social partners. Feedback loops seem to be complete. The quality improvement process is built into the institution's annual calendar.

There is evidence that gaps are being addressed and that improvements in regard to the activity of the Programme Committee are currently being addressed.

III. RECOMMENDATIONS

1. It is essential that Žemaitija College clarifies the position of the study programme in Fine Arts and Technology Pedagogy on the Lithuanian National Qualifications Framework. When this has been done, the External Evaluation Team recommends that the programme be restructured and that the programme aims and learning outcomes be recast so as to bring them into line with the appropriate learning levels and outcomes.
2. In selecting staff to teach on this pedagogical programme, Žemaitija College should take account of the number and proportion of staff who have qualified as school teachers and of the extent and diversity of their teaching experience. It should support staff in regularly ensuring recent exposure to the reality of the classroom so that this can be reflected in the programme as delivered to the students.
3. It is recommended that the institutional guidelines on Teaching Practice be revised and redrafted so that they include specific guidelines on the number of lessons to be taught by student-teachers, the duration of the Teaching Practicum as well as detailed information on the personal and professional attributes of the student-teacher which are being assessed in the course of each classroom practicum. There should be a clear progression in the level of competence being assessed at each Teaching Practice and steps should be taken to ensure that all students have experience of teaching in diverse classrooms, environments and situations.
4. The institutional guidelines on Teaching Practice need to clarify and specify the roles to be undertaken by (a) the College Tutor, (b) the Mentor and (c) the Responsible Pedagogue. Appropriate levels of training should be given to all involved in the supervision of Teaching Practice so as to ensure a common understanding of the assessment model and grading standards.
5. As the programme in Fine Arts and Technology Pedagogy is available in part-time mode, it is recommended that the institution should ensure that all full-time students, most especially those whom the State is funding as full-time students, should study on a full-time basis rather than being facilitated by the College to take up State-funded positions in the schools at a time when these students are clearly unqualified to teach.

IV. SUMMARY

This section presents the main positive and negative quality aspects of each programme evaluation area.

Programme Aims and Learning Outcomes

This is a new programme which is complex in that it seeks to promote learning in three distinct fields: Fine Arts, Technology and Pedagogy. A very small full-time staff and a very large part-time staff are working very hard to deliver this programme.

There is some demand for the programme on a regional basis. There is a lack of clarity about the level on the Lithuanian Qualifications Framework at which the programme is pitched. As a result, the level at which the programme aims and learning outcomes ought to be written is unclear. As currently drafted, there are levels of disconnection between the aims and the learning outcomes. There is much scope for improving the intended learning outcomes in how they are expressed so as to facilitate their assessment.

Overall, EET felt that Programme Aims and Learning Outcomes met the necessary minimum requirements in most regards, although there is considerable scope for improvement.

Curriculum design

The programme elements are clearly identified and set down. Students report that the themes are not unduly repetitive. The scope of the programme is very broad but a very clear study plan identifies both the content (optional and mandatory) and the number of credits attaching to each element of the programme. The European Credit Transfer System has been adopted for programme credits. There has been inter-institutional collaboration with the providers of similar programmes as well as intra-institutional linkage with two other pedagogical programmes.

Despite the great many modules that it contains, there are some significant omissions, such as special education. EET is concerned about the lack of focus on a substantive teaching practicum where students have the opportunity to teach very many lessons in a variety of schools located in varying settings. EET has concerns in relation to how the level, content and intended learning outcomes of the study match European Standards, where the qualification fits in relation to European standards of teacher qualification and where it fits within the Lithuanian National Qualifications Framework.

Staff

The EET notes the commitment of the very small number of full-time staff working on the programme and is satisfied that the staff have been working to improve their levels of professional competence and experience. However, EET does not think it desirable that this programme should be so dependant on such a large number of part-time staff, most of whom work for only three hours per week at ZC. This militates against the delivery of a quality programme in many ways. The institution can do little to keep part-time staff up to date. The dependence on outside expertise is an obstacle to the delivery of a quality programme and, most especially, to the growth of in-house expertise and support to the learning community. In particular, it hinders efforts to give the programme a strong research orientation, most especially

in the field of Pedagogy. While acknowledging the difficulties arising from the very small numbers taking the programme in terms of viability and sustainability, EET considers the weakness in staffing to be a very significant shortcoming of the programme.

Facilities and Learning Resources

The EET acknowledges that Žemaitija College has a signed cooperation agreement with Vilnius Academy of Art which gives it access to materials and resources that can be used for teaching purposes. There has been some recent investment in the campus.

The Library has limited resources. To some extent students depend on the local public library for support. The College Library does not have appropriate school textbooks to support the teaching of art and contains relatively little material in English. The students do not have sufficient linguistic competence to be able to make the best use of the databases, which are now available. EET has very considerable concerns in relation to the adequacy of arrangements for students' practice.

In summary, from its field visit and the other evidence provided, the EET formed the impression that the facilities available to enable the effective delivery of this pedagogical programme meet the minimum requirements but are capable of very considerable improvement.

Study Process

EET sees merit in the admissions system, particularly in the collaboration with other institutions offering similar programmes and also in the use of students' practical art works as a criteria for assessment. EET acknowledges the success in student mobility.

EET is extremely concerned to find that some of the data in the SER does not stand up to scrutiny, most especially in relation to the number of students accepted in the first year of the programme (and also the number who were state-funded) as well as some confusion in relation to student mobility. EET is concerned to find that unqualified teachers may enter the programme in the final year and may be awarded the same qualification as those who have studied for three years. Finally, EET considers the failure to specify any required number of hours for teaching during the teaching practice(s) as a serious omission from the College's Teaching Practice Guidelines.

Programme Management

EET considers that ZC's Quality Assessment system shows evidence of being robust and well structured, taking into account both the needs and opinions of students as well as those of the employers and social partners. The quality improvement process is built into the institution's annual calendar.

V. GENERAL ASSESSMENT

The study programme *Pedagogy of Fine Arts and Technology* (state code – 653X13014) at Žemaitija College is given negative evaluation.

Study programme assessment in points by fields of assessment.

No.	Evaluation Area	Evaluation Area in Points*
1.	Programme aims and learning outcomes	2
2.	Curriculum design	2
3.	Staff	1
4.	Material resources	2
5.	Study process and assessment (student admission, study process student support, achievement assessment)	1
6.	Programme management (programme administration, internal quality assurance)	3
	Total:	11

*1 (unsatisfactory) - there are essential shortcomings that must be eliminated;

2 (satisfactory) - meets the established minimum requirements, needs improvement;

3 (good) - the field develops systematically, has distinctive features;

4 (very good) - the field is exceptionally good.

Grupės vadovas:
Team Leader:

Gillian Lesley Scott Hilton

Grupės nariai:
Team members:

Peadar Cremin

Rita Spalva

Margarita Teresevičienė

Meda Keleckaitė

<...>

PADEKOS ŽODIS

Vadovaujantis 2009 m. balandžio 30 d. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (Nr. XI-242), 2009 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo Ministro Įsakymu Nr. ISAK-1652 „Dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ („Valstybės žinios“, 2009, Nr. 96-4083) ir 2010 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-509 No. V-509), ekspertų grupė atliko Žemaitijos kolegijos (toliau – ŽK) dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos (profesinio bakalauro programa) vertinimą. Vertindama studijų programą ekspertų grupė vadovavosi „Vykdomų studijų programų vertinimo metodika“ (Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. Įsakymas Nr. 1-01-162), bei *Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis*.

Ekspertų grupė norėtų pareikšti padėką Lietuvos studijų kokybės vertinimo centrui, ir ypač Agnei Tamošiūnaitei už jos neįkainojamą pagalbą, suteiktą ekspertų grupei prieš vizitą į Lietuvą ir grupei lankantis Lietuvoje.

Išorinis vertinimas buvo atliktas nuo 2012 m. rugpjūčio mėn. iki 2012 m. spalio mėn., vertinimas šalyje buvo atliekamas nuo 2012 m. rugsėjo 16 d. iki 2012 m. rugsėjo 22 d. Išorinio vertinimo metu vieną dieną – 2012 m. rugsėjo 18 d. – buvo lankomasi Žemaitijos kolegijoje.

Šiose išvadose nėra atkartojama Savianalizės suvestinėje pateiktos informacijos. Šiose išvadose didžiausias dėmesys skiriamas Savianalizės suvestinėje iškeltiems klausimams, taip pat atkreipiamas dėmesys į kai kuriuos ekspertų grupės apsilankymo Lietuvoje ir ypač apsilankymo pačioje Kolegijoje metu nustatytus dalykus.

Ekspertų grupė susipažino su Savianalizės suvestine, taip pat surinko informaciją, duomenis ir kitokius įrodymus savo išvadoms pagrįsti lankydamosi Kolegijoje įvairių susitikimų metu ir kitais būdais:

- susitikimas su Žemaitijos kolegijos administracijos darbuotojais;
- susitikimas su darbuotojais, atsakingais už Savianalizės suvestinės parengimą;
- susitikimas su dėstytojais;
- susitikimas su studentais;
- susitikimas su darbdaviais;
- apsilankymas auditorijose, bibliotekoje, kompiuterių kabinete, darbuotojų patalpose, laboratorijose ir kt.)
- susipažinimas su studentų darbais, egzaminų medžiaga ir kt.

Vizito Kolegijoje metu ekspertų grupė supažindino studijų programos pedagoginį personalą su savo pirminiais įspūdziais.

Mes norėtume išreikšti padėką Žemaitijos kolegijos vadovybei už jų nuoširdų priėmimą, taip pat už jų pastangas atsakant į mūsų klausimus, taip pat už visų Kolegijos darbuotojų, su kuriais mums teko susitikti, profesionalų ir geranorišką požiūrį padedant mums susipažinti su įvairiais mus dominančiais klausimais.

I. IŽANGA

Savianalizės suvestinėje (1 dalis) teigiama, kad Žemaitijos kolegija buvo įsteigta 2002 m. rugpjūčio 30 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu, ir kad (2 dalis), 2003 m. Telšių aukštesnioji taikomosios dailės mokykla, turinti ilgametės dailės specialistų rengimo tradicijas, buvo prijungta prie Žemaitijos kolegijos.

Savianalizės suvestinės 5 dalyje teigiama, kad

- Telšių fakultete yra trys katedros: Socialinio darbo katedra, Menų katedra ir Socialinių mokslų katedra.
- Rietavo fakultete yra aštuonios katedros: Apskaitos ir finansų katedra, Bendrojo lavinimo katedra, Ekonomikos ir vadybos katedra, Geodezijos ir žemėtvarkos katedra, Informacinių technologijų katedra, Inžinerijos katedra, Želdinių dizaino ir agroverslų katedra ir Energetikos katedra.
- Mažeikių fakultete yra tik viena Verslo organizavimo katedra.

6 dalyje išdėstyta įvairių Kolegijos padalinių struktūra ir jų vaidmuo. Taip pat apibūdintos Direktoriatas, dekanų, katedrų vedėjų pareigos, Fakulteto tarybos ir Studentų sąjungos funkcijos.

Savianalizės suvestinės 7 dalyje teigiama, kad ši studijų programa yra įgyvendinama Telšių fakultete, jos įgyvendinimui vadovauja Menų katedra.

Šiuo metu (kaip nurodyta 4 dalyje) Žemaitijos kolegiją sudaro trys fakultetai: Rietavo fakultetas, Mažeikių fakultetas ir Telšių fakultetas, iš viso joje veikia 12 katedrų. Verta paminėti, kad Kolegijos fakultetai apibrėžiami pagal jų geografinę vietą, o ne pagal kiekvieno fakulteto akademinės veiklos charakteristikas, o Katedros apibrėžiamos pagal dėstomus dalykus. Taip pat verta pažymėti, kad pateikdami savo gyvenimo aprašymus (3 priedas) keturi Fakulteto nariai nurodė, kad dailės ir technologų programa yra dėstoma „Telšių meno ir pedagogikos fakultete“.

Savianalizės suvestinės 8 dalyje nurodyta, kad dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos savianalizės grupė buvo sudaryta ir patvirtinta 2011 m. gruodžio 2 d. Fakulteto dekanas įsakymu, nurodant, kad į darbo grupę buvo įtraukti „administracijos darbuotojai“ ir „studentai ir socialinių partnerių atstovai“. Faktiškai, kiekvieną šių kategorijų atstovavo po vieną atitinkamos grupės narį, o tai reiškia, kad daugiskaitos vartojimas kiekvienu atveju yra klaidinantis.

Savianalizės suvestinės 9 dalyje apibūdinamas kiekvieno grupės nario darbas, bei visos grupės darbo grafikas. Akivaizdu, kad darbas buvo atliktas per palyginti trumpą laiką – nuo 2011 m. gruodžio mėn. iki 2012 m. balandžio mėn.

Savianalizės suvestinės 10 dalyje nurodyta, kad anksčiau šios studijų programos išorinio vertinimo atlikta nebuvo.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai

Tai nauja programa, kurią baigus suteikiamas profesinio bakalauro laipsnis, programa pradėta įgyvendinti 2010 m. rugsėjo 1 d. Taigi, kol kas studijas pagal šią programą baigusių studentų nėra. Savianalizės suvestinės 12 dalyje nurodyta, kad pagal LR Švietimo ir mokslo įstatymo (Valstybės žinios, Nr. 54-2140) naujoji kreditų sistema Lietuvoje taikoma nuo 2011 m. rugsėjo 1 d., ir pagal šią sistemą apibrėžiamas ne tik studentų darbo krūvis ir studijų turinys, bet ir numatomi studijų rezultatai. Toje dalyje pažymima, kad studijų programa atitinka Kolegijos

direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 31 d. Įsakymo Nr, V-1-100(1.4) reikalavimus atitinkamais klausimais.

Savianalizės suvestinės 13 dalyje atkreipiamas dėmesys į tai, kad be dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos Telšių fakultete yra siūlomos dar dvi programos (šokio pedagogikos ir muzikos pedagogikos). Susitikimo su Fakulteto administracijos metu lankantis pačioje institucijoje ekspertų grupei buvo paaiškinta, kad anksčiau buvo dvi mokyklos – meno ir kultūros mokykla. Kultūros mokykla rengė kultūros darbuotojus, o dailininkai/menininkai buvo rengiami šioje kolegijoje. 1991 m. mokyklos buvo sujungtos ir tuo metu buvo pradėta dėstyti nauja programa. Šokio pedagogikos ir muzikos pedagogikos programos pradėtos dėstyti 1993. 1995 m. pradėta dailės ir technologijų pedagogikos programa, ji dėstoma kaip aukštojo mokslo, bet ne universitetinė programa. Nuo 2003 m. visos trys programos buvo pertvarkytos į Kolegijos programas. Iš pradžių Dailės ir technologijų programa buvo registruota kaip meno krypties programa, tačiau nuo 2009 m. ji priskirta pedagogikos krypčiai.

2.1.1 Apibrėžiant studijų programos numatomus rezultatus, juos išaiškinant ir nurodant jų prieinamumą, Savianalizės suvestinės 16-24 dalyse išsamiai aptariami „Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai“. Pastebėtina, kad kalbant apie pedagoginę programą tokią kaip ši, apibrėžiant programos tikslus žodis „pedagogika“ yra pavartotas ne mažiau, nei dešimt kartų (16-24 dalys įskaitytinai), devyniais atvejais žodis yra susijęs su programos pavadinimu, ir tik vieną kartą žodis „pedagogika“ yra pavartotas apibrėžiant pagrindinę programos koncepciją (nors tuo pat metu yra vartojami ir kiti panašios prasmės žodžiai). Nėra pateikta jokios išsamios termino „pedagogika“, vartojamo apibūdinant programą apibrėžties, taip pat nėra paaiškinta, kokius pedagoginius įgūdžius tokia programa turėtų išugdyti, ir kaip studentai turėtų tokius įgūdžius ir supratimą pritaikyti. Savianalizės 16 dalyje kalbama apie „pagrindines žinias ir gebėjimus, kuriuos asmuo turėtų įgyti formalaus ir neformalaus mokymosi metu“. Pagal 16 dalį dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos tikslas yra „parengti kompetentingus specialistus dailės ir technologijų srityje, gebančius tinkamai valdyti mokymo procesą, kūrybiškai ir tikslingai ugdyti dailės ir technologijų kompetencijas, bendrauti ir bendradarbiauti su pedagoginio proceso dalyviais, ugdyti profesines kompetencijas ir prisitaikyti prie technologinių pokyčių“.

Vertinant šio tikslo aiškumą, būtina pasakyti, kad yra tam tikras prieštaravimas tarp tikslo ugdyti „dailės ir technologijų specialistus“, ir ugdyti mokytojus, turinčius pedagoginių kompetencijų „valdyti pedagoginį procesą“. Toks prieštaravimas yra būdingas suteikiamai kvalifikacijai, t.y., „mokytojo, pedagogikos, dailės ir technologijų profesinio bakalauro kvalifikacijos laipsniui“. Akivaizdu, kad mokymo procesas yra daug daugiau nei vien tik pedagoginio proceso valdymas. Tačiau bendra tikslo apibrėžtis nesudaro galimybės išvelgti santykinės pusiausvyros tarp šių atskirtų kvalifikacijos elementų. (Galima būtų teigti, kad yra ne du, o trys atskiri programos komponentai: dailės specialisto, technologijų specialisto ir mokytojo, ir kad bendrasis programos tikslas to neatspindi. Įdomu pažymėti tai, lankydamiesi institucijoje ekspertų grupės nariai aptarė šį klausimą su studentais, kurie nurodė, kad jų nuomone įgyvendinant programą visiems trimis komponentams (dailė, technologijos ir pedagogika) yra skiriamas vienodas dėmesys.

Gali būti programa, kuria siekiama ugdyti kompetencijas dvejose ar trijose atskirose srityse, tačiau tai turėtų būti aiškiai nurodyta apibrėžiant bendrą tikslą, ir pripažinta apibūdinant tris atskiras sritis. Šiuo metu tikslo apibrėžtis to neatspindi.

Savianalizės suvestinės 2 lentelėje išdėstyti vadinami „daliniai tikslai“. Tikslai apibrėžiami taip:

4. planuoti ir organizuoti pedagoginį procesą pasirenkant tinkamiausias mokymo / lavinimo formas, būdus ir metodus;
5. kūrybiškai ir tikslingai formuoti studentų gebėjimus dailės ir technologijų srityje;

ir

6. ugdyti profesines mokytojo kompetencijas besikeičiančioje daugiakultūrinėje profesinėje aplinkoje.

Prie kiekvieno tokio tikslo nurodyti du numatomi studijų rezultatai. Pagal 1-mą ir 3-čią tikslą daugiausia dėmesio skiriama mokymo kompetencijai. 2-as tikslas (čia gali būti ir vertimo problema) gali būti suprantamas kaip programos studentams taikomas tikslas, tačiau kalbant apie mokinius, tikslas gali būti suprantamas kaip taikomas tokių studentų mokiniams studentų pedagoginės praktikos metu. Tikslas nėra pakankamai aiškiai apibrėžtas, todėl jis turi būti reformuluotas iš naujo. Prie 2-ro tikslo nurodytų numatomų studijų rezultatų apibrėžtis leidžia suprasti, kad šio tikslo auditorija yra studijų programos studentai. Šiek tiek nustebino, kad apibrėžiant 3-įjį tikslą ypač minima daugiakultūrinė aplinka, tuo metu, kai yra tiek daug bendrų klausimų (tokių, kaip lyčių klausimai, intelektiniai ir fiziniai iššūkiai ir kt.), su kuriais profesionalus mokytojas susidurs jo besikeičiančioje profesinėje aplinkoje, kurie vis dėlto nėra pripažįstami apibrėžiant programos tikslą.

Su 1-uju tikslu („planuoti ir organizuoti pedagoginį procesą pasirenkant tinkamiausias mokymo / lavinimo formas, būdus ir metodus“) susiję numatomi studijų rezultatai yra tokie:

- planuoti ir organizuoti pedagoginį procesą atsižvelgiant į mokinių gebėjimus, kuriant palankią ir saugią darbo aplinką, tinkamai pasirenkant ir taikant mokymo ir savišvietos formas ir metodus.
- kūrybiškai taikyti mokymo / švietimo strategijas ugdant mokinių moralines savybes, ir kuriant lygybės santykius tarp pedagoginio proceso dalyvių.

Būtina pastebėti, kad pirmieji numatomi studijų rezultatai yra beveik tikslus 1-ojo tikslo pakartojimas, tuo tarpu antrasis numatomas studijų rezultatas numato tam tikrus naujus elementus, kurie neatsispindi atitinkamame tikslu (pvz., moralinės savybės, santykių lygiateisiškumas). Tai yra 1-ojo tikslo trūkumas.

Su antruoju tikslu siejami numatomi studijų rezultatai („kūrybiškai ir tikslingai ugdyti mokinių gebėjimus dailės ir technologijų srityje“) yra:

- tikslingai ugdyti akademinio ir spontaniško kūrybiškumo įgūdžius taikant meninės išraiškos priemones, pasirenkant menines priemones ir pateikimo būdus.
- Formuoti ir plėtoti technologinį raštingumą, santykių su klientais kultūrą, koordinuojant kūrybinį ir technologinį procesą ergonominėje, estetinėje ir informacinėje mokymosi aplinkoje.

Darant prielaidą, kad minimi mokiniai yra programos studentai, apibrėžtas tikslas pakankamai gerai dera su apibrėžtais numatytais studijų rezultatais, tačiau technologijos specializacija taip pat gali būti suprantama ir daug plačiau, nei „technologinis raštingumas“, ir „technologinių procesų koordinavimas“, ir būtų tikslinga šią sąvoką suprasti plačiau daugiau dėmesio skiriant technologijų naudojimui mokymo procese. Toks aiškinimas padėtų parengti studentus naudoti technologijas mokant dailės, taip pat susipažinti su įvairiais technologijų aspektais.

Su 3-čiuoju tikslu („ugdyti profesines mokytojo kompetencijas besikeičiančioje daugiakultūrinėje profesinėje aplinkoje“) yra tokie:

- ugdyti praktinius įgūdžius, ugdyti mąstymo įgūdžius taikant vidaus ir išorės komunikacijos modelius;
- taikyti mokslo pasiekimus, kultūrinę patirtį ir šiuolaikines technologijas mokymo / pedagoginiame procese.

Susidaro įspūdis, kad pirmąjį siekiamą studijų rezultatą sudaro du visiškai atskiri savarankiški komponentai, kuriais derinamas siekis vykdyti praktinę veiklą ir ugdyti „mąstymo gebėjimus“

Kadangi iš esmės turėtų būti galimybė studijų rezultatus patikimai įvertinti, akivaizdu, kad šis numatomas studijų rezultatas yra pernelyg perkrautas, apibrėžiantis tikslus dviejose visiškai skirtingose srityse. Todėl vertinant tokias skirtingas sritis reikėtų taikyti labai skirtingas vertinimo priemones. Apibrėžiant antrąjį numatomą studijų rezultatą minima visiškai nauja medžiaga, ypač susijusi su „mokslo pasiekimais“. Tokiu būdu pakeičiamas parengimo tikslas – nuo darbo kultūrinėje aplinkoje prie kultūrinės patirties taikymo mokymo/ pedagoginiame procese. Susidaro įspūdis, kad akcentas daugiakulūriškumui prarandamas. Galiausiai, šiuolaikinių technologijų taikymo būdas apibrėžiamas kitaip, nei nurodyta prie 3-iojo tikslo.

Savianalizės suvestinės 17 dalyje nurodyta, kad su studijų programos tikslais ir numatomais studijų rezultatais galima susipažinti Žemaitijos kolegijos svetainėje www.zemko.lt, taip pat tokią informaciją galima gauti Fakultete.

2.1.2 Aiškinant, koku mastu programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra grindžiami akademiniais ir (arba) profesiniais reikalavimais, Savianalizės suvestinės 19 dalyje pateikiama įspūdinga ir išsami įvairiausių dokumentų apžvalga, taip pat nurodant tokių dokumentų tikslus ir siekius, kuriais vadovaujantis buvo formuluojami šios programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai. 20 dalyje toliau apibendrinamas Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos tikslas teigiant, kad tikslas yra

suteikti studentams šiuolaikinį koleginių išsilavinimą ir mokytojo kvalifikaciją ugdant visuomeniškai aktyvius ir kompetentingus specialistus darbo rinkai, atitinkančius Europos standartus, ir gebančius ateityje tobulinti savo įgūdžius pedagogikos srityje vadovaujantis institucijų, nacionaliniais ir tarptautiniais teisės aktais“.

Savianalizės suvestinės 21 dalyje teigiama, studijų programos tikslai tiesiogiai susiję su Žemaitijos kolegijos vizija ir misija, pagal kurią numatyta, kad Kolegija siekia suteikti Žemaitijos regiono žmonėms galimybę „įgyti aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją meno, socialinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityje“. Toliau toje pačioje dalyje teigiama, kad tikslas yra „sudaryti asmeniui galimybę pasiekti kultūrinį, mokslinį ir šiuolaikinį technologijos lygį, atitinkantį kolegijos lygio išsilavinimą ir aukštą profesinę kvalifikaciją“. Taip pat teigiama, kad šie tikslai atitinka tarptautinių dokumentų (Dublino deskriptoriai, „Tuning“ metodologija, ir Bolonijos procesas) reikalavimas, ir šis teiginys yra toliau plėtojamas 22 dalyje, kurioje teigiama, kad „studijų programos numatomų studijų rezultatų sudėtingumo lygis yra tinkamas“, ir kad „sudėtingumo lygis atitinka I pakopos kolegijos išsilavinimo kvalifikacinius reikalavimus, apibrėžtus Europos ir nacionalinėse kvalifikacijų sąrangose“. Šio atžvilgiu yra svarbi 2.1 dalyje pateikta pastaba.

Vertinant programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų atitiktį visuomenės poreikiams Savianalizės suvestinės 14 dalyje teigiama, kad Žemaitijos kolegija yra vienintelė institucija, rengianti dailės ir technologijų pedagogikos specialistus Klaipėdos ir Telšių apskrityse. Kitur Lietuvoje panašios programos yra įgyvendinamos Panevėžio ir Marijampolės kolegijos, Kauno kolegija taip pat rengia meno pedagogikos specialistus. (Daugiau apie bendradarbiavimą su šiomis institucijomis pateikta 2.5.1 punkte). Susitikimo su darbdaviais ir socialiniais partneriais metu ekspertų grupei buvo paaiškinta, kad apibrėžiant numatomus studijų rezultatus su darbdaviais ir socialiniais partneriais buvo konsultuotasi. Jie taip pat išreiškė pasitenkinimą, kad pedagoginis programos komponentas kiekvienais metais yra tobulinamas.

Savianalizės suvestinės 14 punkte teigiama, kad „Žemaitijos kolegijos absolventai gali būti įdarbinami ne tik formaliojo švietimo įstaigose, bet ir neformaliojo švietimo įstaigose (meno ir dailės mokyklose, privačiose studijose, kūrybinėse dirbtuvėse). Atitinkamus dailės ir technologijų įgūdžius įgavęs kūrybiškas specialistas gali sėkmingai save realizuoti įvairiose vaizduojamojo meno srityse“.

Galima būtų teigti, kad tai yra programos silpnybė. Viena vertus stengiantis pritraukti studentus, besidominčius pedagogine veikla ir (arba) daile ir (arba) technologijomis, ir kita vertus bandant suteikti įgūdžius visose trijose srityse, teigiant, kad tokiu būdu atsiveria plačios įsidarbinimo galimybės, kyla rizika, kad absolventas gali tapti „visų galų meistras, bet ne specialistas nei vienoje sričių“. Akivaizdu, kad tai reiškia, kad mokytojų rengimui didžiausias dėmesys nėra skiriamas.

Savianalizės suvestinės 15 dalyje vertinamo mokytojų poreikio tendencijos, ypač dailės ir technologijų mokytojų, atsižvelgiant į besikeičiančias demografines tendencijas. 1 lentelėje pateikti Statistikos departamento duomenys, nurodantys procentinę dalį mokinių, besidominčių dailės specialybe palyginti su visu bendro lavinimo mokinių skaičiumi (tačiau tik apie „neformaliojo švietimo“ įstaigas). Daroma išvada, kad „ateityje dailės ir technologijų mokytojų poreikis bendrojo lavinimo mokyklose nemažės“, ir nurodoma, kad „technologijų mokytojai sudaro 13 % bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų; dailės mokytojų yra šiek tiek mažiau – 7 %“.

1 lentelė. **Mokinių neformaliojo švietimo įstaigose iš viso (%).**

Neformaliojo švietimo sritis	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Daile besidomintys mokiniai, %	8,37	11,89	14,32	15,38	15,28	15,44	15,91
Technologijomis besidomintys mokiniai, %	3,15	3,28	3,46	3,21	2,88	3,04	2,33

Neaišku, kodėl šioje analizėje ir 1 lentelėje kalbama tik apie „neformalųjį švietimą“, kai tuo tarpu Savianalizės suvestinės 23 dalyje nurodyta, kad „išklausę šią studijų programą studentai gali sėkmingai integruotis tiek formaliojo švietimo sistemoje (bendrojo lavinimo mokyklose) ir neformaliojo švietimo sistemoje (meno mokyklose, vaikų ir suaugusiųjų dailės studijose, klubuose ir t.t.). Tačiau nei 15 dalyje nei pridedamoje lentelėje nepateikiama jokių duomenų apie numatomą mokytojų būtent šiose srityse poreikį per ateinančius metus. Tokius duomenis turėti būtų labai naudinga. Šis klausimas buvo iškeltas ekspertų grupei lankantis institucijoje, kai savianalizės rengimo grupės nariai informavo ekspertus, kad duomenų apie atitinkamo profilio mokytojų poreikį formaliajame sektoriuje gauti negalima. Ekspertų grupės nuomone duomenys apie mokytojų poreikį ir jų pasiūlą ateityje yra labai svarbūs veiksmingam planavimui Lietuvoje apskritai, ir ypač tokias atskiras programas siūlančioms institucijoms kaip Žemaitijos kolegija. Vėliau Švietimo ir mokslo ministerija informavo ekspertų grupę, kad duomenis apie mokytojų poreikį formaliajame švietimo sektoriuje galima gauti. Tačiau ekspertų grupei susidarė įspūdis, kad dauguma aukštojo mokslo institucijų to nežino ir nebando tokių duomenų gauti.

2.1.3 Vertindama programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų atitiktį studijų tipui ir lygiui, bei siūlomoms įgyti kvalifikacijos lygmeniui, ekspertų grupei kyla tam tikrų abejonių dėl to, kad tai yra nauja programa, suteikianti tik neuniversitetinę profesinę kvalifikaciją, ypač esant tam tikram neaiškumui dėl lygio, kuriuo tokia kvalifikacija yra siūloma įgyti (žr. 2.1 punktą). Tuo metu, kai visoje Europoje įsivyrėja tendencija traktuoti pedagoginę veiklą kaip profesiją, kurios visi atstovai mokytojai privalo turėti bazinį universitetinį išsilavinimą (o kai kuriose valstybėse mokytojai net pradeda savo karjerą nuo magistro laipsnio), atrodo keista, kad nauja programa yra siūloma tik profesiniu lygmeniu, arba kitu neapibrėžtu lygmeniu nenubrėžiant jokių gairių dėl universitetinio išsilavinimo įgijimo. Ypač ši aplinkybė kelia ekspertų grupės susirūpinimą vertinant padėtį iš Europos perspektyvos, ypač vertinant galimybes derinti Lietuvos profesines kvalifikacijas su kitų Europos Sąjungos valstybių narių profesinėmis kvalifikacijomis.

2.1.4 Vertindama atitiktą reikalavimui, kad programos pavadinimas, jos siekiami studijų rezultatai, turinys ir suteikiama kvalifikacija yra tarpusavyje suderinami, ekspertų grupė pastebėjo, kad tituliname puslapyje ir Savianalizės suvestinės 2 puslapyje programa pavadinta „Dailės ir technologijų pedagogika“. Tačiau suteikiama kvalifikacija (2 psl.) vadinama „Mokytojo, dalyko pedagogikos, dailės ir technologijų profesinio bakalauro laipsnis“. Žemaitijos kolegijos tinklalapyje anglų kalba (paskutinį kartą atnaujintas 2012 m. birželio 18 d. ir žiūrėtas 2012 m. rugpjūčio 25 d. <http://www.zemko.lt/index.php?-1841932858>) programos pavadinimas yra „Meno ir amatų pedagogika“. Kitur (<http://www.zemko.lt/index.php?-2080878983>) programa vadinama „Dailės ir technologijų pedagogikos programa“(65302M111) tačiau tame pačiame tinklalapyje paskelbtame buklete apie Žemaitijos kolegiją programa vadinama „Dailės mokymas“ (taip pat pateikiami jos „sėserinių“ programų pavadinimai („Šokio mokymas“ ir „Muzikos mokymas“), o brošiūroje apie Kolegiją (<http://www.zemko.lt/index.php?1304347863>) šios programos vadinamos „Dailės pedagogika“, „Muzikos pedagogika“ ir „Šokio pedagogika“. Tam tikra prasme tokie kalbiniai netikslumai gali atsirasti dėl vertimo klaidos, vis dėlto neišvengiamai kyla klausimas dėl „pedagogikai“ teikiamos svarbos, tiek Katedros pajėgumo, tiek susitelkimo į šias studijas prasme, taip pat kyla klausimas dėl „technologijų“ vietos, kuriai atrodo programoje teikiama antrinė vieta. Remiantis aplinkos ir studentų atliekamo darbo stebėjimu, ekspertų grupės nuomone, daug didesnis dėmesys turėtų būti skirtas naujų technologijų naudojimui mokymo ir mokymosi procese. Tuo tikslu reikėtų kurti viziją ateičiai, o ne teikti per daug dėmesio praeities technologijoms. Ypač daugiau dėmesio turėtų būti skirta studentų supažindinimui su kompiuterinėmis dizaino, piešimo ir mokymo metodais.

Ekspertų grupė atkreipė dėmesį į Savianalizės suvestinės 32 dalies teiginį, kad ...

Kadangi dailės ir technologijų pedagogikos programą pasirinko labai nedidelis studentų skaičius, jie turi galimybę tame pačiame fakultete studijuoti pasirenkamuosius dalykus kartu su kitų tos pačios krypties programų studentais: muzikos pedagogikos ir šokio pedagogikos.

Apsilankymo institucijoje metu Fakulteto administracijos darbuotojai paaiškino, kad visos trys programos yra dėstomos kaip vienas paketas. Dėstytojai nurodė, kad dėstydami jie dažniausiai apjungia muzikos ir šokio studentus į vieną grupę; kai kurie dėstytojai teigė dirbantys su grupe iš 20-22 studentų, tuo tarpu kiti teigė dirbantys su grupėmis iš 15 studentų. Programos studentai teigė, kad maždaug 40% mokymosi laiko jie praleidžia jungtinėse klasėse kartu su kitų dviejų pedagogikos programų studentais.

Atsižvelgdama į tai, koku mastu pagal šį modulį mokosi skirtingų programų studentai, ekspertų grupė norėtų pasiūlyti (jeigu tai leidžiama pagal Lietuvos teisinius reikalavimus), būtų geriau šias tris pedagogikos programas apjungti į vieną programą, turinčią tris atskiras pakraipas, suteikiančias šiek tiek skirtingas kvalifikacijas. Jeigu šių trijų skirtingų programų duomenys būtų vertinami kartu, programos gyvybingumas ir tvarumas galėtų būtų vertinamas kitaip. Lankymosi institucijoje metu buvo nurodyta, kad šias studijas pasirinkę 68 studentai (įskaitant nuolatinių ir išėstinių studijų studentus).

Atsižvelgiant į tai, kad svarbus visų trijų programų aspektas yra pedagogika, verta pažymėti ir tai, kad Telšių fakultete nėra Pedagogikos katedros (yra Socialinių mokslų, Socialinio darbo ir Menų katedros).

2.1.5 Savianalizės suvestinės 4 lentelėje nurodytos stiprybės iš tikrųjų vargiai gali būti pavadintos „stiprybėmis“. Gana įprasta, jog numatomi studijų rezultatai turėtų būti siejami su praktine veikla. Lygiai taip pat galima būtų pasakyti, kad programos paskelbimas tinklalapyje ir tos pačios informacijos skelbimas Fakultete vargu ar gali būti pavadintas stiprybe.

Vertinant Savianalizės suvestinėje nustatytus trūkumus būtina paminėti, kad per mažai dėmesio yra skiriama studentų asmeniniam tobulėjimui, taip pat programos numatomuose studijų

rezultatuose nepakankamai akcentuojamas studentų tarptautinis judumas. Tačiau, kaip jau buvo minėta pirmiau, numatomuose studijų rezultatuose trūksta labai daug kitų elementų, tokių kaip nuorodos į lyčių lygybės klausimus, daugiakultūrinį lavinimą, specialius poreikius ir kt. Numatomuose studijų rezultatuose apibūdintos sritys turi būti tinkamai atspindėtos pagrindiniuose tiksluose. Kaip buvo minėta pirmiau, yra tam tikras atotrūkis tarp tikslų ir numatomų studijų rezultatų. Šis klausimas turi būti sprendžiamas.

Yra dar daug galimybių tobulinti numatomus studijų rezultatus, ir kaip jie yra apibrėžiami. Numatomi studijų rezultatai turėtų būti apibrėžiami taip, kad juos būtų lengva įvertinti. Studentai turėtų sugebėti aiškiai pademonstruoti savo gebėjimus elgtis taip, kaip aprašyta numatomuose studijų rezultatuose. 2 lentelėje pateiktas numatomų studijų rezultatų aprašymas yra pakankamai sudėtingas, tiek turinio apimties prasme, tiek ir pagal numatomos išmokti elgsenos sudėtingumą; dėl to yra sunku numatyti, kaip galima būtų sukurti tinkamą vertinimo priemonę. Pavyzdžiui, vienas iš programos numatomų rezultatų yra „kūrybiškai taikyti pedagogikos / mokymo strategijas formuojant mokinių moralinius požiūrius ir kuriant lygiateisius santykius tarp mokymosi proceso dalyvių“. Studijų programos pabaigoje gali būti praktiškai neįmanoma patikimai įvertinti, kokių mastu tokie numatomi rezultatai buvo iš tikrųjų pasiekti.

Apskritai, ekspertų grupės nuomone, daugeliu atžvilgiu programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka minimalius reikalavimus, nors daug kas galėtų būti pateikta aiškiau, akcentuojant svarbiausius aspektus, ypač aiškiau apibrėžus programos lygmenį.

2.2. Programos sandara

2.2.1 Kalbant apie **programos sandaros atitiktį teisiniams reikalavimams**, Savianalizės suvestinės 19 dalyje pateikiama išsami įvairių dokumentų apžvalga, pabrėžiant jų tikslus ir siekius, kuriais remiantis buvo formuluojama programa. Savianalizės suvestinės 25 dalyje išsamiau aiškinama, kaip programa atitinka toliau nurodytus teisės aktus: Pedagogų rengimo reglamentą (patvirtintas 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-54), Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą (patvirtintas 2010 m. balandžio 9 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-501), ir Nuolatinės ir ištęstinės studijų formų aprašą (patvirtintas 2009 m. gegužės 15 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. ISAK-1026).

Vykdydama teisinius reikalavimus Kolegija įgyvendino Europos kreditų perkėlimo sistemą (ECTS). Vieni akademiniai nuolatinė studijų metai pagal Dailės ir technologijų pedagogikos programą atitinka 60 kreditų, tai reiškia 180 ECTS kreditų per tris nuolatinė studijų metus. ECTS kreditai apibrėžia studento darbo krūvį, reikalingą pasiekti numatytus studijų rezultatus, pagal programą, dalyką ar modulį. Į šią darbo krūvio apimtį įeina paskaitos, seminarai, praktiniai užsiėmimai, laboratoriniai darbai, darbas renkant medžiagą, studijų rengimas, egzaminai ir kitos vertinimo formos.

Savianalizės suvestinės 26 dalyje apžvelgiami atskiri programos elementai, ir jų vertinimas ECTS kreditais.

Programą sudaro kelios dalykų grupės: bendro lavinimo dalykai suteikia 21 kreditą (6 dalykai), studijų srities dalykai atitinka 105 ECTS kreditus (24 dalykai). Profesinės veiklos dalykai suteikia po 30 kreditų (4 profesinės veiklos užsiėmimai).

Bendra kreditų suma yra 156 ECTS kreditai. Čia neįtraukti „pasirenkamieji“ dalykai; tokių yra 6. 1 priede nėra pateikta tokių dalykų apimtis kreditais, paprasčiausiai nurodžius, kad studentai privalo iš tokių pasirenkamųjų dalykų surinkti 9 kreditus. Kadangi pasirenkamieji dalykai nėra įvertinti kreditais, neįmanoma nustatyti, ar studentas privalo pasirinkti vieną ar daugiau pasirenkamųjų dalykų. Taip pat Savianalizės suvestinėje nėra išaiškinta, kuo „pasirenkamas dalykas“ (angl. – *elective course unit*) skiriasi nuo laisvai pasirenkamo dalyko (angl. – *optional course unit*). Yra šeši laisvai pasirenkami dalykai. Kai laisvai pasirenkami dalykai vertinimai

kreditais, visais atvejais jiems skiriami 3 kreditai. Pagal 1 priede (2011 / 2012 mokslo metų studijų planas) pateiktą informaciją, papildomi 6 kreditai gaunami už kursinius darbus, ir dar 9 kreditai už baigiamąjį darbą. Savianalizės suvestinės 28 dalyje teigiama, kad „meninės išraiškos srities dalykams skiriami 24 kreditai (4 dalykai), tuo tarpu technologijų srities dalykams skiriami 33 kreditai (4 dalykai)“. Kartu šių dviejų sričių dalykai suteikia 57 ECTS kreditus. Pagal Savianalizės suvestinę nėra aišku, kiek kreditų suteikiama pedagogikos dalykams.

Keturi dalykai, kurie kartu suteikia 30 kreditų yra sugrupuoti bendru pavadinimu „Profesinės veiklos mokymas“. Šios keturios sritys yra Pažintinė praktika, Pedagoginė praktika I, Pedagoginė praktika II, ir Individualaus darbo praktika.

Savianalizės suvestinės 29 dalyje teigiama, kad programos planas buvo sudarytas anksčiau, nei buvo nuspręsta pradėti taikyti ECTS kreditus, todėl programą reikėjo pertvarkyti, siekiant atitikti ECTS sistemos reikalavimus:

Dailės ir technologijų pedagogikos programa pradėta įgyvendinti 2010 m. rugsėjo 1 d. Programa buvo parengta ir pertvarkyta prieš pradedant taikyti Dailės ir technologijų mokytojų rengimo standartą (2008 m.). Tam tikri pakeitimai buvo padaryti bendrojo lavinimo dalykų grupėje: *Kalbos kultūros ir dokumentų valdymo* kursą pakeitė *Profesinės kalbos* dalykas; *Filosofijos* kursą pakeitė *Švietimo filosofija*. Pradėjus taikyti kreditų perkėlimo sistemą, programa buvo pertvarkyta pagal Savianalizės suvestinės 2.1 skyriuje nurodytus teisės aktus.

Nors Savianalizės suvestinės 28 ir 29 dalyje teigiama, kad programa atitinka Dailės ir technologijų mokytojų rengimo standartą (2008 m.), sunku palyginti įvairiems programos elementams suteikiamą ECTS kreditų skaičių su oficialiu standartu, kaip nurodyta toliau:

Pirminio mokytojų rengimo pedagoginės studijos atitinka 60 ECTS kreditų: 30 ECTS kreditų už teorines studijas (pirmenybiniai dalykai: švietimo filosofija, psichologija, pedagogika, dalyko metodologija, profesinė užsienio kalba) ir 30 ECTS kreditų už pedagoginę praktiką. (Šaltinis: [lithuania/structure-and-content-of-initial-teacher-education-courses](http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/)) <http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/>

Šiose gairėse aiškiai nurodyta, kad švietimo filosofijos dalykas Lietuvoje yra pirmenybinis dalykas, Žemaitijos kolegijoje šiam dalykui suteiktas tik fakultatyvo statusas. Panašiai, nėra aišku, ar 30 ECTS kreditų yra skirta pedagoginei praktikai, jeigu mes teisingai suprantame, kad tokia praktika reiškia mokymo klasėse praktiką. Kaip bus parodyta toliau, Žemaitijos kolegijoje dauguma tokių kreditų yra skiriama seminarams ir kitai su mokymu nesusijusiai veiklai.

2.2.2 Nors Savianalizės suvestinės 27 dalyje apibūdinant modulių pasiskirstymą teigiama, kad studijų plane dalykai yra išdėstyti nuosekliai, remiantis 1 priedu yra gana sunku nustatyti struktūrą ar lygmenis, norint įvertinti studentų daromą pažangą šioje programoje. Tą patį galima būtų pasakyti apie praktinių dailės ir technologijų įgūdžių bei kūrybinių gebėjimų ugdymo dalykus, kurie yra paskirstyti per kelis semestrus. Programa yra labai netolygiai išskaidyta, kai kurie studijų komponentai suteikia 1,5 kredito, o kiti – dešimt kartų daugiau. Pavyzdžiui, nėra pateikta jokie paaiškinimo, kodėl vienam moduliui (tekstilės technologija) reikėtų skirti 400 val. dėstymo, ir (pagal 1 priedą) suteikti 15 kreditų. Tai visiškai neatitinka kitiems studijų srities komponentams skirtu laiko ir kreditų.

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „pradedant dėstyti bet kokį dalyką, būtinos žinios iš anksčiau išklaustyto dalykų“. Šis klausimas taip pat yra aprašytas 30 dalyje, kurioje teigiama, kad

Programos dalykų medžiaga sustiprinama per ryšius su kitais dalykais, suteikiant studentams galimybę įgyti įvairius įgūdžius ir žinias, bet suprasti ryšius ir tarpusavio priklausomybę su kitais dalykais stebint ir nagrinėjant įvairius susijusius reiškinius. Toks programos struktūros sudarymo būdas skatina dėstytojus bendrauti, grupuoti ir

plėtoti kurso dalykų programas, kurios yra aptariamoms ir patvirtinamos kiekvieno semestro pradžioje.

Lankantis institucijoje su studentais buvo aptartas klausimas, ar studijų dalykai ir (arba) moduliai yra tolygiai paskirstyti, ir ar jų temos nesikartoja. Studentai pripažino, kad yra labai daug iš dalies sutampančios medžiagos, ir pasikartojimų, tačiau studentų nuomone, tai yra naudinga, ir padeda jų mokymosi procesui.

2.2.3 Vertindama dalykų turinio atitiktį studijų tipui ir lygmeniui, ekspertų grupė pastebi, kad nėra visiškai aišku, koku lygmeniu programa yra įgyvendinama pagal Nacionalinę kvalifikacijų sąrangą. Esant tokiam neaiškumui, yra neįmanoma nei aprašyti nei įvertinti turinio, modulių ar studijų lygmens tinkamumo.

Paklausus, koku lygmeniu programa yra įgyvendinama pagal Nacionalinę kvalifikacijų sąrangą, susitikimo dalyviai nebuvo tikri dėl atsakymo, bet jų nuomone, programa vertintina kaip 5 lygmens programa. Pagal Lietuvos Respublikos 2010 m. gegužės 4 d. patvirtintus programų lygmenis, penktas lygmuo yra tarpinis tarp profesinio mokymo ir aukštojo mokslo kvalifikacijos, tačiau nei viena iš esamų programų šiam lygiui negali būti priskirta (plačiau aptarta http://www.kpmc.lt/LTKS_EKS/LKA-research.pdf). Kai yra taip neaišku, kokiam lygmeniui programa turėtų būti priskirta, apibrėžti numatomus studijų rezultatus pasidaro nepaprastai sunku, kadangi numatomi studijų rezultatai turi atitikti programos lygmenį.

Ekspertų grupei nėra visiškai aišku, koku mastu programa atitinka teisės reikalavimus, kaip studijų lygmuo, turinys ir numatomi rezultatai atitinka Europos standartus, koku mastu numatoma suteikti kvalifikacija atitinka Europos mokytojų kvalifikacijos standartus, ir kaip kvalifikacija turėtų būti vertinama pagal Nacionalinę kvalifikacijų sąrangą.

2.2.4 Vertinant, ar dalyko / modulio turinys ir jų dėstymo metodai yra tinkami numatytiems studijų rezultatams pasiekti, atsižvelgiama į tai, kad numatomi studijų rezultatai yra teiginiai apie tai, ką studentai turėtų išmokti atlikdami dalyvaudami mokymosi procese. Tokie rezultatai turėtų būti išreiškiami studentų požiūriu (pvz., „Jūs turėtumėte gebėti ...“). Tokie rezultatai turėtų būti išreiškiami vartojant veiksmo veiksmažodžius, kuriais nusakoma stebima ir išmatuojama elgsena. Galiausiai, rezultatai turėtų leisti nustatyti tam tikrus kriterijus, kurie vėliau būtų naudojami vertinant studijų rezultatus.

33 dalyje apibūdinama, kaip numatomi programos studijų rezultatai yra susiejami su profesine patirtimi ir kvalifikacija, reikalinga parengti specialistus pedagogus. Tačiau vertinant Savianalizės suvestinę apskritai akivaizdu, kad yra tam tikras atotrūkis tarp oficialiuose reikalavimuose apibrėžtų tikslų, ir suvestinėje apibrėžtų numatomų studijų rezultatų. Pavyzdžiui, kaip nustatyta Pedagogų rengimo reglamente (patvirtintas 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-54) absolventas privalo būti sukaupęs pakankamai dalykinių žinių ir gebėjimų, išsiugdęs tinkamas vertybines nuostatas, išmąnytų pedagoginius reiškinius ir edukacinę veiklą, gebėtų įgytas žinias ir gebėjimus taikyti profesinėje veikloje. Panašiai, Savianalizės suvestinės 19 dalyje teigiama, kad Dailės ir technologijų pedagogikos programos absolventai turės pedagogikos ir psichologijos žinių, taip pat žinių dailės ir technologijų srityje, gebės taikyti įgytus praktinius įgūdžius sprendžiant studijų srities problemas, aiškinti kūrybinius projektus jų socialiniais, moksliniais ir etikos aspektais, įgys savarankiško ir refleksyvaus mokymosi įgūdžius“. Tačiau Savianalizės suvestinės 19 dalyje teigiama, kad „Dailės ir technologijų pedagogikos programoje numatomi studijų rezultatai pasiekiami mokantis tarpusavio sąveikos aplinkoje ir taikant mokymosi paradigmas. Atskirai pabrėžiami įvairūs aspektai, kurie studentams yra svarbūs ir prasmingi“. Prielaida, kad numatomi studijų rezultatai yra pasiekiami mokymosi procese, kaip jis aprašytas, turėtų būti vertinama atsižvelgiant visų pirma į tai, kaip numatomi rezultatai yra apibrėžti.

Savianalizės suvestinės 34 dalyje pabrėžiama, koku mastu „dalykų tikslus ir turinį bei mokymosi metodus pagrindžia studijų programos tikslai“, aiškinant, kad abi šios sritys yra

susijusios su numatomais studijų programos rezultatais. Dalykų aprašo 2 priede kiekvieno dalyko atžvilgiu pateikiama lentelė, kurioje aprašomi „numatomi studijų programos rezultatai, dalyko rezultatai, ir studentų pasiekimų vertinimo būdai“.

Ekspertų grupės nuomone, 5 lentelėje išdėstyti numatomi studijų rezultatai (Kompetencijų koreliavimas, studijų rezultatai, mokymosi metodai, dalykai ir kreditų skaičius), kurie toliau išsamiau aprašyti 2 priede, nėra pakankamai susieti su bendraisiais programos tikslais, ir ypač, kad vertinimo modeliai nėra sukurti taip, kad vertinant būtų pakankamu mastu atsižvelgta į apibrėžtus tikslus, nors pripažįstama, kad 2 priedo medžiaga akivaizdžiai parodo, kad buvo dedamos didelės pastangos programą konstruoti atsižvelgiant į numatomus studijų rezultatus.

2.2.5 Vertindama, ar programos apimtis yra pakankama pasiekti numatomus studijų rezultatus, ar bent jau gali užtikrinti, kad numatomi rezultatai bus tokie, kokie buvo numatomi, ekspertų grupė laikosi nuomonės, kad nors numatomų studijų rezultatų apibrėžtys galėtų būti daugeliu atžvilgiu patobulintos, numatomiesiems programos studijų rezultatams skiriamas pakankamas dėmesys. Tačiau numatomų studijų rezultatų apibrėžčių formuluotės turi būti patikslintos daugiau akcentuojant tai, ką išklauses programą(as) studentas sugebės parodyti. Tai taip pat turės įtakos vertinimo priemonėms. Didesnė problema iškyla vertinant programos apimtį. Analizuojant 1 priede pateiktą medžiagą tampa akivaizdu, kad programą sudaro neįprastai didelis programos komponentų skaičius (iš viso 42, iš kurių 30 yra privalomi). Situacija tampa dar sudėtingesnė įvertinus, kad kai kurie komponentai apima daugiau nei vieną dalyką (pvz., „Profesinė kalba. Teisės pagrindai“), kas iš tikrųjų reiškia, kad programos komponentų yra dar daugiau. Bandytas vykdyti tokios plačios apimties programą sukuria tik dar didesnę spaudimą studentams, tiek jų darbo formalaus mokymosi prasme, tiek ir jų savarankiško darbo prasme.

Be to, Savianalizės suvestinės 37 dalyje teigiama, kad „išklauses studijų programos dalyką, atlikęs profesinę praktiką ir gavęs teigiamus įvertinimus studentas gali parengti ir apginti savo baigiamąjį darbą“. Baigiamajam darbui teikiama svarba akivaizdžiai parodyta 35-42 dalyse, kuriose išsamiai aprašomas baigiamojo darbo rengimo ir vertinimo procesas. Šiek tiek stebina šiose dalyse baigiamajam darbui skiriamas dėmesys, atsižvelgiant į tai, kad baigiamasis darbas vertinamas tik 9 kreditais, palyginus su dėmesiu, skiriamu mokymo praktikai, studentų tobulėjimui apskritai, arba kaip mokytojui. Šis pusiausvyros nebuvimas geriausiai atsispindi viename 42 dalies sakinyje, kuriuo teigiama, kad „Apsigynusiems baigiamuosius darbus studentams suteikiama mokytojo kvalifikacija ir išduodamas nustatytos formos diplomai“, lyg tarp baigiamojo darbo ir mokytojo kvalifikacijos būtų toks svarbus ryšys. Nieko panašaus neteigiama apie studentus, kurie sėkmingai ar nesėkmingai atliko pedagoginę praktiką, taip pat nepateikiamas toks pat išsamus studentų praktikos pedagoginėje aplinkoje vertinimo mechanizmo aprašymas (kaip baigiamojo darbo rengimo etapai, kvalifikacinis komitetas, vertinimas dešimties balų skalėje ir kt.). Atrodo neįprasta, kad darbdaviai sudaro pusę Kvalifikacinio komiteto narių (įskaitant Komiteto pirmininką), kurie turi tiek daug dėmesio skirti rašytiniam baigiamajam darbui, tuo tarpu kai būdami darbdaviais, jie tikriausiai ieškos geriausių mokytojų dirbti jų mokyklose, o ne geriausių baigiamojo darbo autorių. Šie pastebėjimai pabrėžia dar vieną svarbų su programa susijusį dalyką, prie kurio mes grįšim šiek tiek vėliau (2.4.3. punktas).

2.2.6 Vertinant, ar programos turinys atspindi naujausius mokslo, meno ir technologijų pasiekimus, atrodo keista, kad programoje nėra numatytas specialaus mokymo komponentas. Susitikimų su ekspertų grupe metu studentai paaiškino, kad nors tokios sritys kaip specialūs poreikiai yra minimos psichologijos paskaitose, nėra jokių kursų, kuriuose būtų aptariamasis darbas su įvairiomis specialių poreikių grupėmis, įskaitant specialių poreikių turinčius vaikus, arba kalbančius skirtingomis kalbomis, ar skirtingos kultūrinės ar etinės kilmės. Susitikimų metu darbdaviai ir socialiniai partneriai teigė, kad yra didelis poreikis ugdyti įgūdžius būtent šioje srityje, kadangi problemos vis dažniau iškyla klasėse ir kitokioje mokymosi aplinkoje, parodančios, kad studentai privalo turėti atitinkamos kompetencijos, kad galėtų geriau

padėti mokiniams integruotis jų klasėse. Viena darbdavių paminėjo, kad jos centras organizuoja specialius kursus užpildyti šias studentų žinių ir įgūdžių spragas.

Jau nuo 1995 m. „pagal Švietimo ir mokslo ministerijos reikalavimus, kiekvienas studentas, norintis tapti pradinių klasių ar dalyko mokytoju privalo išklaudyti privalomą specialių poreikių turinčių mokinių mokymo kursą“². Tai vertintina, kaip svarbus programos trūkumas.

2.2.7 Savianalizės suvestinės 43 dalyje (6 lentelė) apibrėžiamos programos struktūros stiprybės ir silpnybės taip pat nurodant kai kuriuos numatytus veiksmus programai patobulinti. Viena iš nurodomų teigiamų stiprybių yra ta, kad programa orientuojama į studentų profesinę praktiką, ir programa siekiama ugdyti praktinius studentų įgūdžius. Kaip buvo aiškinta pirmiau, būtent dėl nepakankamo dėmesio mokymui klasėse ir pedagoginių įgūdžių ugdymui, ši sritis yra faktiškai visai ne stiprybė, o būtent ta sritis, kurioje programa yra neįprastai silpna. Kitos deklaruojamos stiprybės neatrodo vertos kokių nors komentarų, kadangi tai yra aspektai, kurių pagrįstai galima tikėtis bet kurioje tokio pobūdžio programoje, o ne jos „stiprybės“. Svarbu pažymėti ir tai, kad savianalizės suvestinės peržiūrą atlikę asmenys jokių programos silpnybių nenustatė, teigdami, kad tokioms problemoms yra per anksti atsirasti.

Apibendrinant galima teigti, kad ekspertų grupės nuomone programa turi būti smarkiai tobulinama. Nors akivaizdu, kad buvo tam tikros bendradarbiavimo su kitomis panašias programas siūlančiomis institucijomis, ir pačioje institucijoje įgyvendinama programa palaiko vidinius ryšius su kitomis pedagoginėmis programomis, akivaizdu, kad tai yra programa, kuria siekiama padaryti per daug, vykdoma keliomis skirtingomis kryptimis ir neskiriama reikiamo dėmesio mokymo praktikai, kuri turėtų būti pagrindiniu bet kurios mokytojų rengimo programos akcentu. Nepaisant to, kad programą sudaro neįprastai didelis modulių skaičius, akivaizdu, kad kai kurie privalomi aspektai (tokie kaip specialių poreikių grupių mokymas), nebuvo įtraukti į programos turinį. Nedidelis programos studentų skaičius yra kliūtis idėjų generavimo ir entuziazmo prasme, ypač atsižvelgiant į tai, kad visas studentų kontingentas surenkamas iš vieno regijono – taip mažėja galimybės įnešti į programą kokios nors įvairovės ir daugiakultūriškumo, kurie, kaip teigia programa, yra labai svarbūs. Ekspertų grupei kelia susirūpinimą nepakankamas dėmesys programos struktūroje skiriamas mokymo praktikai, kurią atlikdami studentai turėtų galimybę vesti daug pamokų įvairiose vietovėse esančiose mokyklose. Galiausiai, ekspertų grupei nėra visiškai aišku, koku mastu programa atitinka teisės reikalavimus, kaip studijų lygmuo, turinys ir numatomi rezultatai atitinka Europos standartus, koku mastu numatoma suteikti kvalifikacija atitinka Europos mokytojų kvalifikacijos standartus, ir kaip kvalifikacija turėtų būti vertinama pagal Lietuvos nacionalinę kvalifikacijų sąrangą.

2.3. Darbuotojai

2.3.1 Pedagoginio personalo atitikties Lietuvos teisės aktų reikalavimams klausimas nagrinėjamas Savianalizės suvestinės 48 dalyje, kurioje teigiama, kad

Studijų programos pedagoginis personalas buvo suformuotas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir švietimo įstatymo (2009 m. balandžio 30 d., Nr. XI-242) reikalavimais, pagal kuriuos daugiau kaip pusė kolegijos dėstytojų turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų praktinio darbo patirtį dėstomojo dalyko srityje, ir vadovaujantis Pedagogų rengimo reglamentu (patvirtintas 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-54) ne mažiau kaip 80 procentų teorinių dalykų turi dėstyti dėstytojai, įgiję dėstomojo dalyko studijų krypties ne žemesnę kaip magistro laipsnį arba jam prilygintą kvalifikaciją, arba jų mokslinės veiklos kryptis turi

2

<http://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/lithuania/structure-and-content-of-initial-teacher-education-courses/?searchterm=requirements%20for%20teaching%20practice>

atitikti dėstomąjį dalyką ir ne mažiau kaip 10 procentų dėstytojų turėti praktinės veiklos patirties ugdymo institucijose (ne trumpesnės kaip trejų metų ir įgytos ar atnaujintos ne anksčiau kaip prieš penkerius metus); ne mažiau kaip 10 procentų torinės dalies studijų dalykų turi dėstyti dėstytojai, turintys mokslinį laipsnį.

Ekspertų grupė nenustatė jokių neatitikties pirmiau nurodytiems reikalavimams įrodymų. Tačiau ekspertų grupei susirūpinimą kelia pernelyg didelė institucijos priklausomybė nuo dėstytojų valandininkų.

2.3.2 Apibūdinant pedagoginio personalo kvalifikaciją. Savianalizės suvestinės 49 dalyje teigiama, kad visi šioje studijų programoje dirbantys dėstytojai turi magistro laipsnį arba jį atitinkančią kvalifikaciją, su dalyku susijusią pedagoginę kvalifikaciją, ir praktinės su jų dėstomu dalyku susijusios patirties. Tačiau toje pačioje dalyje nurodyta, koku mastu programa priklauso nuo kviestinių dėstytojų iš Šiaulių universiteto (3), Klaipėdos universiteto (1), ir Vilniaus Dailės akademijos (1). (Lankymosi institucijoje metu ekspertų grupei buvo paaiškinta, kad vienas tokių kviestinių dėstytojų iš Klaipėdos universiteto programoje nebedirbo).

Nors Savianalizės suvestinės 48 dalyje teigiama, kad iš viso Fakultete dirba 45 dėstytojai, studijų programos pedagogikos dalyką dėsto 28 dėstytojai (44 dalis). Kita vertus, Savianalizės suvestinės 3 priede yra pateiktas tik 21 tokių darbuotojų gyvenimo aprašymas, kur išsamiai apibūdinta jų mokslinė ir akademinė veikla. Lankymosi institucijoje metu buvo paaiškinta, kad taip yra dėl to, kad bendrųjų dalykų dėstytojai savo gyvenimo aprašymų pateikti neprivalo. Tačiau, didelė dalis pedagoginio darbo priklauso nuo dėstytojų valandininkų.

3 priede apibūdinama pedagoginio personalo kvalifikacija, nurodyta, kaip jie kėlė savo profesinę kvalifikaciją per pastaruosius penkis metus, pateikta informacija apie jų meninę ir metodologinę veiklą, apibūdinami jų asmeniniai įgūdžiai ir gebėjimai. Tačiau dėstytojų akademinė kvalifikacija pateikiama nenuosekliai, ir kai kurie darbuotojai nurodė, kad jie turi magistro laipsnį, kiti to nenurodo. Todėl skaitant 3 priedą yra neįmanoma patvirtinti pirmiau minėtojo Savianalizės suvestinės 49 dalyje pateikto teiginio. 45 dalyje išvardyti dėstytojai, kurie pastaruoju metu dalyvavo įvairiuose su Dailės ir technologijų pedagogikos programa susijusiuose projektuose, o 47 dalyje teigiama, kad programos dėstytojai yra atlikę stažuotes Vokietijoje, Turkijoje ir Nyderlanduose. Savianalizės suvestinės 3 priede pateikta papildoma informacija apie darbuotojus, smulkesnė informacija apie jų užsienio kalbų mokėjimo lygį. Ši informacija apibendrinta 44 dalyje.

Kolegijos darbuotojų pedagoginė kvalifikacija yra tokia: 6 docentai, 12 lektorių, ir 10 asistentų. 4 darbuotojai turi daktaro laipsnį. Pagrindinės dėstytojų interesų sritys yra edukologija, švietimo vadyba, hodegetika, andragogika, dailė ir dailės istorija, Lietuvos bažnytinis menas ir taikomieji menai.

Nors yra pateikta nuoroda į darbuotojų „pedagoginę patirtį“, toliau nurodomas tik jų akademinis statusas (ar jie yra docentai, lektoriai ar asistentai). Įdomu pažymėti tai, kad nepateikta jokios informacijos apie jų pedagoginę patirtį, ar tai būtų jų pedagoginio darbo stažas, ar mokymo kvalifikacija. Taip pat įdomu paminėti, kad svarbiausios pirmiau nurodytosios pedagoginio personalo interesų sritys yra daugiau susijusios su menu, ir nėra susijusios su technologijomis. Šis įspūdis dar labiau sustiprėjo išanalizavus 3 priedo medžiagą. Iš 21 pateikto gyvenimo aprašymo, dauguma turėjo pedagoginio darbo patirties, vos keli (tikriausiai vos trys) vykdė mokslinę, meninę ar kitokią susijusią veiklą, kuri būtų konkrečiai susijusi su pedagoginiu darbu, ir faktiškai nei vienas jų (Felicija Ivanauskienė, Aušrinė Gumuliauskienė ir Laimonas Taroza), paskelbusių publikacijų pedagogikos srityje nėra nuolatiniai Žemaitijos kolegijos darbuotojai.

Ekspertų grupės susitikimo su Žemaitijos kolegijos darbuotojais metu pačioje institucijoje išaiškėjo, kad programos vykdymas kolegijoje labai dideliu mastu priklauso nuo dėstytojų valandininkų, kurių dauguma dirba vos kelias valandas per savaitę. Susitikime dalyvavo 15 pedagoginių darbuotojų, ir iš jų tik 2 buvo etatiniai darbuotojai (kurių mes nepaklausėme, kiek

valandų per savaitę jie dirba). Vienas lektorius (iš Šiaulių universiteto) dėsto visą vieną dieną, dažniausiai penktadieniais. Kitų dėstytojų darbo valandų skaičius per savaitę išsidėsto taip: 3, 3, 3, 5, 8, 3, 3, 3, 7, 3, 3, 3 valandos. Akivaizdu, kad programa gali išsilaikyti tik dėka tokio dėstytojų valandininkų indėlio, tačiau dėl tokios didelės priklausomybės nuo dėstytojų valandininkų tokie darbuotojai gali suteikti tik ribotą pagalbą nuolatinių studijų studentams. Todėl kyla klausimas, ar tikrai visas darbuotojų personalas turi pakankamai akademinį gebėjimų ir pedagoginės patirties tinkamai vykdyti tokio sudėtingumo programą. Kaip teigiamą dalyką reikia pastebėti, kad pusė dėstytojų valandininkų yra dirbę anksčiau, arba šiuo metu dirba mokytojais mokyklose, todėl gali pasidalyti savo nesena ar dabartine pedagoginio darbo patirtimi.

2.3.3 Kaip nurodyta Savianalizės suvestinės 46 dalyje **dėstytojų ir studentų** santykis yra vienas dėstytojas septyniems studentams. Šis rodiklis yra ypač mažas, ir kelia abejonių dėl programos tvarumo ir jos finansinio gyvybingumo. Faktiškai, net stebėtina, kad mažai paklausi programa, kuriai vykdyti reikia tiek daug pedagoginio personalo, iš viso buvo patvirtinta.

2.3.4 Pedagoginio personalo kaitos klausimas yra aptartas Savianalizės suvestinės 50 dalyje. Toje dalyje teigiama, kad per pastaruosius du metus, per kuriuos ši studijų programa buvo įgyvendinama, dėstytojų kaita nebuvo didelė: dėl asmeninių priežasčių kolegiją paliko vienas bendrųjų dalykų dėstytojas, ir vienas dėstytojas iš profesinių studijų srities.

2.3.5 Savianalizės suvestinės 50-55 dalyse aiškinama, kaip **aukštojo mokslo įstaiga sukuria sąlygas pedagoginiam personalui kelti profesinę kvalifikaciją, būtiną vykdyti programą.** 55 dalyje teigiama, kad „visi dėstytojai turi galimybes ir sąlygas kelti savo kvalifikaciją: apmokamas dalyvavimo konferencijose ir seminaruose dalyvio mokestis, padengiamos transporto išlaidos“. Tačiau nieko nepasakyta apie paskatas fakulteto nariams kelti jų kvalifikaciją doktorantūros studijose, ir pan. Taip pat nepateikta jokių įrodymų, kaip pedagoginis personalas atitinka Ministerijos reikalavimus (Pedagogų rengimo reglamentas, patvirtintas 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-54 (Valstybės žinios, 2010, Nr. 9-425), pagal kuriuos „pedagoginių studijų dėstytojai turi nuolat tobulinti kvalifikaciją mokyklose, periodiškai dalyvauti praktinėse mokymo veiklose aukštosios mokyklos nustatyta tvarka“ Faktiškai, nieko nepasakyta, kad tokia procedūra yra taikoma, todėl šiuo aspektu programos tinkamai įvertinti negalima.

2.3.6 Apibūdinant programą vykdančių **pedagoginių darbuotojų dalyvavimą mokslo tiriamojoje (meno) veikloje, tiesiogiai susijusioje su vertinama programa,** 51 dalyje teigiama, kad per pastaruosius penkis metus visi šioje studijų programoje dirbantys dėstytojai ėmėsi kokių nors žingsnių savo kvalifikacijai pagerinti. Toliau pateikiami tokios veiklos pavyzdžiai, nurodomas dalyvavimas seminaruose ir konferencijose, vykdoma mokslinė tiriamoji veikla, dalyvavimas ekspertų praktikoje, stažuotės, vizitai užsienio mokslo ir praktikos institucijose ir t.t. (Išsamiai informacija pateikta 7 lentelėje, o 8 lentelėje aprašyta, kaip fakulteto dėstytojai kėlė savo praktinę kvalifikaciją). Ekspertų grupei susidarė įspūdis, kad vargu ar Žemaitijos kolegijos etatinių darbuotojų vykdomas darbas šioje srityje įnešė kokią nors įnašą į mokslą Lietuvoje ar už jos ribų.

2.3.7 Dėl 9 lentelėje ir 57 dalyje nurodytų Kolegijos **stiprybių ir silpnybių** ekspertų grupė neturi jokių pastabų. Tikimės, kad pirmiau ekspertų grupės pateiktos pastabos šiuo klausimu padės Kolegijos darbuotojams sudaryti išsamesnį programos stiprybių ir silpnybių sąrašą.

Ekspertų grupė teigiamai vertina etatinių dėstytojų, kurių skaičius labai mažas, entuziazmą, ir darbuotojų pastangas kelti jų profesinę kvalifikaciją ir kaupti patirtį. Tačiau, ekspertų grupės nuomone, nėra gerai, kad programa yra tokiu mastu priklausoma nuo didelio dėstytojų valandininkų skaičiaus, kai daugelis jų dirba Žemaitijos kolegijoje vos tris valandas per savaitę. Bendras nepakankamas akademinis lygis daugeliu atžvilgiu yra kliūtis vykdyti aukštos kokybės

programą. Institucija nedaug ką gali padaryti, kad dėstytojai valandininkai būtų susipažinę su naujausia informacija. Tokia priklausomybė nuo išorės asmenų kvalifikacijos yra didelė kliūtis vykdyti aukštos kokybės programą, taip pat kliūdo kelti profesinę kvalifikaciją patiems Kolegijos dėstytojams ir tekti paramą studentams. Ypač tai apsunkina pastangas vykdyti su programa susijusį mokslinį tiriamąjį darbą, ypač pedagogikos srityse. Pripažindama sunkumus, atsirandančius dėl labai nedidelio programą pasirinkusių studentų skaičiaus, ekspertų grupė vis gi laikosi nuomonės, kad pedagoginio personalo komplektavimo problemos yra labai svarbus programos trūkumas.

2.4. Materialieji ištekliai

2.4.1 Apibūdinant auditorijų ir paskaitų auditorijų tinkamumą pagal jų dydį ir kokybę Savianalizės suvestinės 58 dalyje teigiama, kad materialieji ištekliai ir mokymosi priemonės yra tinkamos ir pakankamos sėkmingam programos vykdymui. 59 dalyje informacija detalizuojama, nurodant, kad bendras fakulteto patalpų plotas yra 2,204.35 kv.m., iš kurių 910,55 kv.m. skirti mokymui. Nėra atskirai nurodyta, kokios patalpos yra skirtos konkrečiai šiai programai vykdyti. Savianalizės suvestinės 59 dalyje teigiama, kad Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos studentų užsiėmimai vyksta pirmo ir antro korpuso auditorijose ir informacinių technologijų kabinete, taip pat praktinio mokymo klasėse, kurios yra įrengtos piešimo ir braižybos užsiėmimams, taip pat tekstilės apdorojimo, maisto ruošos ir metalo ir medžio apdirbimo užsiėmimams (išsamiau 10 lentelėje). Žemaitijos kolegija yra sudariusi partnerystės susitarimą su Vilniaus dailės akademija, pagal kurį šios dvi institucijos bendrai naudojami materialiais ištekliais ir mokymo priemonėmis. Tai be abejonės padeda sukurti labiau menišką aplinką mokymosi patalpose.

60 dalyje nurodyta, kad programai skirtos patalpos yra pakankamos, ir kad tiek darbuotojams, tiek studentams sudarytos tinkamos darbo sąlygos. Taip pat toje dalyje išsamiau aprašomi kai kurie materialieji ištekliai ir įranga. Savianalizės suvestinės 61 dalyje pripažįstama, kad nėra jokios atskiros tik studentams skirtos skaityklos, tačiau bibliotekoje yra šešios darbo vietos norintiems dirbti savarankiškai, taip pat 4 kompiuterizuotos darbo vietos, ir kad apskritai, studentai yra patenkinti bibliotekos darbo valandomis ir joje esančia medžiaga, kuria jie gali naudotis.

2.4.2 Apibūdinant **mokymo ir mokymosi išteklių (laboratorija, kompiuterinė įranga, prietaisai) pakankamumą pagal jų dydį ir kokybę**, 10 lentelėje pateiktas išsamus įvairiose auditorijose ir laboratorijose naudojamos įrangos sąrašas. Ekspertų grupei lankantis Kolegijoje šis klausimas buvo aptartas su studentais, kurie apskritai buvo patenkinti Kolegijos materialiais ištekliais (iš dalies dėl to, kad dauguma jų naudoja asmeninius kompiuterius). Studentai taip pat buvo nepatenkinti, kad gana daug medžiagų jie turi įsigyti savo sąskaita. Lankydami Kolegijoje ekspertų grupės nariai pastebėjo, kokios pastangos yra dedamos atnaujinti ir pagerinti mokymosi aplinką. Ekspertų grupė pastebėjo, kad studentai su negalia neturi pakankamai gerų galimybių pasiekti įvairias mokymosi korpuso vietas.

2.4.3 Vertinant **aukštojo mokslo įstaigos sudarytas sąlygas studentų praktikai**, galima remtis pirmiau šios išvados 2.2.5 dalyje pateiktomis pastabomis dėl baigiamojo darbo ir Studentų pedagoginės praktikos svarbos palyginimo. Kaip minėta pirmiau, keturi dalykai, kurie kartu vertinami 30 kreditų yra sugrupuoti bendru pavadinimu „Profesinės veiklos praktika“. Šios keturios sritys yra Pažintinė praktika, Pedagoginė praktika I, Pedagoginė praktika II, ir Individualaus darbo praktika. Reikėtų suprasti, kad šios keturios sritys kartu yra „profesinės veiklos praktika“, kurį labiau apibendrintai galima būtų pavadinti „mokymo praktika“.

Šių keturių Savianalizės suvestinės 2 priedo 150-155 puslapyje aprašytų modulių analizė parodo, kad „Pažintinės praktikos“ ir „Pedagoginės praktikos I“ modulius sudaro 72 seminarų valandos, 18 savarankiško darbo valandų, ir 70 valandų skirta konsultacijoms ir vertinimui (iš viso kiekvienam moduliui skirta 160 valandų). „Pedagoginės praktikos II“ ir „Savarankiško darbo praktikos“ modulius sudaro 109 seminarų valandos, 26 valandos savarankiško darbo ir 105 valandos skirtos konsultacijoms ir vertinimui (iš viso kiekvienam moduliui skiriama po 240 valandų). Tačiau modulių aprašuose nenurodyta, kiek valandų yra skirta faktinei studentų pedagoginei praktikai, kiek valandų tokio darbo yra atliekama prižiūrint dėstytojams, kokia yra mokyklų klasių ar vietovių įvairovė, ir kiek asmenų dalyvauja vertinant kiekvieno studento darbą. Šis klausimas yra labai svarbus atsižvelgus į Pedagogų rengimo reglamento (2010 m. sausio 8 d. Įsakymas Nr. V-54) reikalavimą, kad „pedagoginė praktika grindžiama tiesioginiu studentų dalyvavimu profesinėje pedagoginėje veikloje“, ir galima teigti, kad kitai nei pedagoginė veikla, tokiai kaip seminarai, skirtas laikas šio reikalavimo neatitinka.

Savianalizės suvestinės 75 dalyje nurodyta, kad Pažintinė praktika yra skirta praktiškai supažindinti studentus su švietimo sistemos struktūra, tikslais ir uždaviniais. Nei toje dalyje, nei modulio apraše (2 priedas, 150 psl.) nepaminėta, kad pagal „Profesinės veiklos praktikos“ modulį studentas praktiškai dalyvauja mokymo veikloje. Kitur, 88 dalyje nurodyta, kad „studentų pažintinė praktika yra organizuota neatitraukiant studentų nuo jų studijų“, taip pat teigiama, kad „įgyvendinant Pedagoginės praktikos I“ ir „Pedagoginės praktikos II“ bei „Savarankiško darbo praktikos“ modulius studentai susiduria su realia gyvyne pasitaikančiomis situacijomis“.

„Pedagoginės praktikos I“ modulio (aprašytas 76 dalyje ir detalizuotas 2 priedo 151 psl.) praktiniai elementai yra tokie:

studentai tiesiogiai bendrauja su mokyklos bendruomene, taiko įgytas teorines ir praktines žinias vesdami dailės ir technologijų pamokas. Studentai parengia trumpus pamokų planus vidutiniam laikotarpiui (pusmečiui), veda dailės ir technologijų pamokas vadovaujami mentoriaus ir (arba) praktikos mentoriaus, vertina savo mokinių pasiekimus, apibūdina stebėtas dailės ir technologijų pamokas, vertina pedagoginį procesą, pedagogų ir studentų veiklą klasėje. Praktikos pabaigoje parengia išsamią dailės ir technologijų pamokų planą-suvestinę, ir praveda teminę pavyzdinę dailės ir technologijų pamoką. Praktikos pabaigoje studentai parengia ir pateikia pedagoginės praktikos ataskaitą ir pateikia atsiliepimus apie pedagoginę praktiką.

Nėra aišku, kiek iš tikrųjų valandų skiriama studentų pedagoginei praktikai kai studentai patys moko mokinius, ir kas gali būti tuo prieš tai minėtu „mentoriumi ir (arba) praktikos mentoriumi“. Modulio apraše minimas tik „praktikos vadovas – kolegijos dėstytojas“ – tai asmuo, kuris vertina studentus. Su „Pedagoginės praktikos II“ modulių susiję numatomi studijų rezultatai (2 priedo 152 psl.) apibūdinami taip: "Prižiūrimi mentoriaus ir (arba) praktikos vadovo studentai gebės vesti dailės ir technologijų pamokas, vertinti pažangą ir padėti mokytojui“. Savianalizės suvestinės 71 dalyje teigiama, kad praktika yra organizuojama vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Kolegijos direktoriaus Įsakymu Nr. V-01-60 (1.7) patvirtintoje „Praktikos organizavimo ir vertinimo metodų tvarkoje“ įtvirtintais principais. Lankymosi Kolegijoje metu ekspertų grupei buvo įteiktas šios tvarkos egzempliorius. Įvertinusi tą tvarką ekspertų grupė pastebi, kad tais atvejais, kai studentas privalo vesti dienoraštį, kuriame jis registruoja kiekvieną praktikos dieną atliekamas užduotis, nėra pateikta jokių nurodymų dėl to, kiek praktikos valandų studentas turi mokyti mokinius, ir kokia tokios praktikos dalis turi būti stebima ir vertinama. Pagal numatytą tvarką praktikos vadovas vertina studento dienoraštį, ir pateikia savo pastabas dėl studento pastebėjimų. **Tai, kad Direktorius parengtoje pedagoginės praktikos organizavimo ir**

vertinimo tvarkoje nepateikti jokie nurodymai dėl faktinio mokymo laiko ir pedagoginės praktikos vertinimo vertintina kaip rimta problema.

Savianalizės suvestinės 74 dalyje teigiama, kad „pedagoginę praktiką mokymo įstaigoje vertina atsakingasis pedagogas“. Tačiau Savianalizės suvestinėje nenurodyta, kas galėtų būti tas „atsakingas pedagogas“ – ar tai yra Žemaitijos kolegijos, ar mokyklos darbuotojas. Taip pat nieko nepasakyta apie tai, kaip toks asmuo yra parengiamas tokiai užduočiai atlikti, ir kaip įvairių „atsakingų pedagogų“ skiriami įvertinimai yra koordinuojami nuoseklumui užtikrinti. Taip pat nėra jokio paaiškinimo, kaip ši funkcija yra susijusi su „praktikos vadovo – Kolegijos dėstytojo“ arba „mentorius“ funkcijomis, tuo tarpu kai jie abu vaidina tam tikrą vaidmenį vertinant „Pedagoginę praktiką I“ ir „Savarankiško darbo praktiką“ (1 priedo 152-155 psl. įskaitytinai).

Kaip nustatyta Pedagogų rengimo reglamente (patvirtintas 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr. V-54), mentorius – patirties sukaupęs ir pagal Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą tvarką rengiamus mokymus baigęs praktikuojantis pedagogas, teikiantis metodinę pagalbą pedagoginę praktiką atliekantiems studentams. Tame pačiame dokumente praktikos vadovas apibrėžiamas kaip švietimo teikėjo veikloje periodiškai dalyvaujantis aukštosios mokyklos dėstytojas, vadovaujantis studentų pedagoginei praktikai.

Lankymosi institucijoje metu surengtas susitikimas su darbdaviais ir socialiniais partneriais buvo labai informatyvus. Darbdaviai paminėjo, kad studentai pradeda savo pedagoginę praktiką per antrąjį semestrą, tačiau jie neveda pamokų pagal jų „Pažintinę praktiką“. Mokyti studentai pradeda antrais metais. Vienoje susitikime dalyvavusių mokyklų buvo trys mentorai, tuo tarpu kitoje buvo keturi mentorai, kurie visi buvo tinkamai kvalifikuoti dailės pedagogikos srityje. Susitikimo dalyviai pripažino, kad studentams gali taip pat būti skirtas mentorius, kuris nėra parengtas tokią užduotį atlikti. Ekspertų grupei sukėlė susirūpinimą šio susitikimo metu jų gauta informacija, kad programos studentai gali įgyti kvalifikaciją atlikę praktiką tik vienoje mokykloje.

Taip pat labai informatyvus buvo susitikimas su programos studentais, kurie nurodė, kad iš viso pagal „Pedagoginės praktikos I“ modulį jie turėjo praveisti iš viso keturias pamokas. Praktikos metu vykdavo dvi keturiasdešimt penkių minučių trukmės dailės pamokos, taip pat ir dvi devyniasdešimties minučių trukmės technologijų pamokos. Kitaip tariant, iki antrųjų programos metų pabaigos bendra studentų atliktos pedagoginės praktikos trukmė yra vos keturios su puse valandos. Atsakydami į klausimą dėl „Pedagoginės praktikos II“ modulio studentai negalėjo tiksliai nurodyti pedagoginės praktikos trukmės valandomis, tačiau jų nuomone tai buvo apie aštuonias pamokas!

Visose trijose dalyse – „Pedagoginė praktika I“ (76 dalis), „Pedagoginė praktika II“ (77 dalis), ir „Savarankiško darbo praktika“ (78 dalis) yra teiginys, kad „Pedagoginės praktikos pabaigoje studentai parengia ir pateikia pedagoginės praktikos ataskaitą ir pateikia savo atsiliepimus apie pedagoginę praktiką“. Programoje, kurioje pačioje numatyta tiek nedaug praktinės pedagoginės veiklos valandų, šiai ataskaitai teikiamas itin didelis dėmesys. Visais trim atvejais 30% galutinio įvertinimo skiriama už „atitiktį ataskaitos struktūros reikalavimams“ (20%), ir už „atitiktį bendriems rašto darbo reikalavimams“. Tokie teiginiai tikrai kelia nerimą, nes galiausiai studentai yra vertinami už jų gebėjimus rašyti ataskaitas, o ne už jų profesinius gebėjimus klasėje. Tačiau tai nebūtinai tiesa. 74 dalyje kalbama apie atskirų elementų vertinimo pusiausvyrą.

Atsakingasis pedagogas vertina studento praktiką švietimo įstaigoje pagal nustatytų tikslų ir uždavinių pasiekimo lygį. Profesinio mokymo rezultatai vertinami naudojant dešimties balų vertinimo sistemą, kai bendras vertinimo balas apskaičiuojamas pagal tokią formulę: Galutinį vertinimo balą sudaro: $GV = 40\% X_1 + 20\% X_2 + 10\% X_3 + 30\% X_4$, kur: GV- galutinis įvertinimas; X_1 – pedagoginės praktikos tikslų pasiekimo lygos (praktikos vadovas – kolegijos dėstytojas); X_2 – atitiktis ataskaitos struktūros reikalavimams; X_3 – atitiktis bendriems rašto darbo reikalavimams; X_4 – pedagoginės praktikos vadovo įvertinimas.

71 Savianalizės suvestinės dalyje teigiama, kad „viešą profesinio darbo ataskaitos gynimą organizuoja Katedros vedėjas, dalyvaujant fakulteto administracijos darbuotojams, praktikos mentoriui ir katedros dėstytojams“. Pateiktame dokumente nėra aiškiai nurodytas tokio profesinės praktikos gynimo tvarkos pobūdis. Tačiau, kaip jau buvo minėta 2.2.5. skyriuje atrodo keista, kad priešingai nei ginant baigiamąjį darbą, kuris vertinamas tik 9 kreditais, ir kur pusę Kvalifikacijos komiteto sudaro darbdaviai, įskaitant komiteto pirmininką, profesinės praktika vertinama 30 kreditų, ir yra visiškai Fakulteto vidaus reikalas. Kaip anksčiau minėta, tai kelia abejonių dėl santykinės atskirų programos komponentų svarbos.

Atsakant į klausimą dėl vietos, kurioje atliekama profesinė praktika, tinkamumo, Savianalizės suvestinės 72 dalyje nurodyta, kad studentų pedagoginė praktika vykdoma tokiose įstaigose:

Telšių Vinco Borisevičiaus Katalikiškoji gimnazija;
Telšių „Ateities“ vidurinė mokykla;
Telšių „Germanto“ vidurinė mokykla;
Telšių „Atžalyno“ vidurinė mokykla;
Telšių „Krantas“ vidurinė mokykla;
Telšių „Džiugo“ vidurinė mokykla;
Telšių Žemaitės gimnazija;

Tačiau, kaip nurodyta 73 dalyje „dėl svarbių priežasčių“ studentams leidžiama atlikti profesinę praktiką pagal jų gyvenamąją vietą arba jų pasirinktoje įstaigoje, ir nurodyta, kad praktiką studentai yra atlikę šiuose miestuose ar rajonuose: Telšiai, Mažeikiai, Plungė, Tauragė, Šiauliai, Joniškis, Šilutė, Kretinga. Remiantis Savianalizės suvestine lieka neaišku, ar yra sudarytos kokios nors panašios sutartys tarp Žemaitijos kolegijos ir tų praktikos atlikimo vietų, taip pat nėra aišku, kokie mokymai buvo suteikti jose dirbantiems „atsakingiems pedagogams“, jei iš viso tokie mokymai buvo. Taip pat nėra aišku, ar tose įstaigose yra tinkamai parengti mentoriai.

2.4.4 Atsakant į klausimą dėl mokymo medžiagos (vadovėlių, knygų, periodinių leidinių ir duomenų bazių) pakankamumo ir prieinamumo Savianalizės suvestinės 62 dalyje teigiama, kad studentai ir dėstytojai gali naudotis surinktais dokumentais, knygomis, moksliniais žurnalais, ir kad metodologinių išteklių pakanka numatomiems studijų rezultatams pasiekti. 63-65 (įskaitytinai) dalyse pateikta išsami informacija apie leidinius, kuriais studentai gali naudotis, tuo tarpu 66 dalyje išvardytos jiems prieinamos elektroninės duomenų bazės, įskaitant duomenų bazes viešojoje bibliotekoje. Pagal 67 dalį, visi studentai gali naudotis internetu bibliotekoje, ir atsispausdinti jiems reikalingą medžiagą. 68 dalyje teigiama, kad kiekvienam Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos dalykui yra parengiami paskaitų konspektai, ir studentų praktiniams įgūdžiams ugdyti dėstytojai naudoja įvairią vaizdinę medžiagą. 70 dalyje (ir joje esančioje 11 lentelėje) išsamiai aprašyta kompiuterinė technika, kuria studentai gali naudotis. Iš viso yra 34 kompiuteriai (19 skirti studentų mokymui, 4 yra bibliotekos skaitykloje, ir 11 kompiuterių skirta dėstytojų ir administracijos poreikiams).

Lankydami Kolegijoje ekspertų grupės nariai turėjo galimybę šį klausimą aptarti su studentais. Apskritai studentai teigė, kad juos tenkina prieinamos medžiagos apimtys. Tačiau jie nežinojo, kad jiems taip pat sudarytos galimybės naudotis duomenų bazėmis. Ekspertų grupei susidarė įspūdis, kad studentai nepakankamai gerai moka anglų kalbą, kad galėtų tinkamai naudotis jiems prieinamomis duomenų bazėmis. Ekspertų grupės nuomone, bibliotekoje nepakanka studentams skirtų mokyklinių vadovėlių.

2.4.5 Materialiųjų išteklių ir mokymo medžiagos stiprybės ir silpnybės, taip pat padėčiai pagerinti siūlomi veiksmai aprašyti 12 lentelėje. Tačiau nurodytos stiprybės iš tikrųjų neatrodo vertos būti vadinamos „stiprybėmis“, nes tai daugiau sąlygos, kurios yra būtinos sėkmingai vykdyti bet kurią tokio pobūdžio studijų programą. Vienintelę nurodytą silpnybę („studijų procese nepakankamai naudojami informacijos ištekliai užsienio kalba“) patvirtino ir ekspertai lankydami Kolegijoje. Medžiagos anglų kalba bibliotekoje yra nedaug, tačiau tikriausiai studentai nepakankamai gerai moka anglų kalbą, kad galėtų tinkamai naudotis jiems primenamomis duomenų bazėmis. Ypač vertinant studentų kursinius darbus pastebėta, kad juos rengdami studentai mažai naudojami šaltiniais kitomis kalbomis.

Apibendrinant ekspertų grupę pažymi, kad apsilankiusi institucijoje ir susipažinusi su kitais pateiktais įrodymais, susidarė įspūdis, kad materialieji ištekliai, naudojami veiksmingam programos vykdymui iš esmės atitinka minimalius reikalavimus, tačiau dar gali būti smarkiai gerinami. Tačiau ekspertų grupei susirūpinimą kelia tai, kad net tose srityse, kuriose institucija ištekliams aprūpinta, mažai kas rodo, kad studentai tokiais ištekliais naudotųsi, ar siektų kiek galima veiksmingiau išnaudoti jų potencialą.

Ekspertų grupei kyla didelių abejonių dėl studentų praktikos tvarkos pakankamumo. Ypač dėl to, kad praktiniam mokymui skirta daug mažiau valandų, nei turėtų būti skiriama, ir kada praktika vertinama nepakankamai griežtai. Akivaizdu, kad įgyvendinant profesinę programą profesiniai studentų gebėjimai turėtų būti vertinami taip pat išsamiai ir griežtai, kaip ir jų rašytiniai darbai. Pedagoginės praktikos vertinimo sistema ir vadovavimas tokiai praktikai turėtų būti smarkiai tobulinami.

5. Studijų eiga ir studentų vertinimas

2.5.1 Vertinant, ar **studentų priėmimo procesas** yra pagrįstas, pirmiausia būtina pasakyti, kad programa pradėta vykdyti tik prieš du metus, tai reiškia, kad buvo tik du priėmimo į programą konkursai, t.y., 2010/2011 ir 2011/2012 mokslo metams. 86 dalyje pateiktoje 14 lentelėje pabrėžiama, kad pirmaisiais metais įstojo tik 6 studentai, o kitais metais- tik 5 studentai. Kaip jau buvo minėta pirmiau, tai kelia esminių abejonių dėl šios programos gyvybingumo ir tvarumo.

Lankydami institucijoje ekspertų grupė nustatė, kad nepaisant to, kad pirmaisiais metais į programą įstojo tik 6 studentai (kaip nurodyta pirmiau esančioje pastraipoje), trečiaisiais metais iš viso buvo 13 studentų! Ekspertų grupė taip pat pastebėjo, kad nors kaip nurodyta Savianalizės suvestinėje antraisiais metais iš viso buvo priimti tik 5 studentai, antrame kurse iš viso jų buvo 8. Paklausus apie tokius neatitikimus ekspertų grupei buvo pateikti tokie duomenys.

1 lentelė: Žemaitijos kolegijos Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos studentų skaičius

Mokslo metai / Studijų programa	Studijų forma				Iškritimai
	Nuolatinės studijos		Ištęstinės studijos		
	Valstybės finansuojamos	Savo lėšomis studijuojantys studentai	Valstybės finansuojamos	Savo lėšomis studijuojantys studentai	
I metai: Dailės ir technologijų pedagogika	7	4			
II metai: Dailės ir technologijų pedagogika	5		3		1
III metai: Dailės ir technologijų pedagogika	8	1	3	1	
Iš viso:	20	5	6	1	1
	25		7		1
suma	32				1

Savianalizės suvestinės 80 dalyje teigiama, kad studentų priėmimas į Žemaitijos kolegiją organizuojamas vadovaujantis Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinta tvarka, ir į Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programą studentai priimami vadovaujantis 2010 m. gegužės 5 d. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-673 „Dėl Stojamųjų egzaminų į menų studijų srities ir meno pedagogikos studijų programas organizavimo ir vertinimo tvarkos aprašo“. Stojimo balą sudaro tokie elementai:

- Stojimo egzamino vertinimas (svorio koeficientas yra 0,7).
- Lietuvių kalbos egzamino vertinimas (svorio koeficientas yra 0,2).
- Vidutinis užsienio kalbos žinių vertinimas (svorio koeficientas yra 0,1).

Be to, kaip ir kitose mokytojų rengimo programose, visi stojantieji, pretenduojantys patekti į valstybės finansuojamas vietas, privalo laikyti motyvacinį testą, kad būtų priimti į programą.

Pagal 82 dalį, Kolegijoje yra įsteigti du atskiri studentų stojimo klausimus tvarkantys komitetai – vienas komitetas sprendžia administracinius klausimus, kitas yra atsakingas už vertinimą. Komiteto nariai yra darbuotojai, sukviesti iš kitų kolegijų, kurios vykdo dailės pedagogikos ir dailės ir technologijų pedagogikos studijų programas. Tokiu būdu Kolegijoje suburiami Kauno kolegijos, Marijampolės kolegijos, Panevėžio kolegijos ir Žemaitijos kolegijos atstovai.

Visi stojimo prašymai yra vertinami Kauno kolegijoje, kur studentai privalo laikyti testą, nupiešdami trijų objektų natūrmortą (guašu ar vandeniniais dažais), ant A3 formato lapo, išlaikydami tinkamas dydžio proporcijas ir perteikdami spalvas. Šiai užduočiai skiriamos trys akademinės valandos, užduoties atlikimas vertinamas pagal tokią schemą:

- natūrmorto kompozicija popieriaus lape ir objekto dydžio perteikimas (40 balų);
- linijinės perspektyvos suvokimas ir perteikimas (30 balų);
- natūrmorto spalvų suvokimas ir perteikimas (30 balų);

84 dalyje nurodytas pageidaujančių studijuoti pagal programą skaičius programos vykdymo metais. 85 dalyje (taip pat 13 lentelėje) nurodyti konkursiniai stojimo balai kiekvienais mokslo metais. 87 dalyje teigiama, kad dar nėra nei vieno šią studijų programą palikusio studento, teigiant „kad tai rodo jų teisingą sprendimą pasirinkti Dailės ir technologijų pedagogikos

programą“! Tačiau pagal ekspertų grupei jų lankymosi Kolegijoje metu pateiktus duomenis, vienas studentas nutraukė studijas antraisiais programos metais.

Ekspertų grupė teigiamai įvertino stojimo į Kolegiją tvarką, kokia buvo nurodyta apie 2010 m. 6 į nuolatinės studijas įstojusius studentus, ir 2011 m. 5 studentus, ir lankydamasi institucijoje susitiko su 20 studentų iš visų trijų programos metų. Tik vienas iš dalyvavusių susitikime buvo mokytojas, ir buvo nurodyta, kad dauguma susitikime nedalyvavusių tuo metu užimti pamokose. Įdomu pažymėti tai, kad susitikime dalyvavo 8 trečio kurso studentai, kurie paaiškino ekspertų grupei, kad jie visi **dalyvauja programoje nuo pirmųjų metų, ir visi yra valstybės finansuojamose vietose. Tai prieštarauja Savianalizės suvestinės 14 lentelėje pateiktiems duomenims, pagal kuriuos 2010/2011 m. į nuolatinės įstojo šeši studentai.** (20 lentelės duomenys rodo, kad 2010/2011 metais įstojo 4 iššestinių studijų studentai, o 2011/2012 m. – tik 3). Ekspertų grupė pastebi, kad Savianalizės suvestinėje pateikti duomenys nėra visiškai tikslūs.

Paaiškėjo, kad stojantieji yra priimami į paskutinius programos metus ir baigus tik vienus studijų metus jiems suteikiama tokia pati kvalifikacija, kaip ir studentams, kurie studijavo trejus metus; tokia tvarka ekspertų grupei atrodo visiškai nepriimtina. Žemaitijos kolegijos darbuotojai paaiškino, kad tokie papildomai priimami studentai yra mokytojai, kurie nori įgyti mokymo kvalifikaciją. Tačiau tokio stojimo tvarkos aprašymas Savianalizės suvestinėje nepateiktas, taip pat neaprašyta sistema, pagal kurią tokiems studentams pripažįstamos anksčiau jų įgytos žinios. Faktiškai Savianalizės suvestinėje apie tokius studentus iš viso nėra užsiminta. Akivaizdu, kad Kolegija vykdo tam tikrą laipsnio nesuteikiančios programos versiją, kuri siūloma pedagoginio išsilavinimo neturintiems mokytojams, tačiau vykdo ją nesilaikydama specialių tokių programai taikomų reikalavimų.

Ekspertų grupės susitikimo su Fakulteto administracijos darbuotojais metu buvo nurodyta, kad per maždaug pastaruosius dešimt metų labai sumažėjo stojimo balai. Buvo paaiškinta, kad iki 2008 m. visose programose studentų skaičius buvo didesnis. Nuo 2009 m. daugiau studentų vyksta į didesnius miestus mokytis universiteto lygio programose. Rektorius nurodė, kad nuo 2002 iki 2009 m. studentų skaičius augo (nuo 2000 iki 2400), tačiau dabar jis sumažėjo iki 900. Šiais metais į Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programą stojo vos 11 studentų (7 į valstybės finansuojamas vietas ir 4 savo lėšomis studijuojantys studentai). Šiuo metu valstybė skiria 5 850 Lt vienam studentui. Ekspertų grupei sunku pripažinti, kad ši programa gali būti finansiškai gyvybinga savo pajėgomis. Visiškai aišku, kad nevykdant visų trijų programų kartu jos tęsti bus neįmanoma.

2.5.2 Vertinimo gairėse užduodamas klausimas, ar studijų proceso organizacija užtikrina tinkamą programos vykdymą, ir numatomų studijų rezultatų pasiekimą. 88 dalyje teigiama, kad pagal visas Žemaitijos kolegijos vykdomas studijų programas 24 akademinės valandos per savaitę skiriama paskaitoms, ir praktiniams užsiėmimams, ir 16 akademinė valandų per savaitę skiriama savarankiškam darbui, ir kad studijų proceso organizacija yra įtvirtinta studijų plane ir tvarkaraščiuose.. Tačiau pagal Savianalizės suvestinės 26 dalį,

Studentai turi 2704 darbo auditorijose valandų, iš kurių 576 valandos skiriamos teoriniams užsiėmimams, 1441 valanda praktiniams užsiėmimams, ir 687 valandos skirtos konsultacijoms ir vertinimui. 2096 valandos skirtos individualiam studentų darbui.

Vėl gi, pirmiau pateiktoje darbo valandų santraukoje nenurodyta, kiek valandų yra skiriama pedagoginei praktikai (t.y., kiek valandų studentai praleidžia atlikdami pedagoginę praktiką prieš mokinius klasėje). **Tai labai rimtas trūkumas.**

Remiantis pateikta medžiaga galima teikti, kad studentų darbo krūvis yra neįprastai didelis. Ekspertų susitikimo su studentais (20 studentų) metu studentai nurodė, kad jų nuomone tik pirmadieniais darbo krūvis yra didelis. Taip pat jie nurodė, kad II metų studentų įprastą darbo dieną sudaro 6-8 valandos per dieną, o III metų studentų – 7-8 valandos. Taip pat studentai nurodė, kad penktadienis visada yra laisva diena. (Čia reikėtų prisiminti, kad kviestinis dėstytojas iš Šiaulių universiteto nurodė, kad kartais penktadieniais ji veda visą dieną trunkančius praktinius užsiėmimus).

Savianalizės suvestinės 89 dalyje teigiama, kad „studentų prašymu Kolegijos įsakymu sudaromas individualus paskaitų lankomumo grafikas (dažniausiai dirbantiems studentams)“. Jokios informacijos apie tai, kokią įtaką tai turi bendram programos tvarkaraščiui, ir kiek tokių individualių lankomumo tvarkaraščių buvo sudaryta. Nors ši programa yra nuolatinių studijų programa, kuri taip pat vykdoma ir kaip iššestinių studijų programa, pagal 73 dalyje pateiktą informaciją, kai kurie studentai bestudijuodami tuo pat metu dirba mokyklose. 73 dalyje teigiama, kad „po paskaitų kai kurie studentai dirba bendrojo lavinimo mokyklose, meno mokyklose, ar vadovauja neformaliems užsiėmimams“. Ekspertų grupei tai kelia susirūpinimą, kadangi susidaro įspūdis, kad nuolatinių studijų studentai mokosi pagal programą kaip iššestinių studijų studentai, ir Kolegija jiems tik padeda vietoje to, kad pervestų tokius studentus į iššestines studijas. Tai juo labiau kelia susirūpinimą ta prasme, kad studentai yra finansuojami valstybės kaip nuolatinių studijų studentai, ir tuo pat metu jiems moka atlyginimą už jų kaip mokytojų darbą, nesvarbu, ar jie dirba etatiniais mokytojais ar mokytojais valandininkais. Bet kokiu atveju tai yra dvigubas finansavimas, tuo tarpu kai kiti studentai negali gauti paramos jų studijoms finansuoti.

Savianalizės suvestinės 90 dalyje aprašoma Žemaitijos kolegijoje taikoma dalykų pervedimo tvarka, tačiau atrodo, kad tai neturi nieko bendro su vertinama programa.

2.5.3 Savianalizės suvestinės 98-100 dalyse (ir 15 lentelėje) pateikti įrodymai, kad **studentai yra skatinami dalyvauti mokslo tiriamojoje veikloje, meno ir taikomuosiuose tyrimuose**, išvardijant įvairias konferencijas, parodas ir įvairius kitus renginius, kuriuose dalyvavo šios studijų programos studentai. 110 dalyje pateikta informacija apie studentų dalyvavimą bendruomenės gyvenime, organizuojant studentų darbų pristatymą įvairiuose centruose, įskaitant bibliotekas, muziejų, ir Vilniaus dailės akademijos parodų salę. 102 dalyje aprašytas kūrybiškas studentų indėlis į kai kuriuos Kalėdų švenčių renginius.

2.5.4 Nors Savianalizės suvestinės 96 dalyje teigiama, kad Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos studentai **turi galimybę dalyvauti studentų judumo programose**, akivaizdu, kad nors iš principo tai yra teisinga, kadangi programa vykdoma tik antrus metus, klausimas lieka šiek tiek teorinis. Klaidinančiai (arba tikriausiai 2001 m. atsirado dėl spausdinimo klaidos) 96 dalyje teigiama, kad 2001-2012 m. keturi studentai dalyvavo Erasmus studentų mainų programoje. Vienas studentas mokėsi Portugalijoje (Piaget universitete), ir trys studentai mokėsi Turkijoje (Karadeniz Technikos universitete)“. Esanti tokiam nedideliame studentų skaičiui keturių studentų išvykimas turėjo turėti labai didelį poveikį programai. Tačiau, kaip teigiama www.zemko.lt, vienas studentas atvyko į Žemaitijos kolegiją iš Portugalijos. Susitikimo su studentais metu buvo nurodyta, kad į Žemaitijos kolegiją atvyko vienas studentas iš Portugalijos, o trys dabartinio trečio kurso studentai praleido visą semestrą (keturis mėnesius) Turkijoje pagal Erasmus programą. Tačiau Kolegijos tinklalapyje nurodyta, kad į Kolegiją atvykęs studentas iš Portugalijos mokėsi kultūros vadybos, o ne Dailės ir technologijų pedagogikos programoje. Tokioje nedidelėje Kolegijoje ir turint tiek nedaug studentų, neturėtų būti sudėtinga Savianalizės suvestinėje faktus nurodyti teisingai.

2.5.5 Gairėse klausiama, ar **aukštojo mokslo institucija užtikrina pakankamo lygio akademinę ir socialinę paramą?** Savianalizės suvestinė 94 dalyje teigiama, kad „dėstytojai teikia visiems studentams su dalykus susijusias metodologines konsultacijas, reikalingas rengiant kursinius darbus, baigiamuosius darbus, ar atliekant kitokį savarankišką darbą“.

Apibūdinant tikslines paramos paslaugas, 103 dalyje nurodoma, kokia psichologinė pagalba yra teikiama studentams, tokia kaip pagalba prisitaikyti Kolegijoje, stipendijų skyrimo koordinavimas ir t.t. Susitikimo su ekspertų grupe metu studentai reiškė nepasitenkinimą dėl su kai kuriais moduliais susijusių išlaidų, kurias jie patiria reikalingoms medžiagoms įsigyti.

Taip pat nurodoma, kad bendrabučiuose gyvenantys studentai gali gauti tam tikros finansinės paramos iš bendrabučio valdytojų. 106 dalyje nurodyta, kad programos studentų apgyvendinimo patalpų poreikis yra visiškai patenkintas. Negalima pamiršti, kad bendras programos studentų skaičius yra labai nedidelis, ir kaip susitikimo metu buvo paaiškinta ekspertų grupei, studentų bendrabutyje gyvena 9 studentai, dar devyni gyvena namuose, ir du studentai važinėja į Kolegiją daugiau nei 30 km.

104 dalyje kalbama apie tam tikrą „užklausinę veiklą“, kuria studentai gali užsiimti – naudotis sporto sale, choreografijos sale, kompiuterių klase, metodologiniais įrenginiais, specializuotomis auditorijomis; jie taip pat gali dalyvauti įvairiuose renginiuose (šokių, dainavimo, audio-vaizduojamųjų menu), bei diskusijose, parodose ir ekskursijose.

Savianalizės suvestinė 105 dalyje minima galimybė skirti skatinimo stipendijas; jos skiriamos pagal nustatytą stipendijų skyrimo tvarką gerai besimokantiems studentams. Toje dalyje taip pat teigiama, kad „jeigu studentas susiduria su rimtomis finansinėmis problemomis, jam patariama nenutraukti studijų, o pasinaudoti galimybe gauti paskolą mokesčiui už studijas sumokėti. Visi Kolegijos studentai gali dalyvauti konkurse gauti paskolas gyvenimo išlaidoms arba studijų mokesčiui sumokėti, arba gauti Lietuvos Respublikos mokslo ir švietimo fondų skiriamas socialines stipendijas“.

2.5.6 Atsakant į klausimą, ar **studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, pakankama ir viešai prieinama**, Savianalizės suvestinė 91 dalyje išsamiai aprašyta Kolegijoje naudojama dešimties balų vertinimo skalė, taip pat kaupiamoji vertinimo sistema, kurią sudaro praktinio darbo įvertinimas, taip pat kontrolinių darbų ir savarankiško darbo įvertinimai, pabrėžiant, kad su vertinimo kriterijais studentai yra supažindinami kiekvieno semestro pradžioje. 92 dalyje pažymima, kad studentai profesinę praktiką atlieka viešojoje erdvėje, jie dirba „viešai klasėse, kur juos stebi kiti studentai, mokytojai ir kt., ir tai leidžia užtikrinti objektyvesnį vertinimą“. Tačiau iš Savianalizės suvestinėje pateiktos medžiagos neaišku, kokia procentinė balo dalis yra skiriama už tokią veiklą.

93 dalyje nurodyta, kad „per egzaminų sesiją neišlaikiusiems egzaminų studentams suteikiama galimybė panaikinti savo akademinį įsiskolinimą per „Skolų išsitaikymo savaitę“, kuri yra po egzaminų sesijos, tačiau neįsiterpia į studijų procesą. Per tą savaitę studentui leidžiama vieną kartą bandyti panaikinti įsiskolinimą nemokamai, išskyrus atvejus, kai buvo nustatyta, kad studentas egzaminų metu elgėsi nesąžiningai“. (Kalbant apie sąžiningumą, 95 dalyje nurodyta, kad „yra patvirtintas dėstytojų ir studentų elgesio kodeksas, kuriame išdėstytos taikomos etikos taisyklės ir akademinės etikos normos“, ir kad studentai yra supažindinami su sąžiningo mokymosi normomis per pirmąjį jų studijų pusmetį).

2.5.7 Atsakyti į klausimą, ar daugumos **programos absolventų profesinė veikla atitinka programos organizatorių lūkesčius**, kol kas negalima, kadangi kol kas nėra nei vienos studento, baigusio Dailės ir technologijų pedagogikos programą.

2.5.8 Savianalizės suvestinės 107 dalyje išdėstytos studijų proceso **stiprybės ir silpnybės ir jo vertinimas**, ir siūlomi jo tobulinimo būdai (16 lentelė). Iš keturių nurodytų stiprybių ekspertų grupė galėtų pritarti tik vienai (sėkmė skatinant studentų judumą). Kitos dvi „stiprybės“ (dalykų pristatymas ir bendradarbiavimas su socialiniais partneriais) atitinka įprastus tokiai programai taikomus lūkesčius, tuo tarpu paskutinė „stiprybė“ greičiau yra programos silpnybė (padeda „nuolatinių“ studijų studentams įsidarbinti), ypač atsižvelgiant į tai, kad programa taip pat gali būti vykdoma iššęstine studijų forma.

Apibendrinant galima pasakyti kad ekspertų grupė teigiamai vertina studentų priėmimo sistemą, ypač kai šiuo atžvilgiu bendradarbiaujama su kitomis panašias programas siūlančiomis institucijomis, taip pat tai, kad vienas vertinimo kriterijų yra studentų praktinis dailės darbas. Ekspertų grupė pripažįsta, kad studentų judumo programa įgyvendinama sėkmingai. Tačiau ekspertų grupė pastebi ir rimtus šios programos trūkumus. Ekspertų grupei didelį susirūpinimą kelia kai kurie Savianalizės suvestinėje pateikti duomenys, kurie patikrinus pasirodė netikslūs, ypač į pirmuosius studijų programos metus priimtų studentų skaičius (taip pat valstybės finansuojamose vietose besimokančių studentų skaičius). Taip pat ekspertų grupė neigiamai vertina tvarką, pagal kurią pedagoginio išsilavinimo neturintys mokytojai gali įstoti į paskutinius programos metus, ir gauti tokią pačią kvalifikaciją, kaip ir studijavę trejus metus. Įvertinusi, kiek nedaug studentų stoja į šią studijų programą, taip pat tai kad stojančiųjų į Žemaitijos kolegiją skaičius apskritai labai sumažėjęs, bei įvertinusi kai kurias kitas pirmiau aprašytas problemas, ekspertų grupė abejoja, kad ši programa ilgai gali išlikti gyvybinga, ypač jeigu ji vykdoma kaip savarankiška programa. Galiausiai ekspertų grupės nuomone, tai, kad Kolegijos pedagoginės praktikos gairėse nenurodytas konkretus tokios praktikos valandų skaičius yra rimtas šio dokumento trūkumas.

6. Programos vadyba

2.6.1 Apibūdinant, ar **aiškiai paskirstytos sprendimų priėmimo pareigos ir atsakomybė už programos įgyvendinimą**, 108 dalyje nurodyta, kad studijos vykdomos pagal Kolegijos studijų reglamentą (2011), ir vadovaujantis Žemaitijos kolegijos statutu (2010 m.). 109 dalyje teigiama, kad Programų komiteto sudėtis keitėsi (dėl akademinio personalo kaitos). 110 dalyje išvardijami Komiteto nariai, teigiant kad

Visi komiteto nariai- dėstytojai turi įgiję magistro arba jį atitinkantį laipsnį jų dėstomo dalyko srityje. Jų mokslinės (meninės) veiklos kryptis taip pat atitinka jų dėstomus dalykus. Keturi Komiteto nariai turi pedagogo kvalifikaciją. L. Taroza yra edukologijos doktorantūros studentas. M. Krajinskienė yra Telšių rajono technologijų mokytojų asociacijos pirmininkė. R. Balsevičienė turi administracinio darbo patirties. Darbo stažas pedagogikos srityje siekia nuo 6 iki 30 metų. Visi Komiteto nariai turi praktinio darbo patirties. Išsamesnė informacija pateikta 3 priede Dėstytojų mokslinės ir akademinės veiklos aprašymas. Studijų komiteto narys – darbdavių atstovas – nuolat teikia pasiūlymus ir rekomendacijas dėl programos kokybės gerinimo, taip pat baigiamųjų darbų ir vertinimo. Šiuo metu į Komiteto sudėtį įtrauktas ir vienas antro kurso studentas.

2.6.2. „Europos nuostatos ir gairės vidiniam aukštųjų mokyklų kokybės užtikrinimui“ (ESG) nustato tokius standartus:

Institucijos privalo užtikrinti, kad būtų renkama, analizuojama ir naudojama informacija, reikalinga veiksmingai jų studijų programų ir kitos jų veiklos vadybai. (ESG: 1 dalis: 1.6 Informacinės sistemos)

Pagal Lietuvos gaires privaloma tikrinti, kad **su programos vykdymu susijusi informacija ir duomenys būtų reguliariai renkami ir analizuojami**. Tačiau tokios kaip ši tik pradėtos vykdyti programos atveju akivaizdu, kad duomenų rinkimo ir analizės darbas dar tik pradėtas. 111 dalyje pateikta medžiaga parodo bendrą vaizdą, kaip plėtojama ši programa Žemaitijos kolegijoje. Taip pat 112 ir 113 dalyse apibūdinami bendri kokybės užtikrinimo ir Žemaitijos kolegijoje vykdomos mokslinės tiriamosios veiklos principai. Remiantis pateikta informacija galima daryti išvadą, kad bendras taikomas modelis yra tinkamas. Pirmiau esančioje 18 Savianalizės suvestinės dalyje apibūdinta įprasta metinės peržiūros ir atnaujinimo tvarka.

Studijų programa peržiūrima kiekvienais metais, įvairius pokyčius aptariant Katedros organizuojamame susirinkime. Kiekvienais metais vykdoma atitinkamos srities mokslinė tiriamoji veikla, ir organizuojamos „apvalaus stalo“ diskusijos, kuriose dalyvauja darbdaviai. Įvairūs pasiūlymai ir rekomendacijos aptariami Katedros posėdžiuose.

Susitikimo su darbdaviais ir socialiniais partneriais metu ekspertų grupei buvo patvirtinta, kad tokie aptarimai organizuojami reguliariai, ir kad partneriai tikrai daro įtaką Žemaitijos kolegijoje vykdomos programos turiniui ir jos vykdymui.

2.6.3 Ar vidaus ir išorinio vertinimo rezultatai yra naudojami programai tobulinti, kaip buvo minėta pirmiau, atsakyti yra per anksti, kadangi programa pradėta įgyvendinti tik prieš du metus. 112 ir 113 dalyse apibrėžiami bendrieji kokybės užtikrinimo Žemaitijos kolegijoje principai, 114 dalyje (ir 17 lentelėje) aprašoma Kolegijos „Kokybės vadovo“ (ir įvairių kitų kokybės užtikrinimo taisyklių) įgyvendinimo tvarka. 115 dalyje pažymima, kad šiame procese svarbiausią vaidmenį vaidina savianalizė. 116 dalyje aprašomas Programų komiteto vaidmuo šiame procese, o 117 dalyje nurodoma, kaip kokybės gerinimo procesas yra integruojamas į institucijos metų darbo planą.

Susitikimo su Kolegijos administracijos darbuotojais patvirtinta, kad už kokybės užtikrinimą atsakingas Kokybės užtikrinimo grupės vadovas. Visas procesas prasideda nuo studentų – kiekvieno kurso pabaigoje kiekvienas studentas užpildo anketą (kartais ją papildant žodiniu interviu). Šio proceso rezultatai aptariami ne tik Programų komitete, bet ir fakultetuose, ir priimami reikalingi sprendimai dėl būtinų pakeitimų. Pagal galiojančias taisykles atskiri dėstytojai savo nuožiūra gali pakeisti iki 20% studijų programos, sprendimus dėl didesnių pakeitimų priima Programų komitetas. Pakeitimai įgyvendinami kitais mokslo metais, ir procesas kartojamas iš naujo.

2.6.4 Atsakyti į klausimą, ar vertinimo ir tobulinimo procese dalyvauja socialiniai dalininkai, galima tik labai ribotai, kadangi programa yra labai ankstyvame jos vykdymo etape. Tam tikra informacija pateikta 118-121 punktuose, tačiau ji tik bendrai apibūdina Žemaitijos kolegijoje taikomą tvarką, tačiau, kaip ir galima buvo tikėtis, nėra jokių įrodymų, kad procesas būtų konkrečiai taikytas Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programai. Kaip minėta 2.6.1 ir 2.6.2. dalyse, susitikimo su ekspertų grupe darbdaviai ir socialiniai partneriai patvirtino, kad jie dalyvavo formuluojant numatomus studijų rezultatus, ir konsultuojant pedagogikos klausimais. Pavyzdžiui, vienas šios grupės narys paminėjo, kad pirmaisiais studijų metais jis pastebėjo didelį atotrūkį tarp dailės ir pedagogikos dalykų, ir pateikė dėl to pastabas. Kolegija atsižvelgė į tokias pastabas, ir padaryti patobulinimai jau yra akivaizdūs. Kitas pavyzdys yra susijęs su atotrūkiu tarp studentų, kurie turi ankstesnės darbo klasės patirties, ir tų, kurie tokios patirties neturi. Kolegija ėmėsi priemonių šiai spragai pašalinti skirdama didesnę dėmesį mažiau patyrusiems studentams, taigi dabar studentų lygis atrodo tolygesnis. Panašiai, susitikimo su ekspertų grupe metu studentai patvirtino, kad jie taip pat dalyvauja šiame procese. Nors į Savianalizės rengimo

grupę studentas buvo įtrauktas, nei vienas susitikime su ekspertų grupe dalyvavęs studentas buvo susipažinęs su Savianalizės suvestine.

2.6.5 Pagal gaires pageidautina pateikti pastabas, ar **vidaus kokybės užtikrinimo priemonės yra veiksmingos ir efektyvios**. Kaip jau minėta anksčiau užduoti šį klausimą konkrečiai Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos atžvilgiu yra per anksti, kadangi programa yra tik pradėta įgyvendinti, todėl ir bet kokius kokybės patobulinimai kol kas gali būti įdiegti tik labai ribotai. 122 dalyje minima, kad visi su studijų programos vykdymu susiję duomenys ir dokumentai yra saugomi. Nors toje pačioje dalyje pateiktas sąrašas atrodo yra labiau bendrojo pobūdžio, akivaizdu, kad įgyvendinta sistema, registruojanti tokius duomenis:

studijų programos, koreguoti studijų planai, išplėstinės dalyko programos, metiniai veiklos planai, katedrų ataskaitos, katedrų veiklos taisyklės, dėstytojų metinės veiklos programos ir ataskaitos, mokslinės ir konsultavimo veiklos įrodymai (konferencijų medžiaga, straipsniai, konsultavimo veiklos žurnalas), metodologiniai nurodymai baigiamiesiems darbams, baigiamųjų darbų temų sąrašai, duomenys apie absolventų įdarbinimą, ir kontaktinė informacija (bus surinkti studentams baigus programą). Kiti dokumentai: Dailės katedros susirinkimų protokolai, baigiamųjų darbų registravimo žurnalas, pedagoginės praktikos ataskaitos, savarankiški studentų darbai, kursiniai darbai yra saugomi vienus metus, o baigiamieji darbai saugomi trejus metus. Kai kurie dokumentai perduodami saugoti į archyvą. Visa surenkama informacija naudojama veiksmingai programos vadybai, ir siekiant užtikrinti aukštą programos vadybos kokybę.

Kadangi programa tik pradėjo pirmuosius savo baigiamuosius metus, kol kas dar nėra saugojamų kai kurių dokumentų, tokių kaip baigiamieji darbai, ir akivaizdu, kad pirmiau aprašytoji sistema yra daugiau visos institucijos, nei taikoma šiai konkrečiai studijų programai. Atsižvelgus į pirmiau nurodytus pastebėjimus galima daryti išvadą, kad programa vykdoma tinkamai.

2.6.6 Savianalizės suvestinės 123 dalyje (ir 18 lentelėje) aprašomos programos vadybos stiprybės ir silpnybės, bei pateikiami pasiūlymai dėl jos tobulinimo. Deklaruojama „stiprybė“ („periodiškai renkami ir analizuojami duomenys apie programos vykdymą“) iš tikrųjų yra niekas daugiau, kaip įprasta pačios institucijos kokybės užtikrinimo procedūra. Kita vertus, nustatyta silpnybė („būtinybė atnaujinti dokumentus, ypač susijusius su Programų komiteto darbu“), tikrai gali būti įvardyta kaip silpnybė.

Apibendrinant, ekspertų grupė gali teigti, kad Žemaitijos kolegijos kokybės užtikrinimo sistema yra tinkama ir gerai struktūrizuota, ir kad ją įgyvendinant atsižvelgiama tiek į studentų, tiek ir į darbdavių ir socialinių partnerių poreikius ir nuomones. Taip pat tinkamai atsižvelgiama į gautas pastabas ir rekomendacijas. Kokybės gerinimo procesas integruotas į institucijos metinius darbo planus.

Akivaizdu, kad nustatytos spragos yra šalinamos, ir kad Programų komiteto darbas taip pat tinkamai tobulinamas.

III. REKOMENDACIJOS

1. Labai svarbu, kad Žemaitijos kolegija tiksliau apibrėžtų Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programos vietą pagal Lietuvos nacionalinę kvalifikacijų sąrangą. Tai padarius, ekspertų grupė rekomenduoja programą restruktūrizuoti, ir programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus performuluoti taip, kad jie derėtų su atitinkamu mokymosi lygmeniu ir siekiamais rezultatais.
2. Rinkdama šios pedagoginės programos dėstytojus, Žemaitijos kolegija turėtų atsižvelgti į tai, kokia dėstytojų dalis turėtų turėti mokytojo kvalifikaciją, ir kokia yra jų pedagoginės patirties apimtis ir įvairovė. Kolegija turėtų sudaryti sąlygas dėstytojams nuolat atnaujinti jų darbo klasėse patirtį, ir užtikrinti, kad tai atsispidėtų studentams siūlomoje programoje.
3. Rekomenduojama peržiūrėti ir perrašyti Kolegijos pedagoginės praktikos gaires, pateikiant konkrečius nurodymus dėl studentų-mokytojų privalomos atlikti pedagoginės praktikos valandų skaičiaus, pedagoginės praktikos trukmės, taip pat išsamią informaciją apie studento-mokytojo profesines savybes, kurios yra vertinamos kiekvienos pamokos klasėje metu. Turi būti aiškiai apibrėžta per kiekvieną pedagoginę praktiką vertinamos kompetencijos lygis, ir imtasi žingsnių užtikrinti, kad kiekvienas studentas įgytų mokymo įvairiose klasėse, aplinkose ir situacijose patirties.
4. Kolegijos pedagoginės praktikos gairės turi aiškiai apibrėžti ir patikslinti kokį vaidmenį atlieka a) Kolegijos praktikos vadovas, b) mentorius, ir c) atsakingas pedagogas. Visi už pedagoginės praktikos priežiūrą atsakingi darbuotojai turi įgyti tam reikalingą kvalifikaciją, kad galima būtų užtikrinti vieningą vertinimo modelio ir įvertinimų skyrimo supratimą.
5. Kadangi Dailės ir technologijų pedagogikos studijų programa gali taip pat būti įgyvendinama išėstine forma, institucijai rekomenduojama užtikrinti, kad visi nuolatiniai studijų studentai, ypač tie, kurie yra valstybės finansuojami kaip nuolatiniai studijų studentai, studijuotų kaip nuolatiniai studijų studentai, o ne būtų padedami Kolegijos užimti valstybės finansuojamas mokytojo pareigas mokyklose dar jiems būnant visai nekvalifikuotiems dirbti mokytojais.

IV. SANTRAUKA

Šioje dalyje apibendrinami pagrindiniai teigiami ir neigiami kiekvienos programos vertinamosios srities aspektai.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai

Tai yra nauja programa, kuri yra labai sudėtinga ta prasme, kad ji siekia rengti specialistus trijose srityse: dailė, technologijos ir pedagogika. Vos keli etatiniai dėstytojai ir labai didelis dėstytojų valandininkų skaičius deda daug pastangų įgyvendindami šią programą.

Regiono mastu programa yra tam tikru mastu paklausi. Neaišku, kokio lygio yra ši programa pagal Lietuvos nacionalinę kvalifikacijų sąrangą. Todėl ir neaišku, koku lygmeniu turėtų būti formuluojami programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai. Pagal esamas formuluotes, yra tam tikras atotrūkis tarp programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų. Būtina tobulinti numatomų studijų rezultatų formuluotes, kad jas būtų lengviau vertinti.

Apibendrinant, ekspertų grupės nuomone, programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai daugeliu atžvilgiu atitinka minimalius reikalavimus, tačiau yra daug galimybių juos tobulinti.

Programos sandara

Programos elementai yra aiškiai nustatyti ir apibrėžti. Studentai nurodė, kad nereikalingo temų pasikartojimo nėra. Programos apimtis yra neįprastai plati, tačiau aiškiai apibrėžtas studijų planas nustato tiek kiekvieno programos elemento turinį (privalomą ir pasirenkamąjį), tiek jam skiriamų kreditų skaičių. Programos kreditų sistema įgyvendinama pagal Europos kreditų perkėlimo sistemą. Akivaizdu, kad Kolegija bendradarbiauja su kitomis institucijomis, vykdančiomis panašias programas, ir yra sąsajos su kitomis dvejomis pedagoginėmis programomis pačioje institucijoje.

Nors programą sudaro daug modulių, kai kurie labai svarbūs aspektai į ją nebuvo įtraukti, pavyzdžiui, specialius poreikius turinčių mokinių mokymas. Ekspertų grupei kelia susirūpinimą nepakankamas dėmesys programos struktūroje skiriamas mokymo praktikai, kurią atlikdami studentai turėtų galimybę vesti daug pamokų įvairiose vietovėse esančiose mokyklose. Ekspertų grupei nėra visiškai aišku, koku mastu programa atitinka teisės reikalavimus, kaip studijų lygmuo, turinys ir numatomi rezultatai atitinka Europos standartus, koku mastu numatoma suteikti kvalifikacija atitinka Europos mokytojų kvalifikacijos standartus, ir kaip kvalifikacija turėtų būti vertinama pagal Nacionalinę kvalifikacijų sąrangą.

Darbuotojai

Ekspertų grupė teigiamai vertina vos kelių etatinių dėstytojų entuziazmą, ir darbuotojų pastangas kelti jų profesinę kvalifikaciją ir kaupti patirtį. Tačiau, ekspertų grupės nuomone, nėra gerai, kad programa yra tokiu mastu priklausoma nuo didelio dėstytojų valandininkų skaičiaus, kai daugelis jų dirba Žemaitijos kolegijoje vos tris valandas per savaitę. Bendras nepakankamas akademinis lygis daugeliu atžvilgiu yra kliūtis vykdyti aukštos kokybės programą. Institucija nedaug ką gali padaryti, kad dėstytojai valandininkai būtų susipažinę su naujausia informacija. Tokia priklausomybė nuo išorės asmenų kvalifikacijos yra didelė kliūtis vykdyti aukštos kokybės programą, taip pat kliūdo kelti profesinę kvalifikaciją patiems Kolegijos dėstytojams ir tekti

paramą studentams. Ypač tai apsunkina pastangas vykdyti su programa susijusį mokslinį tiriamąjį darbą, ypač pedagogikos srityse. Pripažindama sunkumus, atsirandančius dėl labai nedidelio programą pasirinkusių studentų skaičiaus, ekspertų grupė visgi laikosi nuomonės, kad pedagoginio personalo komplektavimo problemos yra labai svarbus programos trūkumas.

Materialieji ištekliai

Ekspertų grupė pripažįsta, kad Žemaitijos kolegija yra sudariusi bendradarbiavimo sutartį su Vilniaus dailės akademija, pagal kurią Kolegija turi teisę mokymo tikslams naudotis tam tikromis medžiagomis ir ištekliais. Pastaruoju metu tam tikros investicijos padarytos mokymosi korpusuose.

Bibliotekos ištekliai riboti. Tam tikru mastu studentai priklauso nuo viešosios bibliotekos pagalbos. Kolegijos bibliotekoje trūksta vadovėlių dailės mokymo tematika, ir yra labai nedaug medžiagos anglų kalba. Studentai neturi pakankamų užsienio kalbos žinių, kad galėtų veiksmingai naudotis jiems prieinamomis duomenų bazėmis. Ekspertų grupei kyla didelių abejonių dėl studentų praktikos tvarkos pakankamumo.

Apibendrinant ekspertų grupė pažymi, kad apsilankiusi institucijoje ir susipažinusi su kitais pateiktais įrodymais, susidarė įspūdis, kad materialieji ištekliai, naudojami veiksmingam programos vykdymui iš esmės atitinka minimalius reikalavimus, tačiau dar gali būti smarkiai gerinami.

Studijų procesas

Apibendrinant galima pasakyti kad ekspertų grupė teigiamai vertina studentų priėmimo sistemą, ypač kai šiuo atžvilgiu bendradarbiaujama su kitomis panašias programas siūlančiomis institucijomis, taip pat tai, kad vienas vertinimo kriterijų yra studentų praktinis dailės darbas. Ekspertų grupė pripažįsta, kad studentų judumo programa įgyvendinama sėkmingai.

Ekspertų grupei didelį susirūpinimą kelia kai kurie Savianalizės suvestinėje pateikti duomenys, kurie patikrinus pasirodė netikslūs, ypač į pirmuosius studijų programos metus priimtų studentų skaičius (taip pat valstybės finansuojamose vietose besimokančių studentų skaičius), taip pat kai kurie su studentų judumu susiję duomenys. Taip pat ekspertų grupė neigiamai vertina tvarką, pagal kurią pedagoginio išsilavinimo neturintys mokytojai gali įstoti į paskutinius programos metus, ir gauti tokią pačią kvalifikaciją, kaip ir studijavę trejus metus. Galiausiai ekspertų grupės nuomone, tai, kad Kolegijos pedagoginės praktikos gairėse nenurodytas konkretus valandų, kuomet studentas praktikos metu moko mokinius, skaičius yra rimtas šio dokumento trūkumas.

Programos vadyba

Ekspertų grupė gali teigti, kad Žemaitijos kolegijos kokybės užtikrinimo sistema yra tinkama ir gerai struktūrizuota, ir kad ją įgyvendinant atsižvelgiama tiek į studentų, tiek ir į darbdavių ir socialinių partnerių poreikius ir nuomones. Kokybės gerinimo procesas integruotas į institucijos metinius darbo planus.

V. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Žemaitijos kolegijos studijų programa *Dailės ir technologijų pedagogika* (valstybinis kodas – 653X13014) vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	1
4.	Materialieji ištekliai	2
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	1
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	11

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team Leader:

Gillian Lesley Scott Hilton

Grupės nariai:
Team members:

Peadar Cremin

Rita Spalva

Margarita Teresevičienė

Meda Keleckaitė

<...>